

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความ
สามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูน
ประสบการณ์ภาษา

ปริญญานิพนธ์

ของ

อรทัย เกิดภิบาล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

กันยายน 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความ
สามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูน
ประสบการณ์ภาษา

บทคัดย่อ

ของ

อรทัย เกิดภิบาล

S 90739

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

กันยายน 2545

๒๑๑๑๑

อรรถัย เกิดภินาล. (2545). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไพฑูรย์วิทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 การทดลองใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1. แผนการสอนอ่านแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา 2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน 3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t – test for Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY ON READING COMPREHENSION AND VERBAL CREATIVE
THINKING OF THE GIFTED CHILDREN PRATHOM IV BY
ENRICHMENT PROGRAM

AN ABSTRACT

BY

ORATAI KIRDPIBAL

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

September 2002

Oratai Kirdplbal. (2002). *A Study on Reading Comprehension and Verbal Creative Thinking of the Gifted Children in Prathom Suksa IV by Enrichment Program*. Master thesis, M.Ed. (Special Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Assist. Prof. Dr. Ausanee Anurutwong, Assist.Prof. Dr. Paltoon Pothisaan.

The purpose of this study were twofold : 1. To compare gifted children in Prathom Suksa IV for reading comprehension before and after by enrichment program. 2. To compare gifted children in Prathom Suksa IV for verbal creative thinking before and after by enrichment program. The sample for this study was 17 Thai gifted children in Prathom Suksa IV , the first semester of 2002 , at Pataiudomsuksa school, Bangkok Province. The research design of this study was the One Group Pretest – Posttest Design. The instruments were enrichment reading, reading comprehension test, verbal creative thinking test. The collected data were analyzed using mean, standard deviation and t – test for Dependent.

The results of this study indicated that :

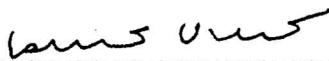
1. The reading comprehension of gifted children in Prathom Suksa IV after by enrichment program increased , significantly at .01 level.
2. Verbal creative thinking of gifted children in Prathom Suksa IV after by enrichment program increased , significantly at .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความ
สามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบ
เพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ของ
นางสาวอรทัย เกิดภิบาล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

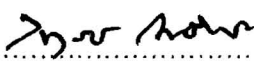
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

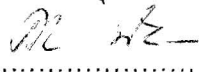
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ศาสตราจารย์ ดร. พง อารยะวิญญู)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีโดยความกรุณาอย่างยิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ ที่รับเป็นประธานกรรมการ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำปริญญานิพนธ์รวมทั้งมอบประสบการณ์ในด้านการศึกษาและการทำงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษแก่ผู้วิจัย ด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู และอาจารย์ดารณี ศักดิ์ศิริผลที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง หิรัญบุรณะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักขณา อินทะจักร์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พริ้มพราย สุโขโปฏก ผู้อำนวยการโรงเรียนไผทอุดมศึกษา อาจารย์ผลิกา เสวตศิลา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนไผทอุดมศึกษา อาจารย์อุษณีย์ บุรณะเชษฐกุล อาจารย์ประจำศูนย์วิทย์พัฒนาโรงเรียนไผทอุดมศึกษา อาจารย์นพดล สังข์ทอง อาจารย์สอนวิชาภาษาไทยโรงเรียนไผทอุดมศึกษา ที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการทำปริญญานิพนธ์ ตลอดจนขอบคุณนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไผทอุดมศึกษาทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขอขอบคุณอาจารย์จุไรรัตน์ คนคล่อง อาจารย์แสงเดือน ยอดอัษฎมณีวงศ์ อาจารย์วัลลิกา อัครนิทย์ ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการศึกษาพิเศษ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่คอยแนะนำและให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณอาจารย์ชรัส ไชยเสนีย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะมุกด์ จังหวัดตรัง ที่ให้โอกาสที่ดีแก่ผู้วิจัยในการมาศึกษาครั้งนี้ และขอบคุณคณะครูโรงเรียนบ้านเกาะมุกด์ทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณคุณแม่ละออง บุญพรหม มารดาผู้ให้กำลังใจและกำลังทรัพย์ในการศึกษาวิชาการและการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณคุณวรรณชัย หนูเมืองที่ให้กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ถ่ายทอดข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทุกคนที่มีส่วนร่วมเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดงานวิจัยฉบับนี้

อรทัย เกิดภิบาล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
	สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์.....	8
	ความหมายของหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์.....	9
	รูปแบบการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์.....	10
	แนวทางการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์.....	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์.....	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย.....	13
	ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา.....	13
	ลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา.....	14
	การคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา.....	18
	ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา.....	25
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา.....	26
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน.....	27
	ความหมายของการอ่าน.....	27
	ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน.....	29
	ลักษณะของความเข้าใจในการอ่าน.....	29
	ระดับความเข้าใจในการอ่าน.....	30
	หลักและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	41
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์.....	41
ประเภทของความคิดสร้างสรรค์.....	42
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	42
พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์.....	43
แนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.....	44
แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา.....	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
วิธีการทดลอง.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย	67
สมมติฐานของการวิจัย	67
ขอบเขตของการวิจัย.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การดำเนินการทดลอง	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผลการวิจัย	69
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	70
ข้อเสนอแนะ.....	71
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	71
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	81
ประวัติย่อผู้วิจัย	148

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คะแนน ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่าน.....	63
2 ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านก่อนและหลังการสอนแบบ เพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา.....	64
3 คะแนน ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบ วัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา.....	65
4 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนและหลังการสอนแบบ เพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา.....	66
5 แสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน.....	142
6 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา.....	141

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 จุดมุ่งหมายของการสอนตามหลักสูตรปกติกับหลักสูตรเด็กที่มีความสามารถพิเศษ.....	10
2 กิจกรรมสามเส้าของเรนซูลี.....	11
3 การคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้ talent pool.....	19
4 แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการสำรวจหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์เป็นภาษาประจำชาติ และมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสร้างสมไว้ให้ลูกหลาน และสามารถสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ (ชวน หลีกภัย. 2537 : 5) นอกจากนี้คนไทยต่างตระหนักในความสำคัญ เห็นคุณค่าและมีความภูมิใจในภาษาไทย (วันเพ็ญ สุทธากาศ. 2531 : 21) ซึ่งก็สอดคล้องกับวรรณิ โสมประยูรที่ได้เสนอว่า (วรรณิ โสมประยูร. 2537 : คำนำ) ภาษาไทยในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งและยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของชาติไทย คนไทยทุกคนจึงจำเป็นต้องรู้จักใช้ภาษาไทยให้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาในระดับประถมศึกษา ได้กำหนดให้เรียนวิชาภาษาไทย เป็นวิชาทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้และยังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สรรพวิชาอื่น ๆ ด้วยความสำคัญดังกล่าวแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) มุ่งเน้นการพัฒนาตัวบุคคล การที่จะพัฒนาตัวบุคคลได้ก็คือการให้การศึกษา การศึกษาจะมีประสิทธิภาพได้ผู้เรียนจะต้องอ่านออกเขียนได้ ฉะนั้นทักษะทางภาษาไทยจึงเป็นรากฐานและหัวใจสำคัญในการศึกษาหาความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูจะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้ง 4 ทักษะคือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ตามควรแก่วัย มีพัฒนาการและทักษะทางด้านภาษา เข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา การใช้ภาษาในการสื่อสาร ทั้งการฟัง และการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างนิสัยรักการอ่านรู้จักเลือกหนังสืออ่าน ใช้เวลาว่าง ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน รวมทั้งแหล่งความรู้อื่น ๆ สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยช่วยในการคิด ตัดสินใจ รู้จักแก้ปัญหาวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาและวรรณคดี ซึ่งมีส่วนสร้างเสริมความงามในชีวิต (กรมวิชาการ. 2534 ก : 7)

ความสามารถทางภาษาไทยใน 4 ทักษะได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนนี้ที่คนไทยส่วนใหญ่เน้นความสำคัญและจำเป็นมากที่สุดคือ ทักษะในด้านการอ่าน เพราะการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ทั้งนี้เพราะแหล่งความรู้ที่คนเราสามารถค้นคว้าได้ด้วยตัวเองมักเป็นหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ซึ่งการที่จะรับสารเหล่านั้นได้ต้องอาศัยทักษะการอ่านทั้งสิ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านได้ดียังมีโอกาสหาความรู้จากหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านน้อย การอ่านจึงเป็นเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต (สุรศักดิ์ กาญจนการณ. 2531 : 1) เช่นเดียวกับบันลือ พฤกษะวัน ที่ได้เน้นว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในระดับประถมศึกษา การอ่านเป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนของนักเรียน เพราะการอ่านส่งผลต่อนักเรียนหลายประการ เช่น ช่วยพัฒนาการพูด ถ้านักเรียนอ่านเป็น อ่านมาก จะใช้ภาษาได้ถูกต้อง การอ่านช่วยพัฒนาการเขียนได้ดี การที่นักเรียนอ่านได้มากย่อมได้แบบอย่างที่ดีในการเขียนสื่อความได้ ดังนั้นการอ่านจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด (บันลือ พฤกษะวัน. 2534 : 6 – 7) นอกจากนี้แฮร์ริส (Harris.1956 : 204)

ได้กล่าวว่า ทักษะการอ่านสำคัญที่สุด เพราะการอ่านคือเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งความรู้ ความคิดต่าง ๆ ทุกแขนงและทุกสาขาวิชา

การอ่านจึงจัดเป็นทักษะสำคัญในการเรียนทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน การอ่านนับว่ามีคุณค่าและเป็นสิ่งที่นักเรียนควรจะได้รับฝึกฝนให้มีทักษะเพิ่มขึ้นก็คือ การอ่านเพื่อความเข้าใจ เพราะถ้านักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้องก็จะได้รับความรู้จากการอ่านอย่างเต็มที่ดังที่ ทิงเกอร์ (Tinker. 1957 : 15) ให้แนวความคิดว่า ความเข้าใจเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการอ่านทุกชนิด เพราะถ้ามีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งแล้วก็จะทำให้ผู้อ่านสามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่านได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับความคิดเห็นของมิลเลอร์ (Miller. 1973 : 173) ที่ว่า การอ่านที่ปราศจากความเข้าใจย่อมไม่ใช่การอ่านอย่างแท้จริงเป็นเพียงการจดจำคำตามตัวอักษรเท่านั้น โลโน (Lono. 1987 : 67) ก็ให้ความเห็นตรงกันว่าความเข้าใจเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้อ่านมีความสามารถในการรับรู้ข้อเท็จจริง รู้ใจความสำคัญของเรื่อง ตีความและประเมินความคิดจากเรื่องที่อ่านได้ฉะนั้นการศึกษาระดับประถมศึกษา ความเข้าใจในการอ่านจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ ซึ่งถ้านักเรียนอ่านคล่อง อ่านถูกต้อง อ่านเร็ว อ่านจับใจความสำคัญ และอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้แล้ว ทำให้นักเรียนไม่เบื่อการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม (กองวิชาการ. 2536 : 3)

ปัญหาที่พบเสมอในการสอนอ่านก็คือ นักเรียนขาดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน จับใจความของเรื่องไม่ได้ ตีความไม่เป็น และครูในระดับประถมศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสอนอ่านมากกว่าการเรียนการสอนด้านอื่น ๆ แต่ก็ยังไม่ได้ผลที่น่าพอใจ ปัญหาที่มักจะเกิดจากวิธีสอน กิจกรรมการสอน แบบเรียน วัสดุ การอ่านอาจยังไม่เหมาะสม ปัญหาและอุปสรรคหลาย ๆ ด้านนี้น่าจะนำมาพิจารณาแก้ไขมุ่งให้เด็กเรียนภาษาได้ดีขึ้น (บันลือ พฤกษ์วัน. 2532 : 73) การฝึกให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการเรียนรู้ในการอ่านนั้น จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนที่อ่านเก่งนั้นสามารถบริหารหรือจัดการกับกระบวนการในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ เพราะการอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ซับซ้อน (Cognitive Process) และยังไม่มียุคเข้าใจกระบวนการนี้อย่างแจ่มชัด นอกจากตัวผู้อ่านเอง (Eskey. 1986 : 5)

เมื่อพิจารณาหลักสูตรภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยให้เด็กมีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้พอเหมาะสมกับวัย (อจธรา ชิวพันธ์. 2533 : 1) แต่สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษานั้นมีลักษณะและพฤติกรรมที่นอกเหนือจากนั้น เช่น อ่านหนังสือได้เร็วและอ่านได้ดี สนใจคำศัพท์และความสัมพันธ์ของคำศัพท์ ใช้ศัพท์สูงกว่าวัย ลำดับเรื่องราวที่อ่านได้ดี ชอบและสนุกสนานที่จะได้เล่าเรื่อง เขียนบรรยายและสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจได้ อ่านหนังสือได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชอบเล่นเกมทางภาษา ชอบใช้ภาษาทั้งทักษะการพูดและเขียน เข้าใจโครงสร้างของภาษาได้ดี (Van Tassel – Baska. 1996 : 17) ดังนั้นหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจึงยังไม่ตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือเด็กอาจมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่สนใจสิ่งที่ครูสอน เอาจานอื่นมาทำเพราะทำงานที่ครูสั่งเสร็จเร็ว (สาธาง หิรัญบุรณะ. 2542 : 102)

การพัฒนารูปแบบการสอน (Teaching Modes) ทำได้โดยพัฒนาวิธีสอนที่ทำหาย และเหมาะสมที่ใช้สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (อุษณีย์ โพธิสุข. 2541 : 18) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะได้แก่ การจัดการศึกษาภายนอกห้องเรียน เช่น การใช้ Pull Out Program , การสอนโปรแกรมพิเศษ และการศึกษาภายในห้องเรียน เช่น การลดระยะเวลาเรียน (Acceleration) การสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์

(Enrichment Program) การจัดการเรียนร่วมภายในห้องเรียน (Mainstreaming) เป็นต้น (จิรพงษ์ ข่ายเพชร. 2544 : 3 ; อ้างอิงจาก Piliro. 1994 : 430) รูปแบบการสอนทั้งหมดสามารถตอบสนอง วัตถุประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกัน แต่ก็มีมีความคาบเกี่ยวและมีปฏิสัมพันธ์กัน ไม่ได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด (วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. 2544 : 81 ; อ้างอิงจาก Passow. 1985 : 2051) แต่ในปัจจุบันหลักสูตรเพิ่มพูน ประสพการณ์เป็นหลักสูตรที่ขยายทั้งความกว้างและความลึกมากกว่าหลักสูตรปกติ เป็นหลักสูตรที่เพิ่มทั้ง ความรู้และพัฒนาในทักษะการคิด เช่นทักษะขั้นสูงตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ บลูม (Bloom) หลักสูตรเพิ่มพูนประสพการณ์อาจมีเนื้อหานอกเหนือจากหลักสูตรปกติ หรือมีเนื้อหาคาบเกี่ยวกับหลักสูตร ปกติ (Davis and Rimm. 1994 : 104)

จากการวิจัยของซิมสันและมาตินสัน (สุนทร โคตรบรรเทา. 2530 : 19 ; อ้างอิงจาก Simpson and Martinson. 1961) ที่ได้ศึกษาเด็กเก่งจำนวน 929 คนที่เรียนอยู่ในชั้นประถมปีที่หนึ่งถึงมัธยมปีที่ 6 ในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยการจัดกิจกรรมเพิ่มพูนประสพการณ์พิเศษให้กับเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งผลปรากฏว่า เด็กเก่งใน ชั้นพิเศษนี้จะเรียนล่วงหน้าเด็กในระดับปานกลางประมาณสองปีการศึกษา ซึ่งโดยสรุปแล้วก็คือ เด็กที่มีความ สามารถพิเศษจะไปไม่ถึงศักยภาพที่มีอยู่ถ้าไม่ได้รับการส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมพิเศษที่เหมาะสม

ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนซึ่งเคยมุ่งแต่เพียงสอนให้นักเรียนเข้าใจเฉพาะเนื้อหาในบทเรียน นั้น คงไม่เพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเผชิญกับบทอ่านอื่น ๆ ที่พบนอกเหนือจากชั้นเรียน ซึ่งจะไม่ มีครูคอยช่วยเหลือชี้แนะ แต่บทบาทหน้าที่ของครูจะต้องเปลี่ยนไปเน้นการค้นหาวิธีการ เทคนิคหรือกลยุทธ์ ต่าง ๆ ที่จะช่วยฝึกให้นักเรียนได้จัดการบริหาร หรือควบคุมกระบวนการอ่านของตนเองได้ เมื่อนักเรียนอ่าน เข้าใจ รู้เรื่อง และเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมแล้วจึง เรียกว่า “อ่านหนังสือเป็น” (มาลินี ชาญศิลป์. 2539 : 103)

นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเป็นอีกประการหนึ่งที่ควรส่งเสริมเพราะเป็นกระบวนการ ทางสติปัญญาและแสดงถึงความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการ พัฒนาสังคม (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523 : 4) ดังนั้นครูผู้สอนควรมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาได้อย่างสร้าง สร้างสรรค์ (อารี รังสินันท์. 2532 : 93) วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาได้ มากถ้าหากใช้วิธีที่ถูกต้องและเหมาะสม (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2519 : 227 – 229)

จากปัญหาที่ว่าหลักสูตรในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กที่มีความ สามารถพิเศษ เป็นเหตุให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องสูญเสียความสามารถที่มีอยู่ในตัวไป ทั้งนี้เพราะ หลักสูตรปกติในโรงเรียนมีข้อจำกัดทั้งเนื้อหาและวิธีการซึ่งจัดไว้สำหรับเด็กทั่ว ๆ ไป การจัดโปรแกรมเฉพาะ สำหรับเด็กเหล่านี้โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ขยายกิจกรรมในหลักสูตร ให้กว้างและลึกซึ้งกว่าหลักสูตรปกติ (อุษณีย์ โพธิสุข. 2541 : 114 – 115) และสร้างบรรยากาศในการเรียน รู้เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาศักยภาพให้ถึงขีดสุด จัดโอกาสแก่เด็กในการเพิ่มพูน ประสพการณ์ของตนเอง ทั้งในแนวกว้างและแนวลึกตามความสนใจของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู. 2531 : 181)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มพูนประสพการณ์ภาษาเพื่อพัฒนา ความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษา ไทยเพื่อให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีเทคนิคและวิธีการอ่านเพื่อไปใช้กับเนื้อหาบทเรียนที่พบในชีวิต ประจำวัน ซึ่งมีความยากและสลับซับซ้อนขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้มีโอกาส

พัฒนาทักษะการอ่าน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของตนเองได้ตามความรู้ ความสามารถและเต็มศักยภาพ และยังเป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

ดังนั้นจึงทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ได้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยซึ่งจะทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โดยการคัดเลือกมาจากกลุ่มประชากรตามขั้นตอนดังนี้ คือ

 - ขั้นที่ 1 การใช้คะแนนสะสมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 คัดเด็กที่มีคะแนนสูงสุดไว้ 20 %
 - ขั้นที่ 2 การใช้แบบสำรวจแววภาษา และการสังเกตจากครูผู้สอนในการเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์วิทย์พัฒนา
 - ขั้นที่ 3 คัดเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไว้จำนวน 17 คน
2. การสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยในด้านความเข้าใจในการอ่าน โดยศึกษาวิธีสอนอ่านหลาย ๆ วิธีมาใช้ ได้แก่ การสอนอ่านตามทฤษฎีสกีม (Schema) การสอนอ่านโดยใช้แผนผังโยงใย-ความหมาย การสอนอ่านแบบ ARC การสอนอ่านโดยวิธีโคลซ การสอนอ่านแบบ SQ4R การสอนอ่านแบบ Erica Model และนำมากำหนดเป็นขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นสำรวจเรื่องอย่างคร่าว ๆ จากชื่อเรื่อง ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน โดยให้นักเรียนคาดคะเนล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะอ่าน

2. ขั้นอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด
3. ขั้นตั้งคำถาม
4. ขั้นค้นหาคำตอบ
5. ขั้นสร้างแผนผังโยงใยความหมาย
6. ขั้นถ่ายทอดข้อมูล

ในการดำเนินการจะจัดการเรียนการสอนเป็น 4 หน่วย ได้แก่

1. หน่วยข่าวนี้ที่หนูชอบ
2. หน่วยโลกของนิทาน
3. หน่วยร้อยพัน สรรสาระ
4. หน่วยเรื่องสั้นหรหรา

แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะนำมาเขียนแผนการสอนตามขั้นตอนการสอนจำนวน 4 หน่วย

รวม 12 แผนการสอน ดำเนินการสอนรวม 18 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

- 3.1 ความเข้าใจในการอ่าน
- 3.2 ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาไทยได้ในระดับต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ระดับการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของบลูม 6 ระดับคือ

ระดับที่ 1 ความจำ เป็นระดับแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยากจำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ

ระดับที่ 2 ความเข้าใจ คือการที่นักเรียนเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้ เข้าใจความคิดถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ให้คิดสนใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์โดยใช้คำพูดของตนเอง

ระดับที่ 3 การนำไปใช้ คือการที่นักเรียนสามารถนำถ้อยคำ ประโยค เหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น

ระดับที่ 4 การวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคำ

ระดับที่ 5 การสังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่อ่าน สุกษณาคำพังเพยที่มีความหมายใกล้เคียงกันแล้วสรุปแนวคิดที่เหมือนและต่างกันได้

ระดับที่ 6 การประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิด ให้นักเรียนรู้จักตัดสินใจในเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง

โดยการวัดจะเน้นจุดมุ่งหมายในระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่สร้างขึ้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และการสื่อความหมายได้อย่างกว้างขวาง มีประสิทธิภาพสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาได้หลายทิศหลายทาง นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ทางภาษาที่ไม่ซ้ำใครหรือไม่ซ้ำของเดิม มีความคิดเป็นอิสระ และมีจินตนาการ ในการที่จะสร้างสรรค์ออกมาเป็นเป็นถ้อยคำที่หลากหลาย เช่น ถ่ายทอดออกมาในรูปของการพูดและการเขียนเป็นคำ กลุ่มคำ ประโยคหรือข้อความ

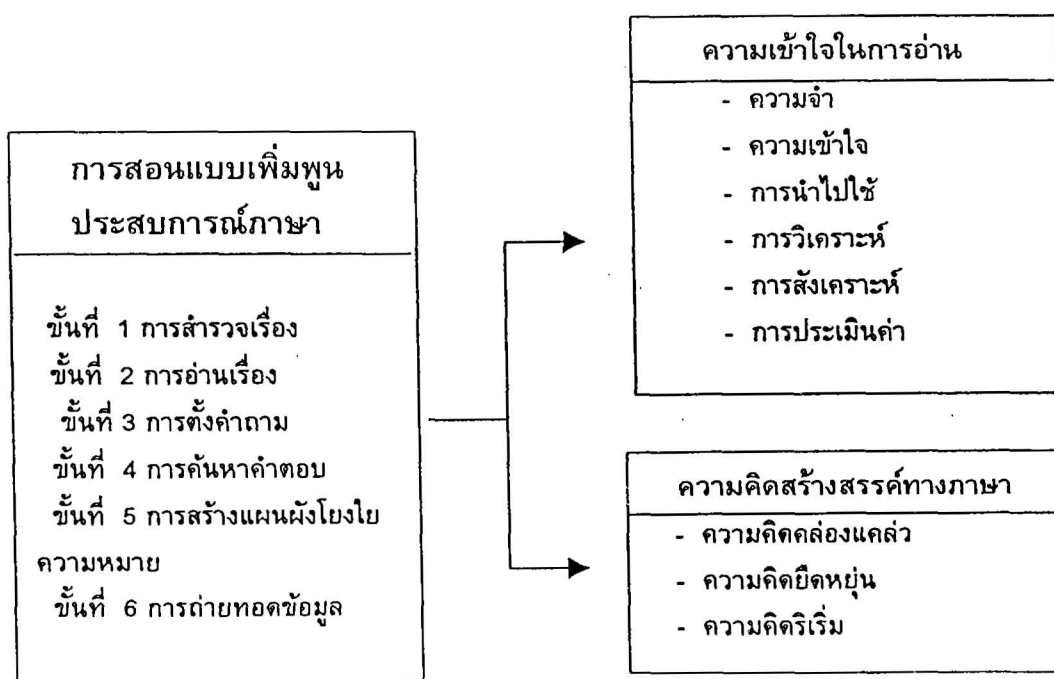
ในการศึกษาครั้งนี้จะวัดความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความคิดคล่องแคล่ว
2. ความคิดยืดหยุ่น
3. ความคิดริเริ่ม

โดยการวัดจากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาที่สร้างขึ้นจำนวน 5 ฉบับ ๆ ละ 3 ข้อ รวม 15 ข้อ ได้แก่

- ฉบับที่ 1 แบบผลที่จะเกิดตามมา
- ฉบับที่ 2 แบบการหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน
- ฉบับที่ 3 การตั้งชื่อเรื่องจากการอ่านที่กำหนดให้
- ฉบับที่ 4 ความสัมพันธ์ทางสังคม
- ฉบับที่ 5 แบบการระลึกถึงหรือคิดถึง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น
2. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์
 - 1.1 ความหมายและทฤษฎีของหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์
 - 1.2 รูปแบบการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์
 - 1.3 แนวทางการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย
 - 2.1 ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา
 - 2.2 ลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา
 - 2.3 การคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา
 - 2.4 ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา
 - 2.5 ความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน
 - 3.3 ลักษณะของความเข้าใจในการอ่าน
 - 3.4 ระดับความเข้าใจในการอ่าน
 - 3.5 หลักและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนความเข้าใจในการอ่าน
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา
 - 4.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
 - 4.2 ประเภทของความคิดสร้างสรรค์
 - 4.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
 - 4.4 พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์
 - 4.5 แนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
 - 4.6 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
 - 4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์

การจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ เป็นวิธีการจัดการศึกษาอย่างหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งจะทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้เรียนรู้เนื้อหาที่กว้างและลึกซึ่งขึ้นจากเนื้อหาปกติในชั้นเรียน เป็นการตอบสนองความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคล ตามพระราชบัญญัติการศึกษามัธยมศึกษา 2542 ในมาตรา 10 วรรค 4 ดังนั้นจึงต้องทำความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ ดังนี้

1.1 ความหมายของหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program)

พาสโซ (วิทธีพร หล่อสุวรรณกุล. 2544 : 80 ; อ้างอิงจาก Passow. 1985 : 2050) กล่าวว่า หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Curriculum) คือหลักสูตรที่ส่งเสริมกระบวนการคิดในระดับสูง และต้องให้กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการสอนให้เหมาะกับแบบและการเรียนรู้ (Learning Styles) ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ การจัดกลุ่มเรียนก็ต้องให้เหมาะกับธรรมชาติของผู้เรียนด้วย

เดวิทและริมส์ (Davis and Rimm. 1994 : 104 – 106) กล่าวว่าหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ คือหลักสูตรที่ขยายทั้งความกว้างและความลึกมากกว่าหลักสูตรปกติ เป็นหลักสูตรที่เพิ่มความรู้ ทักษะและพัฒนาทักษะในการคิด นอกจากนั้นยังมุ่งให้ผู้เรียนคิดอย่างเสรี มีวินัยในการเรียนรู้ สามารถชี้นำตนเอง (Self – Directed) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คลาร์ก (Clark. 1997 : 204) กล่าวว่า หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์คือที่เพิ่มเนื้อหาจากหลักสูตรปกติ อาจเป็นเนื้อหาที่ยากขึ้น มีความลึกและความกว้างมากขึ้น หรือขยายกลยุทธ์ในการสอนให้แตกต่างไปจากเดิมให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้าเป็นหลักสูตรที่ขยายหลักสูตรเดิม ผู้สอนต้องตั้งวัตถุประสงค์ว่าจะให้เกิดอะไรขึ้นกับผู้เรียนบ้าง

ไพโรโต (Piirto. 1994 : 250 – 290) กล่าวว่าหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์คือหลักสูตรที่ใช้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเน้นพัฒนาการคิด ซึ่งโดยมากจะเป็นหลักสูตรเสริมในด้านต่าง ๆ คือ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษาและการเขียน ด้านทัศนศิลป์ ด้านดนตรี ด้านการแสดง เป็นต้น

คลินเดน และ เดวิส (Clendening and Davies. 1983 : 115) กล่าวว่า หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์คือหลักสูตรที่เรียนรู้จากประสบการณ์ โดยการเพิ่มและขยายความรู้จากเดิม และขยายเนื้อหาที่มีอยู่ในตำราเรียนหรือในชั้นเรียนให้กว้างขึ้น

เมเกอร์ (Maker. 1991 : 99) กล่าวสอดคล้องกันว่าหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์หมายถึงหลักสูตรที่เพิ่มความรู้ให้นอกเหนือจากประสบการณ์ที่ได้รับอยู่ โดยการดัดแปลง และเพิ่มเนื้อหา รวมถึงวิธีการสอน ให้มีความกว้างและลึกกว่าหลักสูตรปกติ และจัดให้เหมาะกับลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

อุษณีย์ โพธิสุข (2543 : 117) กล่าวว่า หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ คือ การจัดการศึกษาแบบขยายกิจกรรมในหลักสูตรให้กว้างและลึกซึ่งกว่าที่มีอยู่ในหลักสูตรปกติ เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา ซึ่งเด็กอาจใช้เวลาในการเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่าเด็กอื่นในชั้นเรียนก็ได้

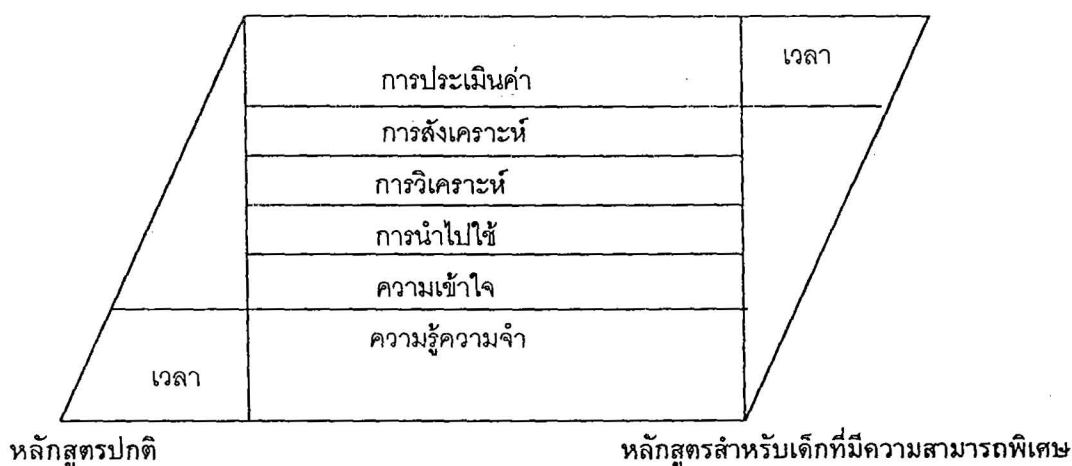
กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ คือหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อขยายหลักสูตรปกติให้มีความยากขึ้น และลึกซึ่งขึ้น นอกจากนั้นเป็นการปรับยุทธวิธีการสอนให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนและเป็นการเพิ่มประสบการณ์ที่นอกเหนือจากที่เด็กได้รับในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์จึงเหมาะสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเพราะจะทำให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางสมองได้อย่างเต็มที่

1.2 รูปแบบการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์

คาร์ก (Clark. 1997 : 316 – 319) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์อาจใช้วิธีการจำแนกจุดมุ่งหมายของการศึกษา (Taxonomy of Educational Objectives) ของเบนจามินบลูม (Benjamin Bloom) ในด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) มาประยุกต์ใช้ ซึ่งมี 6 ประการ โดยเรียงจากพฤติกรรมที่ง่ายไปหายาก ดังนี้

1. ความรู้ ความจำ (Knowledge)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)
3. การนำไปใช้ (Application)
4. การวิเคราะห์ (Analysis)
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)
6. การประเมินค่า (Evaluation)

โดยที่หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์นั้นจะเน้นการสอนในจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ในขณะที่หลักสูตรปกตินั้นมักเน้นในเรื่องความรู้ความจำ และความเข้าใจ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 จุดมุ่งหมายของการสอนตามหลักสูตรปกติกับหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

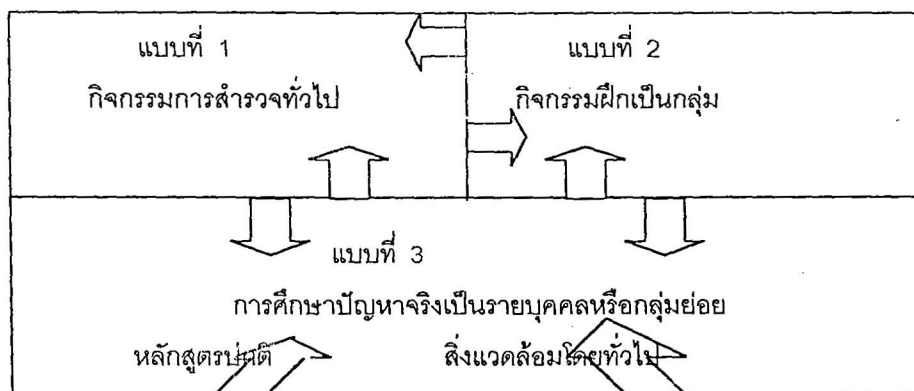
เรนชูลี (พิชากร แปลงประสพโชค. 2540 : 30 ; อ้างอิงจาก Renzulli. 1977) ใช้รูปแบบสามเสาในการเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Triad Model) ซึ่งมีแนวทางดังนี้

กิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์แบบที่ 1 กิจกรรมสำรวจทั่วไป ต้องเตรียมกิจกรรมและประสบการณ์ให้นักเรียนสำรวจ เช่น เนื้อหาวิชา ประเด็นแง่คิด อาชีพ งานอดิเรก บุคคล สถานที่ เหตุการณ์ที่ไม่มีในหลักสูตรปกติ รูปแบบกิจกรรมนี้โดยทั่วไปได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมความสนใจ การอภิปรายสั้น ๆ ภาพยนตร์ หัตถศึกษา และในทางคณิตศาสตร์ อาจเน้นไปที่กิจกรรมแก้ปัญหาล้วน ๆ ไปศึกษาปฏิทิน คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นฝึกมิติสัมพันธ์

กิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์แบบที่ 2 กิจกรรมฝึกเป็นกลุ่ม ใช้วิธีสอนและวัสดุหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาความคิดและจิตพิสัย โดยกิจกรรมการฝึกได้แก่ กลยุทธ์และทักษะการแก้ปัญหา การฝึกความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้รู้จักสร้างภาพ ความคิดย้อนกลับ การลองผิดลองถูก การจัดข้อมูลในรูปแบบโครงสร้าง หรือหาความสัมพันธ์

กิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์แบบที่ 3 การศึกษาปัญหาจริง เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ให้ นักเรียนสำรวจอาชีพ และงาน โดยสมมติบทบาทเป็นตัวแทนนักเรียนเป็นคนอาชีพนั้น ๆ และฝึกการแก้ปัญหาที่ยังไม่เกิดที่ยังไม่มีวิธีปกติแก้ปัญหา โดยให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนรับรู้ปัญหาและวิธีการทั้งหมด โดยครูอาจตั้งคำถามปลายเปิด เช่น ถ้า..... จะเกิดอะไรขึ้น

กิจกรรมทั้งสามแบบไม่มีลำดับก่อนหลัง แล้วแต่ความเหมาะสมของสถานการณ์ นักเรียนอาจเริ่มจากกิจกรรมแบบที่ 1 แล้วไปแบบที่ 3 แล้วย้อนกลับมาแบบที่ 2 ก็ได้ ลักษณะการจัดกิจกรรมนี้เรียกว่า แบบการหมุนเวียนกิจกรรม (Revolving Door Model)

ภาพประกอบ 2 กิจกรรมสามเส้าของเรนซูลี

1.3 แนวทางการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์

กิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์ อาจกระทำได้หลายรูปแบบทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือจัดเป็นโครงการเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษก็ได้ รูปแบบของกิจกรรมที่น่าสนใจมีดังนี้ (กรณีกาอุ่นแจ่ม. 2529 : 17 ; อ้างอิงจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2525 : 5 – 6)

1. การจัดโครงการสำหรับเด็ก (Pupil Projects) เป็นการจัดให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้มีโอกาสศึกษาลักษณะเฉพาะของหลักสูตรที่เรียนอย่างกว้างขวางและละเอียดมากขึ้น โดยการจัดโครงการพิเศษ (Special Projects) ทางด้านการศึกษาและงานวิจัยขั้นสูงในทุกสาขาวิชาให้เด็กเหล่านี้
2. การจัดชุดการเรียนรู้เสริม (Supplemental Learning Kits) เป็นการจัดชุดการเรียนรู้ตามระดับชั้นไว้ให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ศึกษาตามความสนใจ ชุดการเรียนรู้จะเป็นมุมห้องภายในห้องเรียน ชุดเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ แบบฝึกหัดเสริมทางด้านลักษณะนิสัย แบบเรียนโปรแกรม หรือสื่อทัศนูปกรณ์ทางด้านภาษา เป็นต้น

3. การจัดหน่วยการเรียนรู้พิเศษ (Special Subject Matter Units) เป็นวิธีการจัดหน่วยการเรียนรู้พิเศษซึ่งมีขอบเขตการเรียนรู้และยุทธวิธีการสอนระดับสูงในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ศิลปะ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษในชั้นเรียนปกติ

4. การจัดครูที่มีความชำนาญพิเศษ (Utilization of Teacher Specialists) เป็นการจัดการสอนแบบเป็นทีมโดยมีการร่วมมือกันระหว่างครูที่มีความชำนาญพิเศษในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น จัดครูที่มีความชำนาญพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ไปสอนในระดับชั้นที่มีเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ร่วมกับครูคนอื่น ๆ ที่สอนในระดับชั้นนั้นแต่มีความชำนาญพิเศษในสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นต้น

5. การจัดกิจกรรมกลุ่มขนาดเล็ก (Small Group Activity) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษซึ่งสนใจและมีความสามารถในสาขาวิชาเดียวกันจัดกลุ่มขนาดเล็กขึ้น เพื่อเปิดอภิปรายหรือสัมมนาเป็นระยะ ๆ ในระหว่างสัปดาห์ โดยมีครูที่ปรึกษากลุ่มโดยเฉพาะที่ไม่ใช่ครูประจำชั้น

6. การจัดกิจกรรมกลุ่มขนาดใหญ่ (Large Group Activity) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลาย ๆ รูปแบบ ในลักษณะกิจกรรมกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น การสอนโดยใช้โทรทัศน์ การสาธิตโดยโสตทัศนอุปกรณ์ การบรรยายพิเศษ หรือกิจกรรมสาธารณะที่น่าสนใจ เป็นต้น หรืออาจจะเป็นชั้นเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเด็กหลายห้องรวมกัน แล้วจัดกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจเด็กได้ เช่น การจำลองสถานการณ์ในศาล การประชุมสหประชาชาติ หรือการประชุมหารือกันของสภานิติบัญญัติ เป็นต้น

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2543 : 118) ได้เสนอเพิ่มเติมว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ในชั้นเรียนทำได้ดังนี้

1. ปรับกิจกรรมแบบฝึกหัดต่าง ๆ ให้เปิดกว้าง ถ้าเป็นคำถามก็เป็นคำถามปลายเปิดให้มากที่สุด
2. อนุญาตให้เด็กเลือกหัวข้อกิจกรรมหรือเสนอแนะรูปแบบหรือเนื้อหาการเรียนการสอน
3. ฝึกหัดเด็กทำโครงสร้างการเรียนรู้ แผนความรู้ของตนเอง
4. ฝึกให้เด็กเรียนอะไรให้ลึกให้กระจ่างชัดเจน
5. ปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะกับลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) ของเด็กแต่ละคน

ละคน

6. จัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมเด็กในสิ่งที่เขาสนใจ พัฒนากระบวนการคิดระดับสูง บูรณาการหลาย ๆ สาขาวิชาเข้าด้วยกัน
7. จัดชั้นพิเศษให้กับเด็กที่มีความสนใจและมีความสามารถในเฉพาะวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ภาษา
8. จัดชั้นพิเศษเป็นบางเวลา เช่น เสาร์ – อาทิตย์ ปิดเทอม
9. จัดกิจกรรมพิเศษในชั้นเรียนปกติ

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์

งานวิจัยต่างประเทศ

โคลันเจโล และเคลลี (กรรณิกา อุ่นแจ่ม, 2529 : 57 ; อ้างอิงจาก Colangelo and Kelly, 1983) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถสูง ผู้ปกครอง และครู ผู้สอนที่มีต่อเด็กที่มีความสามารถสูงและโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถสูงในชุมชนแห่งหนึ่ง โดยการส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียน 14 กิจกรรม ผลปรากฏว่า คำเฉลี่ยของคะแนนการให้ความสำคัญต่อโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถสูง เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเด็กปกติกับเด็กที่มีความสามารถสูงนั้นแตกต่างกัน โดยกลุ่มเด็กที่มีความสามารถสูงให้ความสำคัญต่อโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถสูง สูงกว่ากลุ่มเด็กปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถสูงนั้นผล ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการในการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถสูง เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเด็กปกติกับกลุ่มที่มีความสามารถสูงนั้นแตกต่างกัน โดยกลุ่มเด็กที่มีความสามารถสูงมีความต้องการเข้าร่วมโปรแกรมการศึกษาดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มเด็กปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01

งานวิจัยในประเทศ

พิชากร แปลงประสพโชค (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรพิเศษทางเรขาคณิตเสริมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรพิเศษทางเรขาคณิตเสริมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ และศึกษาว่านักเรียนที่มีความสามารถพิเศษดังกล่าวสามารถเรียนรู้เนื้อหาเรขาคณิตในหลักสูตรได้ภายใน 70 ชั่วโมงหรือไม่ รูปแบบกิจกรรมจะใช้กิจกรรมสามเส้าของเรนซูลี (Renzulli 's Enrichment Triad Model) โดยเรียนในภาคฤดูร้อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 10 คน คัดมาจาก 72 คน ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนได้ครบหลักสูตรและผ่านข้อสอบอิงเกณฑ์ทุกฉบับภายใน 70 ชั่วโมง ได้คะแนนเพิ่มจากการสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มีเจตคติลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากความวิตกกังวลเชิงคณิตศาสตร์

นิตติยา ปภาพจน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีจำนวนเสริมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีจำนวนเสริมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับความสามารถที่แท้จริงของเด็ก โดยเลือกสรรเนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เวลา และการวัดผลประเมินผล บนพื้นฐานความต้องการ ความสนใจ ลักษณะนิสัย และศักยภาพของผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 17 คน โดยใช้หลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) และดึงเด็กออกจากกลุ่ม (Pull Out Program) ให้มาเรียนในช่วงปิดภาคเรียน ผลปรากฏว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนมากที่สุด ส่วนความสอดคล้องของโครงร่างหลักสูตรปรากฏว่า ประเด็นต่าง ๆ ขององค์ประกอบหลักสูตรมีความสอดคล้องกันเป็นอย่างดี ผลการใช้หลักสูตรปรากฏว่า คะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนหลักสูตรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0005 และเด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น โดยมีความรู้ ความสามารถ เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 70 % และมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อวิชาทฤษฎีจำนวน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย

2.1 ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา

เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษา เป็นเด็กที่มีลักษณะในทักษะทางภาษาที่โดดเด่นกว่าเด็กทั่วไป โดยมีผู้ให้ความหมายของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไว้ ดังนี้

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1993 : 17) ได้ให้ความหมายของความสามารถพิเศษทางภาษาว่า คือ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตื่นเต้น (Excite) ความพึงพอใจ (Please) เป็นคนที่ชอบคิด

ชอบอ่าน ชอบเขียน เรียนรู้ได้ดีในเรื่องภาษา จากการได้เห็น ฟังเสียง สามารถเข้าใจความหมายของหลักเกณฑ์ทางภาษา การสร้างสรรค์ทางภาษา

ล่าอาง หิริญบุรณะ (2544 : 9) ได้สรุปว่า ผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา คือ ผู้ที่มีความสนใจจริงจังอย่างต่อเนื่องในเรื่องเกี่ยวกับภาษา มีทักษะในการ อ่าน เขียน ฟัง พูด เหนือกว่าเด็กในวัยเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด สามารถจดจำในสิ่งที่อ่านและฟังได้อย่างแม่นยำ และคงทน มีความสามารถในการใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานทางภาษาที่มีอยู่มาพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาของตนได้อย่างหลักแหลม สร้างสรรค์ ลึกซึ้ง และมีเอกลักษณ์เฉพาะตน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา หมายถึง เด็กที่มีความสามารถในการใช้ภาษา ด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างสร้างสรรค์และโดดเด่นกว่าเด็กทั่วไป และมีความสุขในการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังพอใจด้วย

2.2 ลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา

พาร์ค (ล่าอาง หิริญบุรณะ. 2544 : 18 ; อ้างอิงจาก Parke. 1989 : 18 – 22) กล่าวเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ดังนี้

ลักษณะทางพุทธิปัญญา (Cognitive Characteristics) มีลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถสูงในการแปรค่าสัญลักษณ์ต่าง ๆ (An Advance Ability to Manipulate Symbols)
2. มีความสามารถในการจำที่ไม่ธรรมดา (Unusual Ability to Remember)
3. มีความสามารถในการกักเก็บข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากมาย (Large Storehouses of Facts) คือ โดยทั่วไปเด็กที่มีพรสวรรค์จะรู้จำนวนของสิ่งของ แต่ถ้าพวกเขาสนใจ พวกเขาก็จะรู้รายละเอียดในสิ่งเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง

4. มีระดับความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ อย่างทะลุปรุโปร่ง (Unusually Deep Levels of Comprehension)

5. มีสมาธิดีเยี่ยม (Advanced Ability to Concentrate)

ลักษณะทางจิตพิสัย (Affective Characteristics) มีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้สึกไวต่อตนเอง คนอื่น และสิ่งแวดล้อม (Sensitivity to Themselves, Others and Their Environment)
2. ชอบที่จะอยู่กับผู้ใหญ่หรือเด็กที่มีอายุมากกว่า (Preference to be with Adults or Old Children)
3. มีความมานะบากบั่นที่จะเห็นผลสำเร็จของงาน (Intensity)
4. เจ้าความคิด เป็นขุมทรัพย์ทางความรู้ (Resourcefulness) มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ดี

5. มีความเป็นผู้นำ (Leadership Ability)

ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Characteristics of Creative Student) มีลักษณะดังนี้

1. มีสติปัญญาสูง (High Intelligence)
2. มีธรรมชาติที่จะทดลองความคิดใหม่ ๆ หรือเรื่องใหม่ ๆ อยู่เสมอ (Natural Drive to Explore Idea)

3. มีสายตากว้างไกลสามารถมองสิ่งต่าง ๆ ในภาพรวมได้ (Ability to See Things Wholistically)

4. ชอบทำงานที่ท้าทายและแปลกใหม่ (Challenging of the Conventional)

5. มีความคิดเป็นของตนเอง (Independent Thinking)

6. ชอบความสนุกสนาน ขี้เล่น (Playfulness)

แวน ทัสเซล – บาสกา (Van Tassel – Baska, 1996 : 17) เสนอว่าผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษามีลักษณะดังนี้

1. มีความคล่องในการอ่านและอ่านหนังสือได้ถูกต้อง (Read Fluently and Well)

2. สนใจคำศัพท์และความสัมพันธ์ของคำ (Be Interested in Words Relationship)

3. สามารถใช้ศัพท์สูง (Be Able to Use an Advanced Vocabulary)

4. ลำดับเรื่องราวที่อ่านได้ (Process Key Ideas in What is Read)

5. สนุกสนานในการพูดคุยเรื่องของวรรณคดี (Enjoy Talking About Literature)

6. เขียนบรรยายเรื่องราวและสื่อสารได้ดี (Write Descriptively and be Able to

Communicate)

7. อ่านหนังสือได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน (Often Read Inside and Outside Class)

8. สนุกสนานกับการเล่นปริศนาและเกมทางภาษา (Enjoy Verbal Puzzles and Games)

9. สนุกกับการใช้ภาษาทั้งการพูดและการเขียน (Have Fun Play With Language in Both Oral and / or Written Form)

10. แสดงออกว่ามีความเข้าใจโครงสร้างของภาษาโดยการพูดและการเขียน (Exhibit an Understanding of the Structure of Language in Both Speaking and Writing)

รูบินและทอมสัน (สำอ้าง หิรัญบุรณะ, 2542 : 94 ; อ้างอิงจาก Rubin and Thomson, 1983) ได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความสามารถทางภาษาไว้ดังนี้

1. ค้นพบวิธีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

2. มีการจัดระเบียบข้อมูลเกี่ยวกับภาษา

3. มีความคิดสร้างสรรค์และมีการทดลองใช้ภาษา

4. สร้างโอกาสให้กับตนเองและค้นหายุทธวิธีในการฝึกใช้ภาษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

5. เรียนรู้ที่จะอาศัยความไม่แน่นอนสร้างความแน่นอนหรือเป็นไปได้ และพัฒนากลยุทธ์ที่จะเข้าใจภาษาโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจทุกคำ

6. ใช้คำคล้องจอง ความสัมพันธ์ของคำในการจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว

7. นำสิ่งที่ผิดไปใช้ให้ถูก (Make Error Work)

8. ใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ในภาษาแม่ของผู้เรียน เพื่อให้บังเกิดความคล่องแคล่วในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

9. ใช้คำอธิบายความหมายประกอบบางตอน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่าน

10. เรียนรู้ที่จะใช้ภาษาในการเจออย่างชาญฉลาด

11. เรียนรู้ภาพรวมของภาษาและระเบียบของภาษาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการใช้ภาษา

12. เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ในการใช้ภาษา เช่น เทคนิคในการช่วยให้บทสนทนาดำเนินต่อไป เป็นต้น

13. มีลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทั้งการพูดและการเขียน รวมทั้งเรียนรู้รูปแบบของภาษาที่ใช้ตามสถานการณ์เป็นทางการด้วย

คาร์ก (Clark. 1992 : 149) ได้เสนอลักษณะของผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาดังนี้

1. เรียนทุกอย่างได้ง่ายและรวดเร็ว (Learns Rapidly and Easily)
2. อ่านมาก และอ่านหนังสือทุกประเภท (Reads Intensively)
3. ใช้ศัพท์สูงเกินวัย (Advanced Vocabulary)
4. มีความจำดี และจำข้อมูลได้มาก (Retains a Quantity of Information)
5. มีความตั้งใจสูง มีสมาธิ (Long Attention Span)
6. มีความอยากรู้อยากเห็นและสนใจหลายอย่างทำหลายอย่างพร้อมกันได้ (Curious, has a

Variety of Interests)

7. ชอบทำงานคนเดียว รักอิสระ (Works Independently)
8. ช่างสังเกต (Alert and Observant)
9. มีอารมณ์ขัน (Good Sense of Humour)
10. เข้าใจและมองเห็นปัญหา วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้ (Comprehends, Recognises

Relationships)

11. สอบได้คะแนนดี (High Academic Achievement)
12. พูดเก่ง เจ้าคารม (Fluent, Verbal Facility)
13. เป็นตัวของตัวเอง ชอบทำงานที่ท้าทาย (Individualistic, Challenges Ideas)
14. สร้างแรงจูงใจให้ตัวเอง มีความมั่นใจ (Self – Motivated, Self – Sufficient)

ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 3) กล่าวว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาจะมีคุณสมบัติดังนี้

1. พูดเก่ง
2. ใช้ศัพท์สูง
3. อ่านหนังสือได้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือที่ใช้เรียนในระดับชั้นของตน หรือหนังสือที่ใช้เรียนในชั้น

ที่สูงกว่า

4. มีทักษะในการสื่อความหมายอย่างยอดเยี่ยม
5. มีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา

คุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา (2531 : 38) ได้กล่าวถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษสอดคล้องกันว่า

1. เป็นเด็กที่มีความสามารถอ่านหนังสือได้เร็วแต่เยาว์วัย และอ่านหนังสือได้ในระดับเกินวัย

ได้อย่างแตกฉาน

2. เป็นเด็กที่มีความสามารถในการเจรจา เจ้าคารม ใช้ศัพท์สูงได้อย่างผู้ใหญ่ รู้จักคำมากและเขียนหรือพูดอธิบายความคิดของตนได้อย่างชัดเจน

อุษณีย์ โพธิสุข (2543 : 52) ได้อธิบายลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษา ดังนี้

1. พูดได้เร็วกว่าเด็กในวัยเดียวกัน
2. ชอบท่องและจดจำคำศัพท์ บทนิพนธ์ โคลง กลอนต่าง ๆ
3. สนใจอ่านทุกอย่างที่ผ่านพบ เช่น ป้ายชื่อ ป้ายข้อความต่าง ๆ

4. มีความสนใจที่จะเขียนหนังสือก่อนเด็กวัยเดียวกัน
5. ชอบเล่นนิทาน
6. ชอบอ่านหนังสือ
7. ชอบจดบันทึก
8. เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาทุกครั้งที่มีโอกาส
9. ชอบมีหนังสือติดตัว
10. ชอบเขียนเรื่องราวต่าง ๆ เช่น นิทาน โคลง กลอน สารคดี
11. อ่านหนังสือได้เองก่อนเด็กวัยเดียวกัน
12. รู้และจำคำศัพท์ ชื่อของสิ่งต่าง ๆ บทประพันธ์ โคลง กลอน หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้เร็วและมากกว่าเด็กวัยเดียวกัน
13. พูดหรือเขียนได้ดี รู้จักใช้คำที่เหมาะสมเรียบเรียงเป็นภาษาที่สละสลวยงาม
14. สามารถพูดหรือเขียนแสดงความคิด ความต้องการหรือความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน
15. สามารถอธิบายหรือบรรยายความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนโดยใช้ถ้อยคำที่รัดกุมและเหมาะสม
16. เข้าใจเรื่องที่อ่านหรือฟังได้อย่างรวดเร็วและแจ่มแจ้ง
17. สามารถเข้าใจความหมายลึกซึ้งที่แฝงอยู่ในเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
18. รู้จักใช้คำเปรียบเทียบเพื่ออธิบายให้เข้าใจความหมายได้อย่างแจ่มชัด
19. มีความสามารถในการเล่าเรื่องได้อย่างสนุกสนาน ชวนติดตาม
20. สามารถเรียนภาษาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย
21. สามารถวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์จากเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
22. สามารถแสดงแนวความคิดใหม่ ๆ จากเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
23. ใช้ภาษาที่ทำให้เกิดจินตนาการได้อย่างแจ่มชัดและมีสีสัน
24. ใช้คำบรรยายให้เห็นความงามและแสดงถึงอารมณ์ที่ละเอียดอ่อนได้
25. ใช้ภาษาที่สละสลวย ลึกซึ้ง งดงามและก้าวหน้าเกินวัย
26. สามารถเขียนหรือแต่งเรื่องราวจากความคิดของตนเองหรือจากการเชื่อมโยงสิ่งที่อ่าน หรือฟังมาได้อย่างสร้างสรรค์ สลับซับซ้อนพิสดารและเต็มไปด้วยจินตนาการ
27. ประสบความสำเร็จในการพูดที่มีแบบแผน เช่น การโต้วาที กลอนสด พูดชักชวน เป็นต้น
28. สนใจและชอบศึกษาที่มาของคำศัพท์ต่าง ๆ
29. ชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาที่ตนเองใช้หรือภาษาที่ได้ผ่านพบ เช่น ภาษาสื่อมวลชน
30. ชอบเล่นเกมหรือทำกิจกรรมทางภาษา เช่น ปริศนาอักษรไขว้
31. ชอบสร้างศัพท์หรือสำนวนแปลก ๆ ขึ้นใช้เอง

2.3 การคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา

เฟรดชูลัน (James Brunl and others. 1994 : 10 – 13 ; clling Feldhusen. 1984) ได้เสนอกระบวนการในการคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร และกำหนดลักษณะของเด็กที่จะเข้าเรียนให้ชัดเจน สอดคล้องกัน

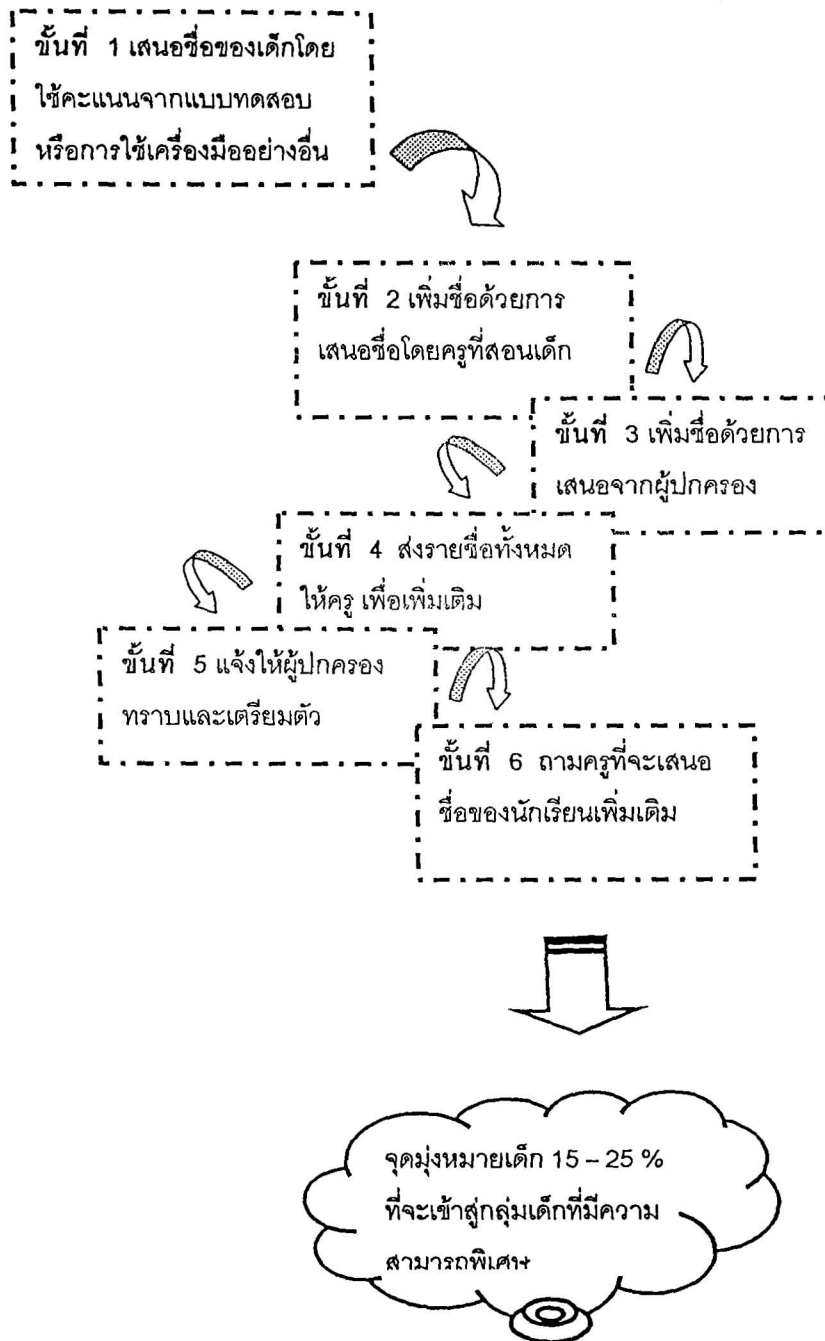
ขั้นที่ 2 กำหนดกระบวนการคัดแยกเด็ก ได้แก่ การเสนอชื่อ ระเบียบ ขั้นตอนกิจกรรม สเกลจัดอันดับ ฯลฯ

ขั้นที่ 3 ตัดสินกระบวนการประเมินเพื่อกลั่นกรองผู้ได้รับการเสนอชื่อ ด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสติปัญญา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ความถนัด และความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 4 คัดแยกออกโดยใช้ผลขั้นที่ 2 และ 3 ไม่ควรใช้คะแนนเป็นเกณฑ์อย่างเดียวแต่พิจารณาลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่ามีบ้างหรือไม่

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการคัดแยกว่าสะท้อนเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่

เรนชูลีและไรส์ (จิรพงษ์ ข่ายเพชร. 2544 : 13 ; อ้างอิงจาก Renzulli and Ries. 1991b) ได้อธิบายถึง 6 ขั้นตอนของการคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้การคัดแยกที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน โดยเข้าไปสู่ใน “กลุ่มเด็กปัญญาเลิศ” (Talent Pool) จำนวน 15 – 25 % ของเด็กที่มีชื่อทั้งหมด โดยมีขั้นตอนดังรูป

ภาพประกอบ 3 การคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้ Talent Pool ของ Renzulli and Ries

จากภาพสามารถอธิบายขั้นตอนการคัดแยกได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเสนอชื่อของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบ โดยคัดได้จำนวนเด็กทั้งหมด 8 % ที่คะแนนสูงสุด โดยเมื่อเทียบคะแนนจากเกณฑ์ปกติ

ขั้นที่ 2 การเสนอชื่อโดยครู โดยครูจะทำหน้าที่เสนอชื่อนักเรียนที่สอนในห้องเรียนเพิ่มขึ้น เป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีความสามารถสูงกว่าคนอื่น

ขั้นที่ 3 เพิ่มเติมรายชื่อเด็กโดยการเสนอชื่อโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อนหรือตนเอง โดยใช้ทางเลือกหลายทางรวมทั้งตัดสินจากผลงานของเด็ก

ขั้นที่ 4 รายชื่อของเด็กทั้งหมดที่ได้รับการเสนอชื่อว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษจะถูกส่งเวียนต่อให้กับครูทุกคนในโรงเรียน หรือครูที่เคยสอนเด็กมา เพื่อที่จะให้เป็นการคัดแยกอย่างรัดกุมที่สุด

ขั้นที่ 5 มีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้าก่อน โดยผู้ปกครองและเพื่อนจะไม่บอกให้เด็กที่มีชื่อทราบถึงการคัดแยก โดยแจ้งให้ทราบถึงความเข้าใจของโปรแกรมสำหรับการจัดให้เด็กได้เข้าร่วมในกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Talent Pool)

ขั้นที่ 6 มีการเตรียมตรวจสอบลักษณะอื่น ๆ โดยการพยายามหาการเสนอชื่อจากครูเพิ่มเติมจากเด็กที่มีลักษณะความสามารถพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 178 – 180) ได้อธิบายถึงลักษณะการคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษไว้ว่ากระทำได้ 2 วิธีคือ

1. การคัดเลือกเด็กตามวิธีของโกแวน (Gowan)

โกแวนเสนอแนะวิธีการคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถพิเศษดังนี้

1.1 คัดเลือกเด็กที่หลายคนคิดว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเลือกมาประมาณอย่างน้อย 1 % และอย่างมากไม่เกิน 10 % (ยกเว้นโรงเรียนที่คัดเลือกเด็กโดยวิธีการสอบเข้า การคัดเลือกเด็กไว้เป็นเด็กปัญญาเลิศอาจคัดไว้เกิน 10 %)

1.2 ทดสอบเด็ก โดยใช้แบบทดสอบวัดระดับสติปัญญาที่เป็นการทดสอบพร้อมกันครั้งละหลายคน คัดเลือกเอาเด็กที่ได้คะแนนสูงสุด 10 % เด็กเหล่านี้จัดเป็นเด็กปัญญาเลิศ สิ่งที่เหลือให้จัดกลุ่มไว้ต่างหาก กลุ่มเด็กนี้เรียกว่า “กลุ่มสำรองเด็กที่มีความสามารถพิเศษ – Reservoir”

1.3 ให้ครูประจำชั้นคัดเลือกเด็กในชั้นจำนวนหนึ่ง ที่มีลักษณะตามที่ต้องการ

1.4 ทดสอบเด็กที่คัดเลือกได้ในข้อ 1.3 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คัดเอาเด็กที่เก่งที่สุด 10 % ไว้ ส่วนเด็กที่เหลือจัดไว้ในกลุ่ม “กลุ่มเด็กสำรองเด็กที่มีความสามารถพิเศษ” (ตามข้อ 1.2)

1.5 ครูใหญ่ ครูประจำวิชา ครูแนะแนว และครูอื่นที่เคยสอน หรือรู้จักเด็กเป็นอย่างดี ทำการคัดเลือกเด็ก

1.6 เรียงลำดับรายชื่อเด็ก และระบุว่าเด็กแต่ละคนถูกกล่าวกี่ครั้ง

1.7 เรียงลำดับรายชื่อเด็กและระบุว่าเด็กแต่ละคนถูกกล่าวถึง 3 ครั้งขึ้นไปให้จัดเป็นเด็กปัญญาเลิศได้

1.8 เด็กใน “กลุ่มสำรองเด็กที่มีความสามารถพิเศษ” เหล่านี้หากคนใดถูกกล่าว 2 ครั้ง ให้นำไปทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ Stanford - Binet

1.9 เด็กใน “กลุ่มสำรองเด็กที่มีความสามารถพิเศษ” ที่ถูกกล่าวถึงเพียงครั้งเดียวให้กลับชั้นเรียนปกติ

1.10 เด็กที่ผ่านการทดสอบ (ใช้จุดตัดเป็นเกณฑ์) โดยแบบทดสอบ Stanford - Binet ให้จัดเป็นเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่ไม่ผ่านให้กลับไปชั้นเรียน หากมีเวลาหรือกรรมการเห็นว่าเหมาะสม ควรทดสอบในข้อที่ 1.9 ด้วยและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 1.10

2. การคัดเลือกอย่างเป็นทางการ

วิธีการต่อไปนี้ เป็นวิธีการคัดเลือกเด็กปัญญาเลิศ ซึ่งโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ ควรนำมาใช้

2.1 การคัดเลือกเบื้องต้น

การคัดเลือกเบื้องต้นควรเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ผู้ปกครองเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยบุคคลดังกล่าวทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของเด็กปัญญาเลิศตามคำจำกัดความที่ทางโรงเรียน หรือผู้ที่รับผิดชอบทางการศึกษาตกลงกัน

2.2 การทดสอบทางจิตวิทยา การทดสอบทางจิตวิทยาส่วนมากเป็นการทดสอบสติปัญญา

2.3 พิจารณาจากผลการเรียน

2.4 การทดสอบความคิดสร้างสรรค์

2.5 การทดสอบด้านบุคลิกภาพ

2.6 ข้อมูลอื่น ๆ ที่ช่วยคณะกรรมการในการตัดสินใจในการคัดเลือกเด็กปัญญาเลิศ

อนุญัย โพธิสุข (2541 : 87 – 89) กล่าวว่า การสำรวจความสามารถเฉพาะทางของเด็กนั้นมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจแบบคร่าว ๆ (Screening)

- การเสนอชื่อ โดยครูผู้ปกครอง ครูแนะแนว และนักจิตวิทยา เป็นต้น
- รายงานจากครูเกี่ยวกับตัวเด็ก
- ประวัติจากครอบครัวเกี่ยวกับพัฒนาการ พฤติกรรมในวัยเด็ก การแก้ปัญหา พฤติกรรมที่

โดดเด่น

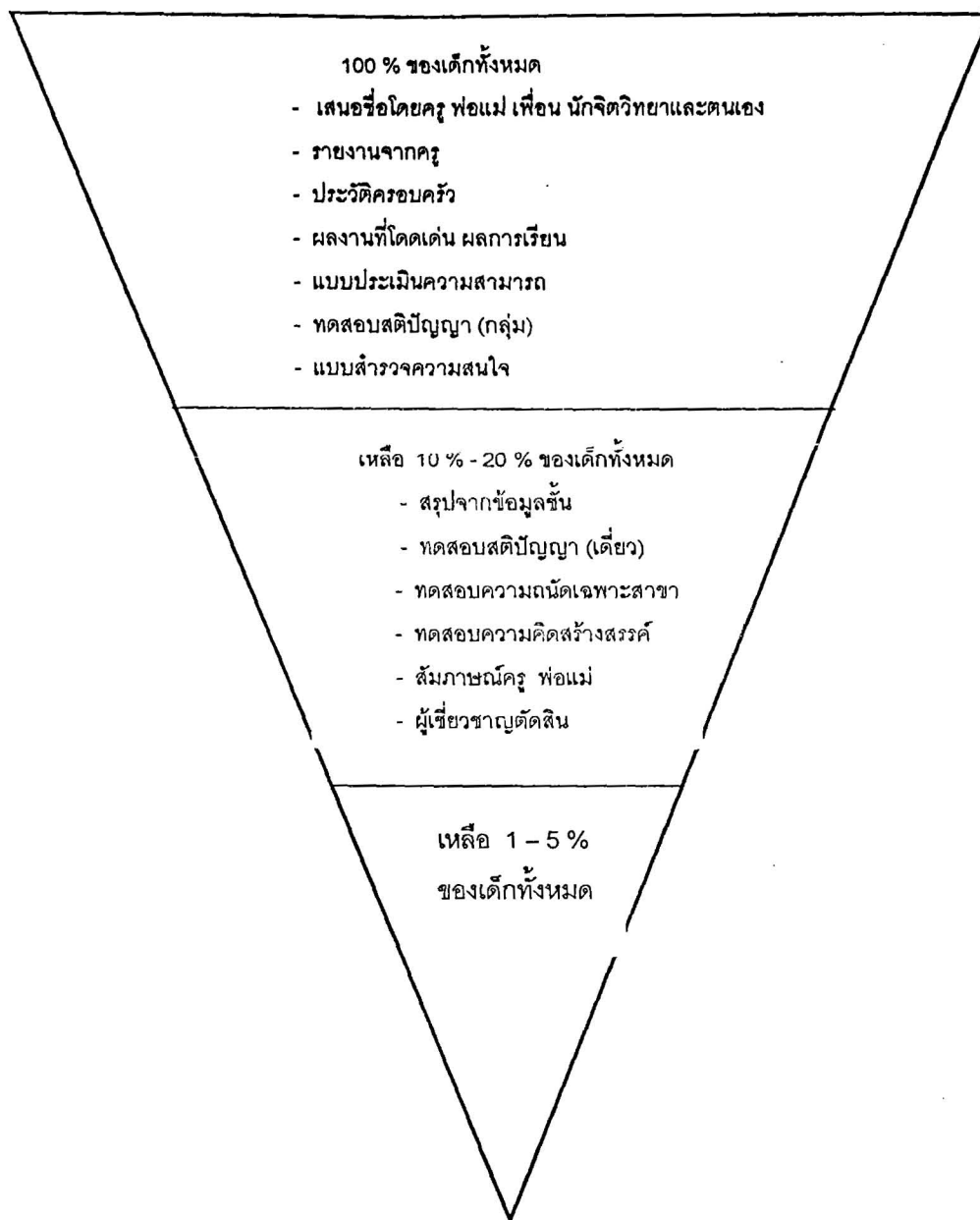
- ผลการเรียน ผลงานของเด็ก
- ผลจากแบบสำรวจที่ใช้สำรวจความสามารถของเด็กหลาย ๆ ด้านแบบคร่าว ๆ
- ผลสำรวจความสนใจ
- แบบทดสอบสติปัญญาแบบกลุ่ม

ขั้นที่ 2 คือ ขั้นเจาะลึก

- ข้อมูลจากขั้นต้น (Screening Data)
- การสัมภาษณ์ พ่อแม่ ครู ตัวเด็ก
- การทดสอบเฉพาะสาขาวิชา
- การทดสอบด้วยแบบทดสอบสติปัญญาแบบรายคน
- การทดสอบความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 3 คือ ขั้นคัดเลือกขั้นสุดท้าย

โดยใช้ข้อมูลทั้งหมดจากขั้นที่ 2 แล้วพิจารณาลดจำนวนเหลือตามความเหมาะสมที่สามารถจัดโปรแกรมให้เด็ก ประมาณ 1 – 5 %

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการสำรวจหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (อุษณีย์ โพธิสุข. 2540 : 39) ปรับปรุงจากแนวความคิดตาม Model ของ การ์ก

ศรียา นิยมธรรม (2541 : 389 – 392) ได้กล่าวถึงกระบวนการเสาะหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 วิธีเสนอชื่อโดยผู้ใกล้ชิดและรู้จักชื่อเด็ก

ขั้นที่ 2 การคัดแยกอย่างเป็นทางการโดยใช้เครื่องมือคัดแยกตามหลักวิชาการซึ่งเป็นเครื่องมือที่ง่ายและรวดเร็ว

ขั้นที่ 3 ขั้นวินิจฉัย ใช้เครื่องมือเป็นทางการเพื่อทดสอบความสามารถเฉพาะด้านของเด็กอย่างละเอียด ลึกซึ้งกว่าสองขั้นตอนแรก สอดคล้องกับกระบวนการคัดแยกโดย คุณหญิง บริพัตร ณ อยุธยา (2531 : 53 – 57) เสนอกระบวนการคัดแยกไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 คือขั้นเสนอ (Nomination) จากผู้ใกล้ชิดและรู้จักเด็ก เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และตัวเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นคัดแยกอย่างหยาบ ๆ (Screening) เป็นเกณฑ์คัดแยกตามหลักวิชาการ (Formal Method) เป็นเครื่องมือที่ใช้ง่ายและรวดเร็ว

ขั้นที่ 3 ใช้เครื่องมือที่เป็นวิชาการ (Formal – Method) เพื่อทดสอบคุณสมบัติด้านต่าง ๆ ที่ใช้กันแพร่หลายได้แก่

1. แบบทดสอบภูมิปัญญาทั่วไปเป็นรายบุคคล (Individual Intelligence Tests)
2. แบบทดสอบภูมิปัญญาทั่วไปเป็นกลุ่ม (Group Intelligence Tests)
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Standardized Achievement Tests)
4. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Tests)
5. แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Tests)
6. แบบสำรวจความสนใจ (Interest Inventories)
7. ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับรายงานประวัติ

ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พัฒนาแบบสำรวจเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไว้ดังนี้

แบบสำรวจเด็กเก่งภาษา

ชื่อ..... โรงเรียน..... ชั้น..... อายุ.....ปี

ชื่อครูหรือผู้ออกแบบสำรวจ.....รู้จักเด็กมานาน.....ปี

ในฐานะ.....วันที่กรอกแบบสำรวจ.....

* ในกรณีที่ ไม่ทราบ หรือไม่มีข้อมูล ให้เว้นว่าง

ลักษณะความสามารถพิเศษทางภาษา	น้อย มาก	น้อย	มี บ้าง	มี มาก	มี ตลอด เวลา
1) ชอบอ่าน อ่านเกินวัย					
2) ชอบเขียน เขียนได้ดี					
3) ช่างเจรจา ช่างพูด					
4) อธิบายได้ดี มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์					
5) รู้ศัพท์มาก สนใจเรื่องศัพท์ และความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์ ใช้ศัพท์สูง					
6) ชอบเล่นกับภาษา เจ้าคารม ชอบสร้างภาษาใหม่ ๆ ขึ้นใช้					
7) ความจำดี จำอะไรได้ยาว ๆ					

ลักษณะความสามารถพิเศษทางภาษา	น้อย มาก	น้อย	มี บ้าง	มี มาก	มี ตลอด เวลา
8) พบวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างโอกาสให้กับตนเองในการใช้ภาษา					
9) เจ็บทเจ้ากลอน					
10) ค้นพบกลยุทธ์ในการฝึกภาษา พัฒนากลยุทธ์ที่จะเข้าใจภาษาได้โดยไม่ต้องรู้ทุกคำ					
11) รู้เทคนิคต่าง ๆ ในการใช้ภาษาในการดำเนินการสนทนา					
12) ใช้หลักการเรียนรู้ที่หลากหลาย (เช่น เรียนจากครู วีดีโอ ทวี)					
13) สนใจหลักเกณฑ์ของภาษา จับหลักภาษาได้เร็ว					
14) เรียนเก่ง เรียนรู้ได้เร็ว ได้คะแนนสูงวิชาภาษาไทยหรืออังกฤษ					
15) ช่างสังเกต มองเห็นมากกว่าคนอื่น รู้รายละเอียดลึกซึ้ง					
16) มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา สร้างศัพท์ สำนวนแปลก ๆ ขึ้นใช้ตัวเอง					
17) สามารถบรรยายความงาม อารมณ์ได้จับใจ					
18) อยากรู้ อยากเห็น สนใจรอบด้าน หลากหลาย มีข้อมูลมากมายเป็น ขุมทรัพย์ทางความรู้					
19) ชอบอะไรที่ซับซ้อน ทำหาย แปลกใหม่					
20) เรียนรู้ที่จะอยู่กับการไม่รู้เรื่องหรือไม่เข้าใจทุกเรื่อง					
21) ชอบอยู่กับผู้ใหญ่หรือเด็กที่มีอายุมากกว่า					
22) มีอารมณ์ขัน ชอบความสนุกสนาน					
23) มีความรู้สึกไวต่อคนอื่น และสิ่งแวดล้อม					
24) มีภาวะผู้นำ มีความคิดเป็นของตัวเอง					
25) แก้ปัญหาเป็น เจ้าความคิด					
26) มีความมุ่งมั่นต้องทำให้เสร็จ					
27) สมารถ					
28) ทำได้ดี					
29) ต้องการความสมบูรณ์แบบ					
30) มีสายตากว้างไกล มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในภาพรวมได้					
รวมคะแนนในแต่ละแถว					
คุณด้วยน้ำหนัก	1	2	3	4	5
รวมผลคูณในแต่ละแถว					
รวมทั้งหมด					
เกณฑ์ ความสามารถพิเศษ					
200 – 280 สูงมาก 160 – 179 สูง					
140 – 159 ปานกลาง 120 – 139 มีบ้าง					
100 – 119 สูงกว่าคนทั่วไปเล็กน้อย					

ที่มา : สำอาง หิรัญบุรณะ. (2542). พรสวรรค์ทางภาษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและ
เยาวชน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

2.4 ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา

อุษณีย์ โพธิสุข (2537 : 21) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ประสบอยู่ในปัจจุบันคือ

1. คนทั่วไปเข้าใจผิดว่าพวกเขาไม่ต้องการความช่วยเหลือใด ๆ เพราะช่วยตัวเองได้อยู่แล้ว
2. ขาดความเข้าใจในศักยภาพอันมีค่าของตนเอง ทำให้เด็กจำนวนมากใช้เวลาไปกับชีวิตของตนเอง สูญเปล่านำเสียเวลา
3. การไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับพวกเขา เพราะหลักสูตรส่วนใหญ่เขียนไว้มิใช่สำหรับเด็กส่วนใหญ่ แต่เป็นหลักสูตรที่พยายามคำนึงถึงสิ่งที่วัดได้ ในทางพฤติกรรมภายนอกที่สามารถแสดงออกได้ ความสามารถพิเศษของเด็กส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่วัดไม่ได้จากแบบทดสอบ
4. ขาดองค์กรที่ให้การสนับสนุนและศึกษาเด็กพวกนี้อย่างจริงจังเพราะมีเหตุผลมาจากปัญหาข้อ 1
5. เด็กมีความคับข้องใจ สิ้นหวังกับระบบการศึกษา จึงพบว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษส่วนมาก เลิกเรียนกลางคัน

6. ขาดการชี้หน้าที่ดี เด็กมักกลายเป็นคนสร้างปัญหาให้กับสังคม ติดสิ่งเสพติดมีเมามาเพื่อบรรเทาความล้มเหลวและสับสน

7. เด็กส่วนใหญ่ถูกสอนให้มุ่งมั่นอยู่กับวิชาการ สอบไล่ได้คะแนนเป็นเยี่ยมระดับเกียรตินิยม ให้ได้รับเหรียญตรา คนส่วนใหญ่จึงเข้าใจว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษคือคนที่เรียนเยี่ยม สอบคะแนนดี มีคะแนนเข้าวิชาสูง ซึ่งที่จริงแล้วเด็กเรียนดีอาจไม่เป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แต่เด็กที่สอบตกซ้ำแล้วซ้ำอีกอาจเป็นเด็กอัจฉริยะบุคคล (อุษณีย์ โพธิสุข, 2537 : 21 ; อ้างอิงจาก หม่อมอุษณีย์ บริพัตร ณ อยุธยา, 2531) ซึ่งก็สอดคล้องกับ เฟรเดอริก (สุนทร โคตรบรรเทา, 2530 : 16 – 20 ; อ้างอิงจาก Frederick, n.d.) ได้กล่าวว่าคนทั่วไปเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ ประการแรก เข้าใจว่าเด็กเก่งได้ทุกอย่างพอแล้ว จึงไม่ได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาเพื่อสนองความต้องการพิเศษนั้น ประการที่สองเข้าใจว่าเด็กเก่งทำทุกอย่างได้เอง โดยไม่ต้องช่วยเหลือในเรื่องทางวิชาการ เด็กกลุ่มนี้จึงมักถูกละเลยเมื่ออยู่ในห้องเรียนปกติ ประการที่สาม เด็กเก่งมักจะมีปัญหาทางอารมณ์และสังคมเนื่องมาจากปัญหาคับข้องใจในการอยู่ร่วมกับคนอื่นที่ไม่เข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็ก

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว อุษณีย์ โพธิสุข (2542 : 33 – 35) ยังได้ตระหนักถึงปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษอีกว่า

1. รู้สึกเบื่อหน่ายความซ้ำซากจำเจกับบทเรียนที่เชื่องช้าและอัดอั้นไม่ก้าวหน้า
2. เด็กมีความกลัวความกังวลว่าจะทำอะไรผิดพลาดแล้วใคร ๆ ก็จะต้องตำหนิ
3. รู้สึกอายที่ไม่ได้ทำสุดความสามารถ
4. รู้สึกโดดเดี่ยวเดียวดายและรู้สึกว่าตนเอง “แตกต่าง” จากเพื่อน ๆ และไม่สามารถจะเข้ากับเพื่อนวัยเดียวกันได้
5. รู้สึกคับข้องใจเมื่อคิดว่าตนเองทำดีแล้ว แต่ทำไมคนอื่นกลับมองเป็นเรื่องตลก
6. รู้สึกเกร็ง หากมีคำถามหรือปัญหาที่ทุกคนคาดหวังคำตอบจากตัวเด็ก
7. ตื่นเต้นเมื่อทำงานเสร็จอย่างดีแล้วมีคนมาสนใจ
8. รู้สึกเสียใจเมื่อความต้องการของตนไม่มีใครสนใจ
9. ความรู้สึกเครียดน้อยลงเมื่อทำคะแนนได้ดี
10. รู้สึกภูมิใจเมื่อสามารถเข้าใจในสิ่งที่คนอื่นไม่เข้าใจ

11. รู้สึกกดดันหากถูกคาดหวังให้เป็นที่ยอมรับ
 12. รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะเล่นกับเพื่อนที่มีความสนใจในคนละเรื่อง
 13. รู้สึกตนเองไม่มีคุณค่า
 14. รู้สึกถึงความลำบากในการปรับตัวกับสังคมและคนรอบข้าง
 15. รู้สึกอยากเป็นอิสระที่ได้คิดและได้ทำอะไรให้ต่อเนื่องไม่ใช่ถูกควบคุมด้วยเวลา
- ดวงเดือน อ่อนน้อม (2529 : 88 – 89) ได้กล่าวถึงปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ในลักษณะเดียวกัน ดังนี้

1. เด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ (Underachiever) ซึ่งมักจะมีเหตุผลต่าง ๆ กัน สาเหตุหนึ่งคือ การที่เด็กมีความรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง ไม่ชอบวิธีที่คิดว่าผู้อื่นมองตน พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปในลักษณะต่อต้านโดยไม่ตั้งใจ
2. เด็กที่มีความสามารถพิเศษที่มีข้อบกพร่องในการเรียน (Learning Difficulties Gifted Children) ความบกพร่องทางการเรียนของเด็กอาจจะเกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เช่น การสอนไม่ดี หรือเกิดจากตัวเด็ก เช่น ขาดความเข้าใจใส่ต่อการเรียนหรือเกิดจากข้อบกพร่องส่วนตัวของเด็ก เช่น ความผิดปกติทางการได้ยิน ซึ่งผู้ปกครองต้องยอมรับความผิดปกตินั้น ถ้าให้ความกดดันเด็กมากในสิ่งที่เขาไม่สามารถทำได้ ก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ และยังทำให้เกิดปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น

2.5 ความต้องการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2537 : 22 – 23) ได้ให้ความเห็นว่าจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทำให้เด็กเหล่านี้มีความต้องการคือ

1. ต้องการการเรียนการสอนที่ทำนายต่อศักยภาพและความสามารถของเขา
2. ต้องการงานที่ซับซ้อนและยากกว่าในระดับปกติ
3. ต้องการใช้เวลาในสิ่งที่เขาเชี่ยวชาญน้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ และเขาสามารถทำเสร็จเร็วกว่าแต่ต้องการเวลาที่เหลือหรือเวลานอกเหนือไปจากนั้นทุ่มเทให้กับสิ่งที่ลึกซึ้งกว่าที่เคยสอนอยู่ทั่ว ๆ ไป
4. ต้องการการยอมรับจากคนอื่น ๆ
5. ต้องการคบหาเพื่อนวัยเดียวกัน และเพื่อนต่างวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาทัดเทียมกัน หรือคบคนที่สูงกว่าหรือคนที่มีความสนใจเรื่องเดียวกับเขา
6. ต้องการโอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความสามารถภายใน
7. ต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถพื้นฐานและสิ่งที่ตนเองสนใจ
8. ต้องการคำปรึกษาจากผู้ที่มีประสบการณ์

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา

สำออง หิรัญบุรณะและคณะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำโครงการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ วิเคราะห์ปัจจัยและกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยในการค้นหาและพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็กในสาขาวิชาภาษาไทย

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 530 คน ของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนที่ได้รับคัดเลือกจำนวน 16 คน ในการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยและกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยค้นหาและพัฒนาความสามารถพิเศษของเด็กในสาขาวิชาภาษาไทย ผลปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยที่เอื้อและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการค้นหาเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย สำหรับระดับประถมศึกษา ในสภาพปัจจุบันคือการใช้ ก) ความสามารถของครูในการระบุลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยและเด็กที่มีความสามารถพิเศษแต่มีผลการเรียนต่ำ ข) ความเที่ยงตรงของข้อสอบปลายภาค ค) ความสามารถของครูในการใช้แบบวัดแวว แบบวัดความถนัดทางภาษา การวิเคราะห์และบันทึกพัฒนาการทางความคิดของผู้เรียน และ ง) ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมทักษะที่ใช้ในการคัดเลือกผู้มีความสามารถพิเศษ

ด้วยระบบคัดสรรดังกล่าว เมื่อใช้คะแนนพัฒนาทางความคิดเป็นเกณฑ์สามารถระบุเด็กที่มีความสามารถโดดเด่นด้านภาษาไทย 7 คน หรือประมาณ 1.60 % ของประชากร เป็นชาย 4 คนและหญิง 3 คน

2. ในการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อพัฒนาการความสามารถของเด็กในสาขาวิชาภาษาไทย ได้พัฒนาและประเมินหลักสูตรสำหรับสอนเสริม (Enrichment Integrated Competence Based Program) ที่เป็นหลักสูตรบูรณาการที่เน้นกระบวนการและผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) อันเป็นหลักสูตรสำเร็จรูปใน 1 ภาคการศึกษา ใช้เวลาสอน 20 ชั่วโมง ผลการประเมินปรากฏว่า หลักสูตรนี้สามารถพัฒนาการคิดของนักเรียนเพิ่มขึ้น 1.71 ระดับ ภายในเวลา 5 สัปดาห์ โดยมีระดับสูงสุดอยู่ที่ระดับ 6 (ความคิดสร้างสรรค์) และต่ำสุดอยู่ที่ระดับ 3 (การวิเคราะห์) โดยมีเด็ก 4 คนที่ไม่ตอบสนองต่อการสอนเสริมนี้ (ระดับ 1) อัตราการอ่านของเด็กเพิ่มจาก 150-200 คำต่อนาที เป็น 310 คำต่อนาที หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) มีนิสัยใฝ่หาความรู้ รักการอ่าน 2) มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง 3) มีพัฒนาทักษะการอ่าน การคิด การพูด 4) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ยอมรับความคิดของคนอื่น 5) มีความรักและเข้าใจในวรรณกรรมประจำชาติ 6) มีความสามารถในการใช้ภาษาในด้านต่าง ๆ เพื่อแสดงออก

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน

3.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้มากมาย ดังนี้ ลาโด (Lado. 1964 : 14) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะในการถอดความ การวิเคราะห์ค่าความหมายของคำ ความเข้าใจในเนื้อเรื่องตามที่ปรากฏ การตีความและการให้ข้อคิดเห็น

บุช และฮิบเนอร์ (Bush and Huebner. 1970 : 4) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าเป็นกระบวนการคิด หัวใจสำคัญของการอ่าน คือ การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน ทั้งนี้ผู้อ่านได้นำความหมายจากสัญลักษณ์ที่อ่านไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งทำให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจของผู้อ่าน

กู๊ดแมน (Goodman. 1979 : 5 - 6) กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการรับรู้ทางภาษา (Receptive Language Process) การอ่านยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดในระหว่างที่สายตามองตามสัญลักษณ์ สมอจะคิดและตีความ ทำความเข้าใจกับข้อความนั้น ๆ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับภาษาในการอ่าน ตลอดจนถอดความหมายจากผู้เขียนได้อย่างกลมกลืน

คูบิน และคนอื่น ๆ (Dubin and others. 1986 : 27 - 29) ให้ความหมายของการอ่านว่า คือ กระบวนการที่ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างข้อมูลที่อยู่ในบทอ่านที่ผู้อ่านได้โดยการตีความจากสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำ โครงสร้างไวยากรณ์ ลักษณะของเรื่อง และความรู้เดิมของผู้อ่าน

วิลเลียมส์ (Williams. 1986 : 2 – 3) กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านมองและทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน ไม่ใช่เพียงการอ่านออกเสียงได้หรือเข้าใจความหมายของทุก ๆ คำ การอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือการอ่านเป็นกลุ่มคำ และเลือกที่จะทำความเข้าใจกับส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่ไม่ใช่เนื้อหาทั้งหมด

ดาฟฟี (Duffy. 1993 : 30 – 31) กล่าวว่า การอ่านจะต้องอาศัยการทำงานของสมอง ที่จะทำให้เข้าใจ สามารถวิเคราะห์หาเหตุผล ข้อเท็จจริง และเรียบเรียงจัดลำดับของเนื้อหาที่อ่าน และนำไปใช้อย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับ ครอว์ลีย์ (Crawley. 1995 : 14 – 15) กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ซึ่งรวมไปถึงความสามารถในการถอดความหมายสัญลักษณ์นั้น ๆ ในขณะที่ผู้อ่านได้รับจากสิ่งที่เห็น โดยใช้กระบวนการคิด ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับสิ่งที่มองเห็น แล้วสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ที่อ่านได้

แม้นมาส ชวลิต (2534 : 232) ให้แนวคิดว่า การอ่านคือการใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้ แปลความหมายและเข้าใจปรากฏการณ์ของข้อมูลข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนสาระอื่น ๆ การอ่านเป็นทักษะพื้นฐาน ซึ่งต้องเรียนเช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ การเรียนรู้เท่านั้นยังไม่พอต้องฝึกฝนหรือพัฒนาระดับความสามารถให้เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ ให้สามารถอ่านเนื้อหาซึ่งยากและสลับซับซ้อนให้เข้าใจและนำมาใช้การได้ ให้เกิดนิสัยรักการอ่านรู้จักวิเคราะห์และเลือกสิ่งที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พูลทรัพย์ นาคณา (2539 : 18) ได้สรุปความเกี่ยวกับการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนของการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อื่น โดยผู้เขียนถ่ายทอดความคิด อารมณ์และความรู้สึกออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร ผู้อ่านมีหน้าที่ถอดรหัสหรือตีความจากสัญลักษณ์เหล่านั้น เพื่อให้เกิดความ เข้าใจในความหมายที่ผู้เขียนถ่ายทอดไว้

เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์ (2531 : 84) การอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด และเป็นกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนในด้านความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย

บันลือ พฤษะวัน (2538 : 2) ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด การนี้แบบนี้มุ่งให้สะกดตัวผสมคำ อ่านเป็นคำ ๆ ไม่สามารถใช้สื่อความหมายโดยการฟังได้ทันที เป็นการอ่านเพื่อการอ่านออก มุ่งให้อ่านหนังสือได้แตกฉานเท่านั้น

2. การอ่านเป็นการใช้ความสามารถในการผสมผสานของตัวอักษร ออกเสียงเป็นคำหรือประโยค ทำให้เข้าใจความหมายในการสื่อความโดยการอ่าน หรือฟังผู้อื่นอ่านแล้วรู้เรื่อง เรียกว่าอ่านแล้วรู้เรื่องสิ่งที่อ่าน

3. การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้จากข้อเขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน การอ่านลักษณะนี้เรียกว่าอ่านเป็น ผู้อ่านย่อมเข้าใจความรู้สึกของผู้เขียน โดยอ่านแล้วประเมินผลจากสิ่งที่อ่านได้

4. การอ่านเป็นการพัฒนาความคิด โดยที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ ด้าน เช่น การสังเกตจำรูปคำ ใช้สติปัญญาและประสบการณ์เดิมในการแปลความ หรือถอดความ ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี การอ่านแบบนี้ต้องอาศัยขั้นตอนและกระบวนการต่อเนื่อง แล้วสามารถเข้าใจความหมายสิ่งที่อ่านได้ และนำผลของสิ่งที่ได้อ่านมาเป็นแนวคิดแนวปฏิบัติได้

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง ความสามารถของกระบวนการทางสมองที่ใช้ในการแปลความ ถอดความ วิเคราะห์ และประเมินค่า สัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ได้เห็นมาเป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว ที่อ่านทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้รู้ และนำมาใช้เป็นแนวคิดประยุกต์ ใช้ได้ในโอกาสต่อไป

3.2 ความหมายของความเข้าใจในการอ่าน

ในการอ่านแต่ละครั้งผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านแตกต่างกันออกไป เช่น อ่านเพื่อจับใจความ สำคัญ อ่านเพื่อให้ความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อแสวงหาความรู้ และอ่านเพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ แต่การอ่านทุก ครั้งความเข้าใจในการอ่านถือเป็นเรื่องสำคัญและเป็นหัวใจของการอ่านเพราะถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ถือเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากไม่สามารถนำความรู้ ความคิดจากสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้

คาร์ และคนอื่น ๆ (Carr and others, 1983 : 1 – 2) กล่าวว่า ความเข้าใจในการอ่าน คือ การ ตีความหมายจากเรื่องที่อ่านและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่อ่านกับความคิดเดิมของผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะใช้ความ รู้เดิมในการตีความ (Interpretation) และตัดสินใจความนั้นอย่างมีเหตุผล และผู้อ่านใช้ความรู้เดิมในการ ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ผู้อ่านคิดว่าจำเป็นจะต้องเข้าใจ และเลือกความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกันได้

คาร์เรลล์ (Carrell, 1986 : 251) อธิบายว่าความเข้าใจในการอ่านคือ ความเข้าใจในประโยคหรือ อนุเฉท โดยเฉพาะความเข้าใจรูปแบบการเรียบเรียงเรื่อง หรือโครงสร้างของข้อเขียน

กู๊ดแมน (Goodman, 1989 : 209) อธิบายถึงความเข้าใจในการอ่านว่า คือ การสื่อสารระหว่าง ผู้อ่านกับผู้เขียน โดยอาศัยมโนภาพและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านในการเรียนรู้ความหมายโดยรวมของ ภาษา ซึ่งผู้เขียนพยายามสื่อสารให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเหตุการณ์ได้ เพื่อประมวลความคิดกับความหมาย ของภาษาจนสามารถสื่อสารเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนได้

จากความหมายของความเข้าใจในการอ่านข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าความเข้าใจในการอ่าน เป็น กระบวนการที่สำคัญที่สุดในการอ่าน ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ ความสามารถทางภาษาที่มีอยู่ร่วมกับประสบ การณ์เดิมเพื่อทำความเข้าใจ ตีความ แปลความ และประเมินค่าข้อมูลที่ได้อ่าน สามารถเข้าใจเนื้อหาและ วัตถุประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

3.3 ลักษณะของความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่าน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการอ่านที่มีความสำคัญ การที่จะอธิบาย ว่าการอ่านเข้าใจหรือไม่นั้น ยังไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจน นอกจากจะสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความ เข้าใจ เช่น การตอบคำถาม ดังนั้น บอนด์ และทิงเกอร์ (Bond and Tinker, 1975, 235) กล่าวว่าความ เข้าใจในการอ่านต้องอาศัยพื้นฐานเหล่านี้ ได้แก่

1. ความเข้าใจความหมายของคำ
2. ความเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ
3. ความเข้าใจประโยค
4. ความเข้าใจอนุเฉท
5. ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเฉท

ชวาล แพทย์กุล (2520 : 67) กล่าวว่าความเข้าใจในการอ่านแสดงออกด้วยพฤติกรรม 3 ประการ คือ

1. การแปลความ (Translation) คือ การแปลเรื่องราวหรือข้อความเดิมให้ออกมาเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่

2. การตีความ (Interpretation) คือ การเก็บความคิดเดิมมาบันทึกใหม่ การจัดเนื้อเรื่องใหม่ เป็นการมองในแง่ใหม่ ค้นหาเปรียบเทียบทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ภายในเรื่องราว นั้นย่อเป็นข้อสรุปได้

3. การขยายความ (Extrapolation) คือ การขยายความคิดให้กว้างไกลโดยอาศัยความสัมพันธ์ กันสถานการณ์เดิมที่ได้รับในตอนต้น

เวนไรท์ (Wainwright. 1972 : 178) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความเข้าใจในการอ่าน ดังนี้

1. สามารถเก็บใจความสำคัญและระลึกถึงได้เมื่อต้องการ
2. สามารถเลือกหัวข้อหรือใจความสำคัญในเนื้อเรื่องได้
3. สามารถตีความหมายในความและแนวคิดเรื่องที่อ่านได้
4. สามารถสรุปเรื่องราวและสาระต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้
5. สามารถสรุปและประเมินค่าเนื้อเรื่องที่ตนเองอ่านได้
6. สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับจากการอ่านกับประสบการณ์เดิมได้

ในเรื่องพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจนั้นผู้เชี่ยวชาญมักจะเทียบเคียงจากระบบ จำแนก จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Taxonomy of Education Objective) ของบลูมทั้ง 6 ชั้น คือ ชั้นความ เข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า โดยประกอบด้วยพฤติกรรมที่ แสดงออก 3 แบบคือ (ศิริลักษณ์ กล้านาค. 2542 : 35 ; อ้างอิงจาก ศิริรัตน์ นิละคุปต์. 2526)

1. การแปลความ คือ ความสามารถในการแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏโดยตรงหรือ ความหมายโดยนัยได้

2. การตีความ คือ ความเข้าใจ ความคิดที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้อย่างชัดเจน หรือมีความหมาย โดยนัยออกมาเป็นความคิดของตัวเอง

3. การขยายความ คือ ความสามารถขยายความของเรื่องให้ไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิม

ดิลเลอร์และอลสัน (Diller and Olson. 1977 : 68) ได้กล่าวว่าในการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้น นอกจากการแปลความ การตีความ และการขยายความ การจับใจความสำคัญแล้ว ผู้อ่านควรมีความ สามารถในการสรุปความด้วย ซึ่งหมายถึงการที่ผู้อ่านแสดงความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริงที่ ผู้เขียนกล่าวไว้อย่างชัดเจน และแยกจากความหมายที่ซ่อนอยู่ในข้อความที่อ่านนอกจากนี้คัสเซนเบอร์รี่ (Cushenbery. 1969 : 37) มีความเห็นเพิ่มเติมว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านได้ค่อนข้างเร็ว พร้อมทั้งรู้จักสังเกตความคิดที่เป็นกุญแจไขไปสู่ความสำคัญของข้อความ

3.4 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

เบอร์มิสเตอร์ (Burmeister. 1974 : 210) ได้นำเอาแนวคิดของบลูม (Bloom) มาดัดแปลง โดยแบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 7 ระดับ คือ

1. ระดับความจำ คือ การที่ผู้อ่านสามารถจำในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ ซึ่งจะเป็นการจำในเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่องและลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านได้

2. ระดับแปลความ คือ การนำเอาข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านไปแปลรูปอื่น เช่น ภาษาหนึ่งเป็น ภาษาหนึ่ง การถอดความจากคำจำกัดความ การแปลข้อความที่เป็นแผนภูมิ เป็นต้น

3. ระดับตีความ คือ การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้ เช่น เมื่อได้เหตุมาแล้ว สามารถหาผลได้ สามารถทำนายเหตุการณ์ต่อไปได้ จับใจความสำคัญของเรื่องได้หรือสรุปความจากสิ่งที่ กล่าวโดยทั่วไปแล้ว

4. ระดับประยุกต์ คือ ผู้อ่านสามารถเข้าใจหลักการและประสบความสำเร็จในการนำประโยชน์จากสิ่งที่อ่านไปประยุกต์ใช้

5. ระดับวิเคราะห์ คือ การที่ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนประกอบย่อย ๆ ที่มีประกอบเข้ากันเป็นส่วนใหญ่ เช่น การวิเคราะห์บทประพันธ์ การตรวจสอบการให้เหตุผลผิด ๆ และการลงความเห็นในสิ่งที่อ่าน เป็นต้น

6. ระดับสังเคราะห์ คือ การที่ผู้อ่านสามารถนำความคิดจากสิ่งต่าง ๆ มาเรียบเรียงใหม่

7. ระดับประเมินผล คือ การที่ผู้อ่านสามารถวางกฎเกณฑ์และตัดสินเรื่องที่อ่านตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ได้

คอลล์แมนและคนอื่น ๆ (Dollman and others. 1974 : 166) แบ่งความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง (Factual Level) หมายถึง ความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้

2. ระดับความเข้าใจในชั้นตีความ (Interpretation) คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความ และแปลความจากเรื่องที่อ่านได้

3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า (Evaluation Level) คือ ความสามารถในการประเมินค่า สิ่งที่ผ่านมาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ผู้อ่านพิจารณาตัดสิน

อุทัย ภิรมย์ริน (2533 : 1 – 13) กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ดังนี้

1. การรับรู้และเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งจะต้องอาศัยบริบท โครงสร้างของคำ การพบเห็นคำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและการค้นคว้าจากพจนานุกรม

2. การอ่านเพื่อจับใจความ การทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านจากประโยคข้อความหรือย่อหน้า ต้องอาศัยการวิเคราะห์โครงสร้างประโยค ข้อความ ย่อหน้าหรือเรื่องนั้น ๆ จึงจะเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ การอ่านประเภทนี้เป็นการอ่านเพื่อมุ่งจับใจความทั่วไป ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 ใจความสำคัญหรือใจความหลัก หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น

2.2 ใจความรอง หมายถึง รายละเอียดที่เป็นข้อมูลสนับสนุนใจความหลักให้ชัดเจนขึ้น อาจจะเป็นอย่างเหตุผลและสถานการณ์ต่าง ๆ

3. การอ่านเพื่อตีความ เป็นการทำความเข้าใจในระดับสูงกว่า แต่เป็นทักษะกลุ่มเกี่ยวกับการตีความ คือ การนำข้อมูลจากการจับใจความไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ผู้อ่านต้องใช้เหตุผลในเชิงเปรียบเทียบ และอนุมานจากข้อมูลเดิมถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ

3.1 การอนุมานหรือสรุปความจากเรื่องที่อ่าน

3.2 การทำนายเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่จะเกิดขึ้น

3.3 การคัดเลือกและการจัดรวม

4. การอ่านเพื่อขยายความ เป็นการทำความเข้าใจในระดับสูงกว่า แต่เป็นทักษะกลุ่มเกี่ยวกับการตีความ คือ การนำข้อมูลจากการจับใจความไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ผู้อ่านต้องใช้เหตุผลในเชิงเปรียบเทียบ และอนุมานจากข้อมูลเดิมถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ

5. การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการอ่านเพื่อเลือกและประเมิน ซึ่งประกอบด้วยทักษะย่อยดังนี้

5.1 การแยกข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากข้อความที่อ่าน

5.2 การประเมินความเชื่อถือได้ถูกต้อง

5.3 การแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วยการใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน

บันลือ พุกกะวัน (2538 : 66) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับต่ำ ได้แก่ การอ่านที่มุ่งให้ได้ข้อเท็จจริงจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะสังเกตจากคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน และเมื่อไร เป็นต้น นับเป็นการฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจเบื้องต้นเท่านั้น

2. ระดับความเข้าใจสูงขึ้น มุ่งให้ผู้อ่านวิเคราะห์หาเหตุผลและสรุปเรื่องราวที่อ่านได้ ซึ่งจะสังเกตได้จากการตั้งคำถาม เช่น ทำไม เหตุใด อย่างไร เป็นต้น นับเป็นการฝึกอ่านเพื่อให้สามารถคิดหาเหตุผลจากเรื่องที่อ่าน

3. ระดับความเข้าใจสูงสุด มุ่งให้ผู้อ่านใช้ความเป็นพหุสูตร ตรวจสอบ พิสูจน์แล้วตัดสินใจว่า สิ่งที่อ่านนั้นควรเชื่อ เป็นประโยชน์น่าปฏิบัติตาม หรือเป็นโทษกีดขวางแนวทางป้องกัน นับเป็นการสอนอ่านอย่างพินิจหรืออ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นสูงสุดในการใช้ความเข้าใจในการอ่านขั้นลึกซึ้ง

ระดับของการอ่านนี้ บันลือ พุกกะวัน ได้ให้แง่คิดไว้ว่า “การสอนอ่านให้ผู้เรียนมีความเข้าใจระดับใด หรือมีมือครูสอนอยู่ระดับใด ย่อมสังเกตได้จากการใช้คำถามของครู” ซึ่งสอดคล้องกับประเทิน มหาจันทร์ (2532 : 156 – 157) ที่กล่าวเพิ่มเติมว่า การตั้งคำถามนอกจากจะช่วยให้เด็กสามารถนำเอาประสบการณ์เดิมมาใช้ในการทำความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ของแนวความคิด และการปรับปรุง ความมุ่งหมายของการอ่านให้เหมาะสมกับความต้องการในการอ่านด้วย

เปลื้อง ณ นคร (2538 : 37 – 38) ได้แบ่งระดับของความเข้าใจในการอ่านเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับแรก อ่านออกหรืออ่านแตก นับเป็นพื้นฐานของการอ่าน คือเมื่อเห็นตัวหนังสือก็อ่านออกเสียง หรืออ่านในใจได้

ระดับสอง อ่านตรวจตรา คือ การทำความรู้จักกับหนังสือที่อ่าน เป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อไม่ต้องเสียเวลาอ่านตลอดทั้งเล่ม

ระดับสาม อ่านอย่างมีวิจารณญาณหรือเรียกว่าอ่านเป็น ผู้อ่านจะต้องเข้าใจหนังสือที่อ่านได้เป็นอย่างดี เป็นการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ และให้เกิดสติปัญญา

ระดับสี่ อ่านอย่างค้นคว้าเพื่อความรอบรู้ ซึ่งผู้อ่านระดับนี้นับว่าเป็นผู้คงแก่เรียน อ่านหนังสือได้เร็ว และสามารถพิจารณาข้อเท็จจริงจากหนังสือได้

จากระดับความเข้าใจในการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าระดับความเข้าใจในการอ่านมีหลายระดับ ผู้อ่านที่มีความสามารถทางภาษาหรือมีพื้นฐานการอ่านขั้นพื้นฐานที่ดีย่อมนำไปสู่การอ่านระดับสูงต่อไปได้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้ในระดับสูงนั้นก็ขึ้นกับการฝึกฝน ความพร้อมและประสบการณ์ของผู้อ่านเอง

3.5 หลักและทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน

กลวิธีการอ่านตามแนวคิดวิทยาภาษาศาสตร์ ซึ่งโคดดี (Coady. 1979 : 7) ได้ให้แนวการอ่านไว้ดังนี้

1. กลวิธีการอ่านโดยการกวาดสายตาเพื่อหาตัวชี้แนะ (Scanning Strategies) เป็นกลวิธีสำคัญที่จะช่วยให้ทำนายเหตุการณ์ของเรื่อง
2. กลวิธีในการเลือกตัวชี้แนะ (Slection) ผู้อ่านจะทำนายเหตุการณ์หรือเค้าได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับกลวิธีในการเลือกตัวชี้แนะที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำนายมีประสิทธิภาพ
3. กลวิธีที่จะยืนยันหรือสนับสนุนสมมติฐาน (Conformation Strategies) เมื่อทำนายหรือเดาเหตุการณ์แล้วก็ต้องมีกลวิธีในการที่จะยืนยันสมมติฐานหรือการเดานั้นเพื่อตรวจสอบว่าเราเข้าใจเรื่องเพียงใด โดยการถามตัวเองว่าเมื่ออ่านไปแล้ว สมมติฐานที่ตั้งหรือคาดเดา การทำนายนั้นได้ความหมายหรือไม่ สมมติฐานนั้นขัดกับโครงสร้างภาษาที่เราเรียนอยู่หรือไม่ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่พบหลังจากการอ่านไปเรื่อย ๆ เหมือนกับโครงสร้างที่คาดหวังว่าจะพบหรือไม่
4. กลวิธีการแก้ไข (Correction Strategies) เมื่อพบว่าการเดาหรือการทำนายเหตุการณ์ไว้ล่วงหน้าไม่เป็นไปตามนั้นหรือไม่ถูกต้องไม่ได้ความหมาย หลังจากที่ย่านเรื่องต่อไป มีวิธีการแก้ไขให้ถูกต้องดังนี้

4.1 ย้อนกลับไปดูใหม่ว่ามีตรงไหนบ้างที่ทำให้เราเข้าใจผิด

4.2 คิดว่าข้อความในหน้านั้นผู้เขียนต้องการเขียนเกี่ยวกับอะไร อ่านต่อไปเพื่อหาตัวชี้แนะเพิ่มเติมว่าจะช่วยแก้ไขการเดาได้หรือไม่

บอสและวูแกน (Bos and Vaughan. 1994 : 175 – 176) ได้เสนอแนวทางในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านไว้เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน (Before Reading) การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การช่วยให้นักเรียนได้คิดเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านมีความสัมพันธ์กับส่วนอื่นในเนื้อหา เค้าโครงเรื่องและโครงสร้างของเนื้อเรื่อง การให้นักเรียนกำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับการอ่าน การให้นักเรียนเดาและการซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2. ขั้นระหว่างอ่าน (During Reading) เป็นการให้นักเรียนตั้งคำถามเพื่อถามตัวเอง และเกิดความเข้าใจในการอ่าน

3. ขั้นหลังการอ่าน (After Reading) ใช้กิจกรรมดังนี้

3.1 การอภิปรายถึงแนวคิดของเนื้อเรื่องที่อ่านด้วยการประเมินเนื้อหา และรูปแบบการเขียน

3.2 การอภิปรายจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคำถามและความคิด

3.3 การเล่าเรื่องซ้ำอีกจะช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปและจัดระบบแนวคิดได้ว่าตนเองอ่านอะไร

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2528 : 1 – 8) กล่าวว่า หลักการอ่านนั้นเกี่ยวข้องกับ 2 กระบวนการคือการติดตามว่าผู้เขียนจะพูดว่าอะไร และผู้เขียนหมายถึงอะไรวิธีการสอนและเทคนิคการสอนแต่ละคนอาจใช้เวลาแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของแต่ละคน และพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วยในการหาเหตุผลของข้อความที่อ่านนั้น วิธีการสอนอ่านนั้นมีหลายวิธี เช่น

1. Top – Level Structure Method เป็นวิธีที่เน้นหนักในการสอนให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตัวเองในการที่จะพิจารณาว่าความคิดหรือปัญหาของข้อความนั้นไปในแนวใด เมื่อเข้าใจโครงการเขียนหรือแผนการของผู้เขียน นักเรียนก็จะพบความคิดหลัก (Main Idea) และรายละเอียดอื่น ๆ ด้วย

2. The Reader Selected Miscues Technique ให้นักเรียนอภิปรายเพื่อที่จะเดาความหมายของคำยากที่พบในข้อความที่อ่านหลังจากที่อ่านแล้ว การอภิปรายของครูจะช่วยให้เข้าใจยิ่งขึ้น และรู้ว่าตนเองมีจุดบกพร่องตรงไหน

3. The Cloze Procedure เป็นวิธีให้นักเรียนอภิปรายถึงคำที่ลบออกไป

4. The ERICA Model Method เน้นให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ด้วยตัวเองโดยผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การเตรียมสำหรับอ่าน (Preparing for Reading)

4.2 การคิดในสิ่งที่อ่าน (Thinking Through the Reading)

4.3 การแยกและรวบรวมความรู้ที่ได้ (Extracting and Organizing Information)

4.4 การแปลความหรือตีความรู้นั้น (Translating Information)

กัสเซค กล่าวถึงการสอนให้นักเรียนรู้จักอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นควรคำนึงถึงหลัก 5 ประการ คือ (ศิริลักษณ์ กล้านาค. 2542 : 47 ; อ้างอิงจาก Guszak. 1985)

1. การฝึกให้นักเรียนรู้จักทำนายสิ่งที่อ่านล่วงหน้าว่า สิ่งที่จะพบในการอ่านต่อไปน่าจะเป็นอย่างไร

2. การฝึกวางขอบเขตจากเนื้อหาเพื่อจะหาข้อมูลมาวิเคราะห์สิ่งที่ตนทำนายไว้

3. การฝึกนำความรู้ที่ได้มาจัดเป็นระบบระเบียบด้วยความเข้าใจตนเอง

4. การฝึกพิจารณาว่าสิ่งใดมีความสำคัญควรจดจำบ้าง

5. การฝึกให้นักเรียนรู้จักการประเมินผลสิ่งที่อ่านว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของผู้เขียน และมีความเชื่อถือได้หรือไม่

การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจตามทฤษฎีสกีม่า (Schema Theory)

ทฤษฎีสกีม่าเป็นทฤษฎีที่อิงปรัชญาของคานต์ (Kant) ที่มีความเชื่อว่ามนุษย์จะเข้าใจเหตุการณ์ได้ดีก็ต่อเมื่อเหตุการณ์นั้นสอดคล้องกับความรู้เดิมที่มีอยู่ในสมอง ดังนั้นทฤษฎีจึงเน้นความสำคัญของความรู้เดิม เมื่อนำทฤษฎีสกีมามาดูอธิบายการอ่าน ก็คือการที่ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ก็ต้องอาศัยความรู้เดิมของผู้อ่านมาปฏิสัมพันธ์กับบทอ่าน การทำความเข้าใจคำ ประโยค หรือบทอ่านเป็นเพียงความเข้าใจโดยใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์เท่านั้น สำหรับกระบวนการตีความ แปลความ ขยายความ และสรุปความ ต้องอาศัยหลักของการนำสิ่งที่อ่านมาคิดพิจารณาเกี่ยวกับความรู้เดิมโดยใช้กระบวนการทางสมองที่ผู้อ่านมีโครงสร้างความรู้เดิมมาช่วยในกระบวนการนี้ ทั้งนี้เพราะข้อเขียนเป็นเพียงข้อมูลทางภาษาที่ผู้เขียนเตรียมให้ผู้อ่านเท่านั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องสร้างความหมายขึ้นโดยนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาสัมพันธ์กับข้อเขียนตามหลักการของทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิมถือว่า ผู้อ่านและเขียนต่างก็มีโครงสร้างของความรู้เป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ ดังนั้นเมื่อผู้เขียนถ่ายทอดความรู้ ความคิดเป็นซึ่งเป็นโครงสร้างความรู้เดิมออกมาเป็นงานเขียนแล้ว งานเขียนนั้นก็เป็นตัวแทนของโครงสร้างความรู้ผู้เขียน ถ้าความรู้ผู้เขียนและผู้อ่านแตกต่างกันมาก ผู้อ่านจะไม่เข้าใจในเรื่องที่อ่าน

ขั้นตอนการสอนตามทฤษฎีสกีม่า

1. ตรวจสอบว่านักเรียนรู้อะไรแล้วบ้าง ดังนั้นครูจำเป็นต้องหาเครื่องมือประเมินความรู้เดิมที่นักเรียนมีก่อนที่จะอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. กระตุ้นนักเรียนให้นำความรู้เดิมออกมาใช้ โดยมีวิธีการดังนี้

2.1 ให้มีการอภิปรายในชั้นและพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ ครูให้นักเรียนดูชื่อเรื่อง แล้วถามนักเรียนว่าเมื่อเห็นชื่อเรื่องแล้วนักเรียนนึกถึงอะไรบ้าง ครูให้นักเรียนพูดถึงสิ่งที่ตนนึกได้และเขียนไว้

2.2 ใช้แผนภาพแสดงเครือข่ายความหมาย (Semantic Mapping) วิธีนี้เป็นวิธีที่ครูสามารถตรวจสอบภูมิหลังของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่จะอ่านได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น การระดมความคิดจากนักเรียนยังเป็นไปในรูปแบบเดียวกับวิธีที่ 1 แผนภาพนี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้เดิมออกมาใช้ นอกจากจะใช้เป็นกิจกรรมก่อนอ่านแล้ว ยังเป็นกิจกรรมระหว่างอ่านและหลังอ่านได้ด้วย

2.3 ให้ข้อคิดทั่ว ๆ ไป (Advance Organizer) เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

2.4 ใช้คำถามก่อนอ่าน (Prequestions)

2.5 ใช้ภาพ ภาพเป็นตัวกระตุ้นความรู้เดิมได้เป็นอย่างมาก เมื่อนักเรียนเห็นภาพจะระลึกถึงสิ่งที่ตนเคยรู้เกี่ยวกับภาพนั้น ๆ

3. เพิ่มเติมความรู้เดิมให้แก่นักเรียน

4. เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม (สมพร วัฒนศิริ. 2538 : 27 – 30 ; อ้างอิงจาก ศิริรัตน์ นิลละคุปต์. 2537)

การสอนอ่านโดยใช้ผังโยงใยความหมาย

การสร้างผังโยงใยความหมายนั้น จะแตกต่างกันออกไปตามแต่วิธีการของผู้ฝึกแต่ละคน สำหรับซึ่งคาร์เรลล์และคณะได้สรุปไว้เป็นขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้ (สุทธิรัตน์ ศรีเสถียร. 2539 : 20 ; อ้างอิงจาก Carrell, Pharis and Liberto. 1989)

- ขั้นระดมความคิด เป็นขั้นที่นักเรียนจะช่วยกันใช้ภาษา สร้างความเกี่ยวโยงข้อมูลที่เป็นความคิดรวบยอดที่สำคัญของเรื่อง กับความรู้เดิมที่แต่ละคนมีอยู่ โดยครูจะเขียนความคิดรวบยอดต่าง ๆ ซึ่งได้จากการอภิปรายของนักเรียนและเห็นว่าสำคัญต่อการช่วยทำความเข้าใจเรื่องที่นักเรียนจะต้องอ่านลงบนกระดานดำ

- ขั้นจัดระเบียบข้อมูล ในขั้นนี้ครูจะสาธิตการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้อ้อยู่ในรูปของผังโยงใยความหมายก่อน จากนั้นจึงเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดด้วย และในช่วงเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดนี้ ครูจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ จนกระทั่งนักเรียนทำแผนผังโยงใยความหมายก่อนอ่านเนื้อเรื่อง เสร็จสมบูรณ์

- ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง เป็นขั้นที่ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องด้วยตัวเอง

- ขั้นสร้างแผนผังโยงใยความความด้วยตัวเอง หลังจากที่นักเรียนอ่านจบ ให้นักเรียนสร้างผังโยงใยความหมายสรุปเรื่องที่อ่าน

- ขั้นอภิปรายเพื่อตรวจสอบความเข้าใจและปรับปรุงผังโยงใยความหมายที่ผู้เรียนสร้างขึ้น หลังจากให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องจบ พร้อมทั้งสร้างผังโยงใยความหมายแล้ว ครูจะเริ่มดำเนินการอภิปรายซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ให้นักเรียนอ่าน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านหรือไม่ หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความเห็นเกี่ยวกับผังโยงใยความหมายที่แต่ละคนสร้างขึ้นมาแล้วเลือกให้เหลือเพียง 1 ผัง

การสอนอ่านแบบ ARC

แนวการสอนอ่าน ARC เป็นแนวการสอนอ่าน ซึ่งวูแกน และแอสท์ (อรรถน น้อยมข. 2544 : 64 – 70 ; อ้างอิงจาก Vaughan and Estes. 1986) ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจกับนักเรียน โดยมีทฤษฎีพื้นฐาน คือ การนำความรู้เดิม (Schema)

เข้ามาเป็นพื้นฐานในการอ่าน หากผู้เรียนมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมากก็จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้เข้าใจมาก แต่ถ้าผู้เรียนมีความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านน้อย ครูก็ต้องกระตุ้นและเพิ่มเติมความรู้ให้เพียงพอต่อการอ่านบทอ่านนั้น ๆ ได้อย่างเข้าใจ ในกระบวนการอ่านนั้น ผู้อ่านต้องเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้จากบทอ่าน พร้อมทั้งต้องใช้ความคิดกับความเข้าใจ (Metacognition) ในขณะที่อ่านอยู่ตลอดเวลา เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านและจดจำสิ่งที่อ่านได้

ARC เป็นคำย่อที่มาจากอักษรตัวแรกของคำในภาษาอังกฤษ คือ

A มาจาก Anticipation หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้าถึงสิ่งที่อ่าน

R มาจาก Realization หมายถึง การตระหนักในความหมายที่แท้จริงของข้อความที่อ่าน

C มาจาก Contemplation หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้ที่ได้จากการอ่าน

การสอนอ่าน ARC ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้น A (Anticipation) เป็นขั้นกิจกรรมก่อนอ่าน

การจัดกิจกรรมก่อนอ่านนั้น มี 4 วิธีด้วยกัน ซึ่งสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

วิธีที่ 1 การวางแผนก่อนอ่าน มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนการอ่านครูจะเตรียมหัวเรื่องหรือคำรวบยอดที่สัมพันธ์กับเรื่องนั้นแล้วเขียนไว้บนกระดาน พร้อมทั้งให้นักเรียนช่วยกันคิดถึงคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับหัวเรื่องนั้น

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนนึกถึงคำศัพท์ที่อยู่บนกระดาน เพื่อจัดให้เป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์กัน

3. ครูช่วยนำคำศัพท์ที่จัดเป็นหมวดหมู่ตามคุณลักษณะมาจัดเป็นโครงร่างเครือข่ายความรู้

วิธีที่ 2 การแลกเปลี่ยนคำถามตามเนื้อเรื่อง (ReQuest : Reciprocal Questioning) เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมทางการอ่านเพื่อแสวงหาเป้าหมายจากการอ่านเรื่อง มีขั้นตอนดังนี้

1. ครูแจกบทอ่านให้กับนักเรียน และให้นักเรียนร่วมกันอ่านย่อหน้าแรกในใจแล้วปิดบทอ่าน

2. ครูให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านในย่อหน้าแรกและให้เพื่อน ๆ ช่วยกันตอบคำถามอย่างสมบูรณ์ที่สุด

3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงคำถามที่เพื่อนตั้งขึ้นว่ามีคุณภาพหรือไม่และคำถามประเภทใดจึงมีคุณภาพ คำถามที่มีคุณภาพคือคำถามที่ต้องใช้วิจารณญาณในการคิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

4. ครูให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามและตอบคำถาม จากการอ่านในบทอ่าน ประมาณ 1 – 2 ย่อหน้า เพื่อครูจะได้แน่ใจว่านักเรียนเข้าใจ และรู้แนวว่าจะพบอะไรที่เหลือในบทอ่าน

วิธีที่ 3 การสร้างจินตนาการ (Imagination) เป็นกิจกรรมที่ช่วยในการนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อช่วยในการสร้างบรรยากาศพื้นฐานที่สัมพันธ์กับบทอ่านให้กับผู้เรียน มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนอ่านบทอ่าน ครูจัดบรรยากาศห้องเรียนให้เงียบสงบ ให้นักเรียนนั่งหลับตาและครูใช้เทคนิคโน้มน้าวให้นักเรียนคิดสร้างจินตนาการโดยการบรรยาย และให้นักเรียนฟังการเล่าเรื่องราวคร่าว ๆ ให้นักเรียนสร้างจินตนาการ ครูใช้เวลาพอสมควร จากนั้นค่อย ๆ สร้างความสนใจจากภาพที่นักเรียนนึกคิดได้ แล้วให้นักเรียนลืมตาขึ้น

2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกและภาพในจินตนาการของตนเอง

3. ครูให้นักเรียนนำสิ่งที่เขียนจากข้อ 2 มาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

วิธีที่ 4 การสร้างแผนภาพเครือข่ายความคิด (Clustering) เป็นกิจกรรมที่ช่วยประเมินความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านของผู้เรียนออกมาเขียนเป็นแผนภาพเครือข่ายความคิด มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนอ่าน ครูเตรียมหัวเรื่องหรือคำรวบยอด (Word Concept) จากบทอ่านแล้วเขียนหัวเรื่องหรือคำรวบยอดนั้นบนกระดาน เพื่อกำหนดเป็นคำศัพท์แล้วเขียนวงกลมล้อมรอบแล้วให้นักเรียนลอกคำศัพท์แกนลงในกระดาษของตน

2. เมื่อครูบอกคำศัพท์แกนแล้วครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคำศัพท์แกนแล้วเขียนคำศัพท์ที่นึกได้ลงใกล้ ๆ กับคำศัพท์แกน พร้อมเขียนวงกลมรอบและขีดเส้นโยงเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์

3. ให้นักเรียนคิดถึงคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคำศัพท์แกนและคำศัพท์ที่สัมพันธ์กับคำศัพท์ตัวใหม่

2. ขั้น R (Realization) เป็นขั้นกิจกรรมดำเนินการอ่าน

ในขั้นนี้ผู้อ่านต้องตระหนักในจุดประสงค์ในการอ่านที่ตั้งไว้ แล้วบูรณาการความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ในบทอ่าน ขณะอ่านผู้เรียนต้องใช้ความคิดเข้ามามีส่วนร่วมกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของตน พร้อมทั้งประเมินความเข้าใจและแก้ปัญหาในการอ่านของตนเองไปด้วย

เมื่อจบบทอ่านให้กับนักเรียนพร้อมทั้งอธิบายถึงวิธีการที่นักเรียนต้องทำเครื่องหมายกำกับความเข้าใจในการอ่านบทอ่าน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ในขณะที่อ่านนักเรียนจะพิจารณาข้อความที่อ่าน ว่าอ่านแล้วมีความเข้าใจหรือไม่ หากอ่านแล้วเข้าใจใส่เครื่องหมาย / ข้างข้อความนั้น หากอ่านแล้วไม่เข้าใจใส่เครื่องหมาย X ข้างข้อความ

2. เมื่ออ่านและทำเครื่องหมายจนจบเรื่องแล้ว ให้นักเรียนทบทวนว่าข้อความส่วนใดที่ตนเองเข้าใจและส่วนใดบ้างที่ไม่เข้าใจ

3. ให้ตรวจสอบข้อความที่ตนเองไม่เข้าใจ ลองอ่านซ้ำและพยายามหาสาเหตุของความไม่เข้าใจและวิธีแก้ปัญหา โดยการประเมินความสำคัญของข้อความว่ามีความสำคัญหรือไม่ ถ้าไม่สำคัญให้ข้ามไปเลย หากมีความสำคัญก็พยายามทำความเข้าใจโดยเดาจากบริบท สันทนาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน หรือเปิดพจนานุกรมเพื่อหาความหมายส่วนที่ไม่เข้าใจ

4. เมื่ออ่านบทอ่านและทำเครื่องหมายจนจบแล้วให้นักเรียนปิดบทอ่าน แล้วคิด ทบทวนในใจว่าอ่านแล้วเข้าใจอะไรบ้าง

3. ขั้น C (Contemplation) เป็นขั้นกิจกรรมหลังอ่าน

ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสรุปความสัมพันธ์ของความรู้ที่ได้จากบทอ่าน มีขั้นตอนดังนี้

1. หลังจากให้นักเรียนอ่านบทอ่านเสร็จแล้วเรียบร้อย ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มรวมกันอภิปรายถึงใจความสำคัญโดยรวม และจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าหรือสิ่งที่เป็นความรู้ที่ได้จากบทอ่าน

2. ครูให้นักเรียนนำใจความสำคัญเหล่านั้น มาเขียนเป็นโครงร่างสรุปใจความสำคัญของบทอ่านนั้นในระยะแรก ๆ ครูอาจจะเตรียมโครงสร้างของแผนภาพให้เมื่อนักเรียนเริ่มคุ้นเคยและเข้าใจวิธีการแล้ว จึงให้นักเรียนทำเองทั้งหมด

3. ให้แต่ละกลุ่มคัดตัวแทนออกมานำเสนอโครงร่างสรุปใจความสำคัญของบทอ่านที่กลุ่มร่วมกันทำให้นักเรียนอภิปรายถึงความถูกต้อง สมบูรณ์ของโครงร่างนั้น

การสอนอ่านตามรูปแบบเอริกา (ERICA MODEL)

การสอนอ่านตามรูปแบบเอริกา (ERICA MODEL) เป็นการสอนตามหลักการของ เบิร์ต และเนียร์ สจ๊วต ดอร์ (Burt Morris and Near Stewart Dore) ซึ่งเริ่มต้นพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ทักษะอื่น ๆ อย่างบูรณาการ โดยเน้นการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อจับใจความ ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน และสามารถสื่อความหมายจากเรื่องที่อ่านไปยังทักษะ อื่น ๆ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (ปริยฉัตร พรหมศรี. 2535 : 5 -7)

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการอ่าน

1.1 การสร้างปริบท หมายถึง การดึงเอาความรู้เดิมของผู้เรียนให้สัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน เช่น การใช้คำถาม หรือรูปภาพ ดึงความรู้เดิมของนักเรียนเข้าสู่เรื่องใหม่

1.2 การสำรวจโครงสร้างตำราเรียน หมายถึง การให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังจะเรียนเรื่องอะไร และสามารถคาดเดาได้ว่าจะต้องรู้อะไรบ้าง เมื่อนักเรียนอ่านแล้วสามารถคาดเดาได้ว่าเนื้อเรื่องคร่าว ๆ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

1.3 เจาะความหมายของศัพท์จากปริบท คือการสอนให้นักเรียนเจาะความหมายของศัพท์โดยอาศัยข้อความแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 2 การอ่านโดยใช้กระบวนการคิดโดยใช้เทคนิคโคลซ หมายถึง แบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน โดยการตัดคำออกจากข้อความอย่างเป็นระบบ แล้วให้นักเรียนคิดหาคำเติมลงไปในช่องว่างให้ตรงกับคำเดิมหรือเป็นคำที่ใช้แทนคำเดิม ซึ่งมีความถูกต้องทั้งในด้านความหมายและไวยากรณ์ เพื่อให้ได้ใจความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 จับใจความสำคัญและเรียบเรียงข้อมูลเป็นการฝึกให้นักเรียนจับใจความสำคัญและเรียบเรียงข้อมูลโดยใช้เทคนิคโครงสร้างระดับยอช่วย

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายทอดข้อมูล คือการที่นักเรียนสามารถถ่ายทอดข้อมูลที่ได้จากการอ่านเป็นภาษาพูด ภาษาเขียนโดยใช้คำพูดและสำนวนเป็นของตนเองได้

การสอนอ่านโดยวิธีโคลซ

โคลซเป็นวิธีการที่วิลสัน แอลเทย์เลอร์ (ปริยฉัตร พรหมศรี. 2535 : 31-34 ; อ้างอิงจาก Taylor. 1953 : 414 - 438) คิดขึ้นในปี 1953 โดยยึดหลักจิตวิทยาแบบเกสตัลท์ (Gestalt) ซึ่งใช้ทฤษฎีที่เรียกว่า "Closure" คือการเติมสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์ได้ในมโนภาพ เทเลอร์ได้นำเอาหลักนี้มาใช้ทำแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่าน และทดสอบว่าผู้ทำสามารถเติมคำลงในช่องว่างที่ถูกตัดตอนไปให้เหมาะสมกับเนื้อหาโดยใช้คำชี้แนะที่มีอยู่ ถ้าผู้อ่านสามารถเติมคำลงในช่องว่างได้ตรงคำเดิม หรือความหมายเดิม แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่าน

ลำดับขั้นของการสอนอ่านโดยวิธีโคลซ

บาสติดาส (Bastidas. 1984 : 20 - 24) ได้เสนอวิธีการโคลซเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน มีลำดับการสอนดังนี้

1. ครูเริ่มการสอนด้วยการบอกจุดประสงค์ของกิจกรรมและชื่อเรื่อง
2. หากนักเรียนไม่คุ้นเคยกับวิธีการโคลซ ครูควรใช้เวลาในการอธิบายจุดประสงค์ และวิธีการ เจาะคำที่หายไปจากเนื้อเรื่องครูควรเน้นให้นักเรียนกล้าเดาคำซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้
3. หลังจากนั้นครูแจกข้อความ และให้นักเรียนอ่านประโยคแรกและประโยคสุดท้ายอย่างรวดเร็ว โดยใช้คำถามเพื่อช่วยให้นักเรียนค้นพบสาระสำคัญของเรื่องได้

4. ครูอ่านข้อความให้นักเรียนฟังโดยเน้นการออกเสียงสูงต่ำที่ถูกต้อง และการหยุดที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้เป็นคำแนะนำในการเข้าใจเนื้อเรื่อง ในระหว่างที่ครูอ่านครูอาจใช้คำว่า “ว่าง” แทนคำที่ตัดออกในขณะที่เดียวกันนักเรียนอ่านข้อความอ่านในใจพร้อมกับครู

5. ให้นักเรียนอ่านข้อความในใจอีกครั้ง หลังจากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนทั้งชั้นเติมเกี่ยวกับคำที่หายไป โดยพิจารณาคำชี้แนะทั้งในด้านความหมายและไวยากรณ์ซึ่งนำหน้าและตามหลังที่ถูกต้อง ถ้านักเรียนมีปัญหาในการเลือกคำครูอาจหาตัวแรกของคำที่ถูกต้องให้

6. นักเรียนอ่านคำที่เติมลงไปในช่วงว่างและให้เพื่อนในชั้นพิจารณาว่าเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่

7. ครูเฉลยคำที่ถูกต้องหรือคำที่เหมาะสม และให้นักเรียนเปรียบเทียบกับคำที่นักเรียนเติมลงไป ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมั่นใจว่าสามารถสร้างข้อความที่มีคำขาดหายไปได้

การสอนอ่านแบบ SQ4R

การสอนอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่วอลเตอร์ พอต ดัดแปลงจากแนวคิด SQ3R ของ โรบินสัน (อรรถวุฒิ ทรายกิจธรรกุล. 2542 : 31-32) เป็นเทคนิคในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี และช่วยให้ผู้อ่านคาดเดาเรื่องจากที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว และจดจำเรื่องตลอดจนทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Survey (S) คือการกวาดสายตาไปตามหัวข้อในบทอ่าน เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง เป็นการอ่านอย่างคร่าว ๆ ถ้าหากว่าบทอ่านนั้นมีบทสรุปก็อ่านบทสรุปด้วย การอ่านในขั้นนี้ไม่ควรจะใช้เวลามากนัก แต่เป็นการอ่านเพื่อสำรวจแนวคิดของเรื่อง

ขั้นตอนที่ 2 Question (Q) เป็นการตั้งคำถามจากเรื่อง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเขียนสิ่งที่ตนเองสงสัย และอยากรู้จากเรื่อง คำถามเหล่านี้จะทำให้เพิ่มความเข้าใจมากขึ้น และทำให้ผู้อ่านอ่านรายละเอียดได้รวดเร็วขึ้นเพื่อหาคำตอบ

ขั้นตอนที่ 3 Read (R) เป็นการอ่านเรื่องอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ โดยอ่านตั้งแต่หัวข้อแรกจนถึงหัวข้อสุดท้าย

ขั้นตอนที่ 4 Record (R) ให้นักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญและสิ่งจำเป็นโดยใช้ข้อความอย่างรัดกุม

ขั้นตอนที่ 5 Recite (R) เมื่ออ่านจบแล้วก็ให้ตอบคำถามโดยใช้สำนวนของตัวเอง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านรู้ว่าอ่านเกี่ยวกับอะไร โดยถ้าตอบคำถามไม่ได้ก็ให้อ่านใหม่ในสิ่งที่จดบันทึกไว้

ขั้นตอนที่ 6 Reflect (R) ให้นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่นักเรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักเรียนมีความเห็นสอดคล้องหรือความเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการอ่าน

งานวิจัยต่างประเทศ

เวเนอร์ (Weiner. 1978 : 5990 – A) ได้ศึกษาผลของการสอนและฝึกให้นักเรียนระดับ 6 ใน Springfield, Oregon เกี่ยวกับคำถามเรื่องที่อ่าน และใช้แบบทดสอบเลือกตอบให้นักเรียนเขียนเรียงความ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนและฝึกให้ใช้คำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้คะแนนสูง

สติเวนส์ (Stevens. 1980 : 367) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านจากการอ่านเรื่องที่สนใจของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 83 ขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในเกรด 5

และเกรต 6 โดยได้สำรวจความสนใจในการอ่านจากรายการ 25 เรื่อง ซึ่งระดับความสนใจตั้งแต่ 1 – 7 เลือกเรื่องที่นักเรียนสนใจองค์ประกอบในการอ่านแล้ว ทดสอบความเข้าใจในการอ่าน พบว่าเรื่องที่นักเรียนสนใจเป็นองค์ประกอบในการอ่านแล้วทดสอบความเข้าใจในการอ่าน พบว่าเรื่องที่นักเรียนสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลทำให้นักเรียนอ่านได้ง่าย และสะดวกต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และพบว่าไม่มีความแตกต่างในเรื่องเพศเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน

ฮาฟเนอร์ และพาล์มเมอร์ (Hafner and Palmer. 1980 : 34) ได้ศึกษาผลของการสอนคำศัพท์และความเข้าใจในการอ่าน จากการสอน 3 วิธีคือ

1. ใช้วิธีบอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยค (Matter – Relation – Matter)
2. วิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามหลักแห่งเหตุผล
3. วิธีเรียนคำศัพท์

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรต 9 จำนวนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีที่ 1 มี 20 คน เรียนด้วยวิธีที่ 2 มี 15 คน และเรียนด้วยวิธีที่ 3 มี 25 คน ใช้เวลาทดลอง 5 สัปดาห์ครึ่ง แล้วทดสอบเกี่ยวกับ

1. การอ่านคำศัพท์
2. ระดับของความเข้าใจการอ่าน
3. ความเร็วของความเข้าใจการอ่าน
4. การวินิจฉัยความเข้าใจการอ่าน

ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีให้บอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญของประโยค และวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามหลักแห่งเหตุผลและผลที่ได้ก็ดีกว่าวิธีเรียนคำศัพท์ นอกจากความสามารถในการอ่านคำศัพท์เท่านั้นที่สอนได้ด้วยวิธีบอกความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในประโยคกับวิธีเรียนคำศัพท์ได้ผลไม่แตกต่างกัน และได้พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในด้านผลสัมฤทธิ์ระหว่างประเทศ

คาสลิตี (Cassidy. 1989 : 245) ได้ศึกษาวิธีสอนเพื่อพัฒนากลวิธีทางอภิปรายในการอ่าน เพื่อความเข้าใจแก่นักเรียนเกรต 3 โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนให้นำความรู้เดิมของตนเองออกมาใช้ให้ตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน ตั้งคำถามด้วยตัวเอง หาคำตอบให้กับคำถามที่ตั้งล่วงหน้า ตั้งข้อคาดเดาทดสอบสมมติฐาน และสรุปความ ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านชุดเดียวกันตามวิธีที่ระบุในคู่มือครู หลังการทดลองนักเรียนได้ทำแบบทดสอบสืบทอดที่ผิด แบบทดสอบโคลซ แบบทดสอบวัดกลวิธีในการอ่านเพื่อความเข้าใจและได้รับการสัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม แสดงว่ามีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นสิ่งที่พัฒนาได้โดยใช้เครื่องมือในการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลินดา และแนนซี (Linda and Nancy. 1990 : 472) ได้ทำการศึกษาเพื่อวัดความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับ 4 และ 7 จำนวน 72 คน ที่มีปัญหาเรื่องการอ่านจับใจความ กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกอ่านโดยวิธีฟังพาดซึ่งกันและกัน โดยวิธีให้คาดเดาเรื่องก่อนอ่านล่วงหน้าเพื่อฝึกการตั้งคำถาม สรุปเรื่องที่อ่าน และชี้ประเด็นที่ยากต่อการทำความเข้าใจ ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับแนวทางการสอนอ่านโดยวิธีฟังพาดซึ่งกันและกัน ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนทั้งสองระดับชั้น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนจากการทำข้อสอบมาตรฐานก่อนและหลังการทดลองต่างกันมาก โดยกลุ่มควบคุมจะมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม

งานวิจัยในประเทศ

วาลนา ไตรวัฒนธงไชย (2543 : บทคัดย่อ) เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอทีกับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอทีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธีเอสทีเอทีกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราพร สุจริต (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีเพื่อการสื่อสารของคิธ จอห์นสัน กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีเพื่อการสื่อสารของ คิธ จอห์นสัน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจของนักเรียนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรรพรรณ น้อยมุข (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แนวการสอนอ่านแบบเอ อาร์ ซี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แนวการสอนอ่านแบบ เอ อาร์ ซี มีพัฒนาการความเข้าใจในการอ่านและพัฒนาการความสามารถในการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

4.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative) เป็นความสามารถด้านหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งมีผู้สนใจศึกษากันอย่างกว้างขวาง โดยมีผู้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้มากมาย ดังนี้

กิลฟอร์ด (Guilford, 1959 : 389) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทั่วไปจากการทำงานของสมอง เป็นความคิดที่เกิดขึ้นหลายทิศหลายทาง ซึ่งประกอบด้วยความคิดยืดหยุ่น ความคล่องในการคิด การคิดริเริ่ม หรือความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1964 : 47) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะแตกต่างไปจากการคิดอย่างปกติธรรมดาที่มีลำดับขั้นของการคิด เป็นความคิดหลายแง่มุม เกิดจากการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่จนเกิดเป็นผลใหม่ที่ถูกต้องสมบูรณ์กว่า ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยความคิด 4 ขั้น คือ

1. กระบวนการของความรู้สึกว่ามีปัญหา มีความยุ่งยากเกิดขึ้น (Senting Ploblem)
2. กระบวนการคาดคะเนล่วงหน้าหรือตั้งสมมติฐานที่เกี่ยวกับปัญหานี้ (Formulation Hypothesis)
3. กระบวนการทดสอบสมมติฐาน (Testling Quests)
4. การสื่อสารผลลัพธ์ที่ได้จากสมมติฐาน (Communication the Results)

วอลลาซ และโคแกน (Wallach and Kogan, 1965 : 13 - 19) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความคิดที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กันได้ โดยคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ และยิ่งคิดได้มากเท่าไรก็ถือว่ามีความสร้างสรรค์มากเท่านั้น

อารี พันธมณี (2537 : 9) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นกระบวนการทางสมอง ที่คิดในลักษณะนอกเหนือ เพื่อนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่แปลกใหม่ ดัดแปลง หรือปรุงแต่ง ความคิดเดิมให้ผสมผสานกับความคิดใหม่ รวมถึงการคิดประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีคิด ทฤษฎี หลักการได้สำเร็จ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 4) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์คือ ความสามารถของบุคคลในการ แก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งซึ่งนอกเหนือไปจากลำดับขั้นการคิดปกติ เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดหลายแง่มุม ประสานกันจนได้ผลผลิตใหม่ที่ถูกต้องสมบูรณ์ ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในมิติหนึ่งของโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect) คือความสามารถทางสมองประกอบด้วยด้านเนื้อหา (Contents) ด้านวิธีคิด (Operation) และด้านผลิต (Products)

จากความคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านพอจะสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์คือความสามารถของบุคคลในการคิดได้หลายแง่มุม และแตกต่างไปจากการคิดแบบปกติธรรมดา ซึ่งผลของการคิดนี้จะทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่ถูกต้องและสมบูรณ์กว่าเดิม แต่ละคนจะมีวิธีคิดเฉพาะของตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคล่องในการคิดและการมองเห็นรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจน

4.2 ประเภทของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์แบ่งได้ 4 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทความเปลี่ยนแปลง (Innovation) คือ แนวคิดที่เป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่เกิดขึ้น เช่น ทฤษฎีใหม่ การประดิษฐ์ใหม่ เป็นต้น เป็นการคิดโดยภาพรวมมากกว่าแยกเป็นส่วนย่อย บางครั้งก็เรียกว่า "นวัตกรรม" ที่เป็นการนำเอาสิ่งประดิษฐ์ใหม่มาใช้ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เช่น การใช้สมองกล เป็นต้น

2. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทสังเคราะห์ (Synthesis) คือ การผสมผสานแนวคิดจากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วก่อให้เกิดแนวคิดใหม่อันมีคุณค่า เช่น การนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหาการบริหาร เช่นการผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์

3. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทต่อเนื่อง (Extension) เป็นการผสมผสานกันระหว่างความคิดสร้างสรรค์ประเภทเปลี่ยนแปลงกับความคิดสร้างสรรค์ประเภทสังเคราะห์ คือ เป็นโครงสร้างหรือกรอบที่ได้กำหนดไว้กว้าง ๆ แต่ความต่อเนื่องเป็นรายละเอียดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานนั้น เช่น งานอุตสาหกรรมการสร้างรถยนต์ซึ่งในแต่ละปีจะมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจากต้นแบบเดิม

4. ความคิดสร้างสรรค์ประเภทการลอกเลียน (Duplication) เป็นลักษณะการจำลองหรือลอกเลียนแบบจากความสำเร็จอื่น ๆ โดยอาจจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้แปลกไปจากเดิมเพียงเล็กน้อยแต่ส่วนใหญ่ยังคงแบบเดิมอยู่ (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2537 : 86)

4.3 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

จากการสังเคราะห์จากนักการศึกษาหลายท่านเช่น กิลฟอร์ด เทเลอร์, อารี สัตถะหวี, ยาวพา เตชะคุปต์ ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่าความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยความคิด 4 ลักษณะดังนี้ คือ

1. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความสามารถในการคิดตอบสนองต่อสิ่งเร้าให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ หรือความสามารถคิดหาคำตอบที่เด่นชัดและตรงประเด็นมากที่สุด ซึ่งจะนับปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกัน

2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการปรับสภาพของความคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ความคิดยืดหยุ่นเน้นในเรื่องของปริมาณที่เป็นประเภทใหญ่ ๆ ของความคิดแบบคล่อง

แล้ว นั่นเอง เป็นตัวเสริมและเพิ่มคุณภาพของความคิดต่อแล้วให้มากขึ้นด้วยการจัดเป็นหมวดหมู่และมีหลักเกณฑ์ยิ่งขึ้น

3. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดาหรือความคิดง่าย ๆ ความคิดริเริ่มอาจจะเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาคิดดัดแปลงและประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ขึ้น

4. ความคิดละเอียดละออ (Elaboration) หมายถึงความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดในสิ่งที่คนอื่นมองไม่เห็น และยังรวมถึงการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่าง ๆ อย่างมีความหมาย

4.4 พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์

ทอแรนซ์ (Torrance, 1962 : 84 - 103) ได้ศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในวัยต่าง ๆ ดังนี้

1. วัยก่อนเข้าเรียน

อายุตั้งแต่แรกเกิด - 2 ปี เด็กจะเริ่มมีจินตนาการในระยะนี้ พ่อแม่สามารถเสริมสร้างพัฒนาการให้แกเด็กได้ด้วยการหาเกมต่าง ๆ ให้เด็ก และควรระมัดระวังความปลอดภัยของเด็กระหว่างที่เล่นด้วย

อายุ 2 - 4 ปี เด็กจะเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มีช่วงเวลาความสนใจสั้น และเริ่มเอาแต่ใจตนเอง ต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นพัฒนาการความเชื่อมั่นตนเอง เด็กจะอยากรู้อยากเห็นและถามปัญหาให้ผู้ใหญ่รำคาญได้บ่อย เด็กวัยนี้ควรมีของเล่นชนิดที่เปลี่ยนแปลงได้หลายรูปแบบ เช่น รูปเปลี่ยนสำหรับตอดินน้ำมัน จะทำให้เด็กมีจินตนาการได้ดีกว่าของเล่นที่มีรูปแบบตายตัวแน่นอน ผู้ใหญ่ควรชักจูงให้เด็กปลูกต้นไม้หรือสัตว์เลี้ยง ให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กจะรู้สึกยินดีเมื่อทำได้สำเร็จ ควรให้ความช่วยเหลือเด็กเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือคอยปลอบโยนเมื่อเด็กทำไม่สำเร็จ

อายุ 4 - 6 ปี เด็กวัยนี้มีจินตนาการดี เริ่มเรียนรู้ถึงทักษะในการวางแผนการเล่นการเรียนรู้ถึงหน้าที่ของผู้ใหญ่โดยผ่านการเล่น สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์เข้าด้วยกัน แม้ว่าจะยังไม่เข้าใจเหตุผล เริ่มรับรู้ถึงอารมณ์ผู้อื่น และเริ่มคิดได้ว่าการกระทำของตนเองจะทำให้ผู้อื่นรู้สึกอย่างไร ผู้ใหญ่ควรนำความคิดของเด็กมาใช้ประโยชน์บ้าง แม้ว่าจะไม่ดีเท่าของผู้ใหญ่ควรยอมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง และคอยให้คำแนะนำ ควรตอบคำถามของเด็ก หรือร่วมรับรู้ในสิ่งที่เด็กคิด เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ควรส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์

2. ประถมศึกษา

อายุ 6 - 8 ปี ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะลดลงในระยะของการเรียนชั้นประถม แต่เด็กวัยนี้จะรักการเรียน อยากรู้อยากเห็นมากขึ้น เอาแต่ใจตนเอง ใช้ตนเองเป็นศูนย์กลาง ระยะนี้เป็นช่วงเวลาที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์ผ่านบทเรียน นิทาน หรือการอภิปราย ผู้ใหญ่ควรให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และคอยตอบคำถามต่าง ๆ ของเด็ก

อายุ 8 - 10 ปี เด็กวัยนี้มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นและสามารถนำความคิดไปใช้ได้จริง ๆ มักจะเลียนแบบวีระบุรุษ สามารถกระตุ้นให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือทักษะอื่น ๆ เพื่อช่วยเพื่อนฝูง เด็กสามารถทำงานที่ยากขึ้นได้ รู้จักถามคำถามปัญหาที่ซับซ้อนขึ้น รู้จักคิดมากขึ้น มีความกังวลในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ทำ และจะรู้สึกเสียใจถ้าไม่ได้รับความยุติธรรม เด็กวัยนี้ต้องการโอกาสที่จะได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ ผู้ใหญ่ควรให้โอกาสแก่เด็ก พร้อมทั้งแสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดของเขามีประโยชน์ แต่เด็กก็ต้องการคำแนะนำสนับสนุนและปลอบโยนด้วย เมื่อต้องทำงานที่ยากมาก ๆ วัยนี้เป็นวัยที่เด็กควรเรียนรู้ว่าตนเองไม่สามารถทำได้ทุกสิ่งทุกอย่าง

อายุ 10 – 12 ปี เด็กชอบอ่านหนังสือและสามารถอ่านหนังสือหรือใช้ความคิดได้ทีละนาน ๆ เป็นวัยที่มีพัฒนาการด้านศิลปะ และดนตรีได้อย่างรวดเร็ว เด็กวัยนี้มักชอบลงมือทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยตนเอง มีความคิดละเอียดลึกซึ้งถึงข้อปลีกย่อยต่าง ๆ ได้ ถ้าเป็นงานที่ท้าทาย เด็กสามารถแปลงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ลงความเห็นประจักษ์รู้อย่างต่าง ๆ เด็กควรมีโอกาสได้แสดงความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ ระเบียบนี้เป็นระยะที่สมควรกระตุ้นให้เด็กหัดทำงานยาก ๆ และหัดตัดสินใจ

3. มัธยมศึกษา

อายุ 12 - 14 ปี เด็กวัยนี้จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมมาก และยังไม่มีการวางแผนสำหรับอนาคตตนเอง รักสนุกไม่คำนึงเหตุผล เด็กที่มีพรสวรรค์จะมีการแสดงออกถึงจินตนาการของตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี หรือเครื่องยนต์ เป็นต้น เด็กจะเริ่มต่อต้านระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เด็กวัยนี้มักมีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเอง เพราะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและอารมณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูงก็เปลี่ยนแปลงเพราะเด็กมักกลัวว่า เพื่อนฝูงจะไม่ยอมรับเด็กควรมีโอกาสเรียนรู้ถึงการเลือกอาชีพ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงภายหลังก็ตาม มีโอกาสทำงานที่ยาก ๆ น่าสนใจ ฝึกการตัดสินใจและที่สำคัญคือ ไม่ทำให้เด็กแตกต่างออกไปจากกลุ่มเพื่อน แต่ควรใช้ชีวิตในกลุ่มเพื่อน ๆ ไปในทางที่ถูกต้อง ควรฝึกให้เด็กรู้จักสังเกตความต้องการของคนอื่นและรู้จักเคารพความเห็นของผู้อื่นด้วย

อายุ 14 – 16 ปี ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายจะชอบสนุก ผจญภัย เริ่มสนใจงานอาชีพในอนาคต เด็กจะมีพัฒนาการเร็วมากทางด้านความสามารถและความสนใจ แต่ก็ยังเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เด็กมักจะกังวลเรื่องการยอมรับของเพื่อน ๆ และเริ่มเรียนรู้ว่าปัญหาบางอย่างไม่สามารถหาคำตอบที่แน่นอนได้ ผู้ใหญ่ควรช่วยให้เด็กได้มีเวลาคิดถึงความสามารถของตนเองและวิธีการนำไปใช้ให้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ควรกระตุ้นให้เด็กทราบถึงความต้องการของสังคม ระเบียบนี้เป็นช่วงเวลาสำหรับการฝึกฝนทักษะในการตอบปัญหาอย่างสร้างสรรค์

อายุ 16 – 18 ปี เด็กวัยนี้ต้องการช่วยชักจูงให้มีจินตนาการให้มีความทะเยอทะยานในทางที่ดีสำหรับชีวิต ความสนใจของเด็กวัยนี้จะมั่นคงพอ ๆ กับความต้องการของเด็ก เพราะเด็กสามารถที่จะคิดหาข้อสรุปได้แล้ว ได้เรียนรู้ที่จะใช้ความสามารถที่มีอยู่แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และสามารถเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้เป็นอย่างดี ในระหว่างวัยนี้ผู้ใหญ่ต้องคอยดูแลและกระตุ้นด้วย “อาหารความคิด” ในห้องเรียน เสริมสร้างทักษะความชำนาญ และความสนใจในสุนทรียภาพ ผู้ใหญ่ควรร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กวัยนี้ แต่หลีกเลี่ยงการแข่งขันกับเด็ก ควรใช้ประโยชน์จากแบบทดสอบความสนใจ ความสามารถและทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ เด็กต้องการพบกับปัญหาที่ต้องการแก้ไขโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และต้องการความช่วยเหลือแนะแนวทางที่ควรยึดถือสร้างความเชื่อมั่นต่อตนเองและความคิดเห็นที่มีต่อสังคม

4. หลังมัธยมศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ระดับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กวัยนี้ลดลง เพราะสาเหตุหลายประการ เช่น พัฒนาการของร่างกายไม่ต่อเนื่อง การทำงานของต่อมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปร่างกายไม่แข็งแรงมีการเจ็บป่วยบ่อย ๆ ตลอดจนความแตกต่างทางสังคม และความกังวลหนักใจในอาชีพ เป็นต้น

4.5 แนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในเยาวชนไทยเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพราะสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาเกิดขึ้นตลอดเวลา เยาวชนต้องฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในสังคม เด็กที่

มีความคิดสร้างสรรค์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีนักการศึกษาได้ให้แนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กไว้ดังนี้

ทอแรนซ์ (Torrance, 1964 : 47) กำหนดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามที่แปลก ๆ ของเด็ก พ่อแม่หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่จะต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดาโดยใช้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง

2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก

3. แสดงให้เห็นว่าความคิดนั้นมีความค่าทำให้เกิดการเสริมแรงภายใน (Intrinsic Reward) เกิดขึ้น

4. จัดเตรียมโอกาส เพื่อการฝึกหัดหรือการเรียนรู้ โดยไม่ต้องประเมินผล เด็กอาจจะต้องการเวลาซึ่งสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

อารี รังสินันท์ (2532 : 50) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบางประการในด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้น คือ มีความอยากรู้อยากเห็น มีความประหลาดใจ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำดีที่สุด ชอบเดา ชอบตั้งสมมติฐานตัดสินใจได้เด็ดขาด ชอบเสี่ยง ชอบผจญภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง ช่างคิด ช่างฝัน มีความมานะบากบั่น อารมณ์ขัน ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ทำงานเพื่อความสุขของตนเอง โดยมีได้หวังผลตอบแทนหรือการยกย่องจากคนอื่น มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ สามารถแก้ไขดัดแปลงวิธีการ และทำงานได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง (Divergent Thinking) และมีความคิดริเริ่ม

อุษณีย์ โพธิ์สุข ได้กล่าวว่า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. กระบวนการคิด เป็นการสอนที่เพิ่มทักษะความคิดด้านต่าง ๆ เช่น ความคิดจินตนาการ ความคิดเอกลักษ์ ความคิดอเนกนัย ความคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสังเคราะห์ ความคิดแปลกใหม่ ความหลากหลาย ความคิดยืดหยุ่น ความคิดเห็นที่แตกต่าง การประเมินผล

2. ผลผลิต เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นหลายสิ่งหลายอย่างของการคิด เช่น วิธีคิด ประสิทธิภาพทางความคิด การนำเอาความรู้ไปสู่การนำไปใช้ จุดสำคัญในการสอนว่าจะพิจารณาเกณฑ์ของผลผลิตอย่างไร นั้นควรจะมีการกำหนดให้นักเรียนรู้จักการระบุจุดประสงค์ของการทำงาน รู้จักประเมินการทำงานของตนเองอย่างใช้เหตุผล พยายามและสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตจริง

3. องค์ความรู้พื้นฐาน คือให้โอกาสเด็กได้รับความรู้ผ่านทักษะหลายด้านโดยใช้ประสาทสัมผัสหรือความรู้ที่มาจากประสบการณ์ที่หลากหลาย และมีแหล่งข้อมูลที่ต่างกันทั้งจากหนังสือ ผู้เชี่ยวชาญ การทดสอบด้วยตนเอง และที่สำคัญคือให้เด็กได้สร้างความรู้จากตัวของเขาเอง

4. สิ่งที่ทำหายนักเรียน คืองานที่สร้างสรรค์ และมีมาตรฐานให้เด็กได้ทำ

5. บรรยากาศในชั้นเรียน คือต้องให้อิสระเสรี ความยุติธรรม ความเคารพ ในความคิดเห็นของนักเรียน ให้เด็กมั่นใจว่าจะไม่ถูกลงโทษหากมีความคิดที่แตกต่างจากครู หรือคิดว่าครูไม่ถูกต้อง ยอมให้เด็กล้มเหลว หรือผิดพลาด (โดยไม่เกิดอันตราย) แต่ต้องฝึกให้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดที่ผ่านมา

6. ตัวนักเรียน คือสนับสนุนให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความเคารพตนเองกระหายใคร่รู้

7. การใช้คำถาม คือครูต้องสนับสนุนให้นักเรียนถามคำถามของเขา

8. การประเมินผล ครูต้องหลีกเลี่ยงการประเมินซ้ำ ๆ ซาก ๆ หรือเป็นทางการอยู่ตลอด และสนับสนุนให้เด็กประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง และประเมินร่วมกับครู

9. การสอนและการจัดหลักสูตร ไม่ควรสอนแยกอย่างโดด ๆ ควรจะนำไปผสมผสานกับวิชาการต่าง ๆ เพราะสามารถใช้ได้กับทุกวิชา ลองให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่มีความคืบหน้าที่สุด คำตอบที่ตายแล้ว คำตอบที่คลุมเครือและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ และให้ครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเด็กไม่ใช่ผู้สั่งการและสอน

10. การจัดระบบชั้นเรียน ให้เด็กได้ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น ปรับระบบตารางเรียนให้ยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถที่หลากหลาย จัดกลุ่มการสอนหลาย ๆ แบบ เช่น จับคู่ กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่และสอนแบบเดี่ยว นอกจากนี้ควรจัดห้องเรียนให้แตกต่างกันไปในแต่ละเวลา สถานที่ เช่นบางห้อง บางเวลา ไม่มีที่นั่ง นั่งใกล้กัน ใกล้กัน นั่งข้างนอก เรียนที่สนาม เป็นต้น (อุษณีย์ โพธิ์สุข, 2537 : 89 – 92)

นอกจากนี้วิลเลียมส์ ได้สรุปวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนของครู เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไว้ 18 ลักษณะ ดังนี้

1. การสอน Paradox หมายถึง การสอนเกี่ยวกับความคิดเห็นในลักษณะความคิดเห็นซึ่งขัดแย้งในตัวเอง ความเห็นหรือความเชื่อที่ฝังใจมานาน ซึ่งความคิดเห็นข้อความหรือข้อสังเกตต่าง ๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ แม้ว่าจะหาข้อยุติได้ยาก แต่ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ประกอบสนับสนุนหรือคัดค้านข้อคิดเห็นนั้น ๆ เป็นการฝึกฝนให้คิดในสิ่งที่แตกต่างไปจากรูปแบบเดิมที่เคยมี ดังนั้นในการสอนครูจึงควรกำหนดหรือให้นักเรียนรวบรวมและเลือกข้อคิดเห็น แล้วให้นักเรียนอภิปราย โต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยก็ได้

2. การพิจารณาลักษณะ (Attribute) หมายถึง การสอนให้นักเรียนคิดพิจารณาถึงลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ ทั้งมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ ในลักษณะที่แปลกแตกต่างไปกว่าที่เคยคิด รวมทั้งลักษณะที่คาดไม่ถึงด้วย เช่น ให้คิดหาส่วนใดส่วนหนึ่งที่เห็นว่าแปลกประหลาดไม่เหมือนอย่างอื่นของดินสอ ยางลบ หนังสือ เป็นต้น

3. การเปรียบเทียบ อุปมาอุปมัย (Analogies) หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งของหรือสถานการณ์ที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน แตกต่างหรือตรงกันข้าม อาจอยู่ในรูปคำเปรียบเทียบคำพังเพย สุภาษิตก็ได้ เช่น ลองคิดถึงซูชิว่า ซ่อนกับรถยนต์มีลักษณะเหมือนกันอย่างไร ฯลฯ

4. การบอกสิ่งที่คลาดเคลื่อนไปจากความจริง (Discrepancies) หมายถึง การแสดงความคิดเห็นระบุ บ่งชี้ถึงสิ่งที่คลาดเคลื่อนไปจากความจริง หรือขาดตกบกพร่องหรือสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น สมมติว่านักเรียนเป็นแมวที่เจ้าของลืมให้อาหาร ลองคิดถึงซูชิว่าแมวมีวิธีการหาอาหารอย่างไรบ้าง

5. การใช้คำถามยั่วและการกระตุ้นให้ตอบ (Provocative Question) หมายถึง การตั้งคำถามแบบปลายเปิดและเป็นคำถามยั่ว และเร้าความรู้สึกนึกคิดให้ชวนคิดค้นคว้าให้ได้ความหมายที่ลึกซึ้ง สมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คำตอบจากคำถามลักษณะเช่นนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกเพียงคำตอบเดียว แต่มีหลาย ๆ คำตอบ โอกาสที่นักเรียนจะตอบได้ถูกมีมากเป็นคำตอบที่มีกลองท้ายว่า วิธีการใดบ้าง มีประโยชน์อย่างไรบ้าง ท่านรู้สึกอย่างไรบ้าง เป็นต้น

6. การเปลี่ยนแปลง (Example of Change) หมายถึง การฝึกให้คิดถึงการเปลี่ยนแปลง จัดแปลง การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่คงสภาพมาเป็นเวลานานให้เป็นไปในรูปแบบอื่นและเปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลงด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างอิสระ เช่น ถ้าแผ่นดินไหวเกิดขึ้นในประเทศไทยแทนที่จะเป็นประเทศญี่ปุ่น ชีวิตของประชาชนคนไทยจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

7. การเปลี่ยนแปลงความเชื่อ (Example of Habit) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีความคิดยืดหยุ่น ยอมรับการเปลี่ยนแปลง คลายความยึดมั่นต่าง ๆ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ เช่น ถ้าโลกนี้ไม่มีโทรทัศน์จะเป็นอย่างไรบ้าง เป็นต้น

8. การสร้างสิ่งใหม่จากโครงสร้างเดิม (An Organized Random Search) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักสร้างสิ่งใหม่ กฎเกณฑ์ใหม่ ความคิดใหม่ โดยอาศัยโครงสร้างเดิมหรือกฎเกณฑ์เดิมที่เคยมีแต่พยายามคิดพลิกแพลงให้ต่างไปจากเดิม ตัวอย่างเช่น ให้นักเรียนฟังเรื่องค้างแล้วต่อเรื่องตอนท้ายให้จบ

9. ทักษะการค้นคว้าข้อมูล (The Skill of Search) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักการสำรวจเพื่อหาข้อมูล เช่น ลองคิดว่าทำไมไม่จึงลอยได้ในน้ำแต่เหล็กจมน้ำ

10. การค้นคว้าคำตอบจากคำถามที่กำกวมไม่ชัดเจน (Tolerance for Ambiguity) เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความอดทนและพยายามที่จะค้นหาคำตอบต่อปัญหาที่กำกวมหรือเป็นสองนัย สลับ หรือท้าทายความนึกคิดต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ลองต่อเติมภาพจากส่วนที่กำหนดให้สมบูรณ์

11. การแสดงออกของความคิดที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งเร้ามากระทบ (Intuitive Expression) เป็นการฝึกให้รู้จักการแสดงความรู้สึกความคิดที่เกิดขึ้นจากมีสิ่งมาเร้าด้วยวะสัมผัส ตัวอย่างเช่น สมมติเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตแล้วให้บอกความรู้สึก

12. การปรับตัวเพื่อพัฒนาตน (Adjustment for Development) หมายถึง การฝึกให้นักเรียนรู้จักพิจารณาความพลาดพลั้งหรือล้มเหลวซึ่งเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม แล้วหาประโยชน์จากความผิดพลาด หรือข้อบกพร่องของตนเอง หรือผู้อื่น ใช้ความผิดพลาดเป็นบทเรียนนำไปสู่ความสำเร็จ

13. ลักษณะบุคคลและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ (Creative Person and Process) หมายถึง การให้ศึกษาประวัติบุคคลสำคัญทั้งในแง่ลักษณะพฤติกรรมและกระบวนการคิด ตลอดจนประสบการณ์ของเขาด้วย ตัวอย่างเช่น การเปรียบเทียบประวัติบุคคลสำคัญ 2 คน หลังจากการอ่านหรือฟังประวัติแล้วให้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยของคนทั้งสองว่าเหมือนกันและต่างกันอย่างไรและอะไรเป็นจุดสำคัญในชีวิตของเขา

14. การประเมินสถานการณ์ (Evaluate Situation) หมายถึง การฝึกให้หาคำตอบโดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นและความหมายเกี่ยวเนื่องกัน ด้วยการตั้งคำถามว่าถ้าเกิดสิ่งนี้แล้วจะเกิดผลอย่างไร

15. พัฒนาทักษะการอ่านอย่างสร้างสรรค์ (A Creative Reading Skill) หมายถึง การฝึกให้รู้จักคิด แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องที่อ่าน

16. พัฒนาทักษะการฟังอย่างสร้างสรรค์ (A Creative Listening Skill) หมายถึง การฝึกให้เกิดความรู้สึกนึกคิดในขณะที่ฟังบทความ เรื่องราว ดนตรี เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูล ความรู้ ซึ่งโยงไปหาสิ่งอื่น ๆ ต่อไป เช่น การให้นักเรียนฟังดนตรี แล้วคิดทำเต็นรำขึ้น เป็นต้น

17. พัฒนาทักษะการเขียนอย่างสร้างสรรค์ (A Creative Writing Skill) หมายถึง การฝึกให้แสดงความคิด ความรู้สึก และจินตนาการด้านการเขียนบรรยายหรือพรรณนาให้เห็นภาพชัดเจน ตัวอย่างเช่น กำหนดคำมาให้แล้วให้นักเรียนแต่งเรื่องจากคำเหล่านี้

18. ทักษะการมองเห็นภาพในมิติต่าง ๆ (Visualization Skill) หมายถึง การฝึกให้แสดงความรู้สึกนึกคิดจากภาพในแง่มุมแปลก ๆ ใหม่ ๆ ไม่ซ้ำของเดิม ตัวอย่างเช่น ลองวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ เช่น สามเหลี่ยม วงกลม สี่เหลี่ยม เป็นต้น (อารี สันทนต์, 2540 : 130 ; อ้างอิงจาก Williams, 1972)

สรุปแล้วบรรยากาศในชั้นเรียนและในโรงเรียนมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ห้องเรียนที่ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดแปลก ๆ ใหม่ และให้อิสระในการคิดย่อมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้มากกว่าการเรียนในรูปแบบที่เคร่งครัด มีระเบียบตลอดเวลา นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เด็กรู้สึก

ปลอดภัยและมีความมั่นใจในตนเองที่จะคิดและทำสิ่งต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้ให้กำลังใจและสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง

4.6 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532 : 1 – 2) ให้ทัศนะว่าพัฒนาการทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งประกอบด้วยการแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะทางภาษาควรได้รับการฝึกฝน ครูจึงควรพยายามหาวิธีการจูงใจนักเรียนให้เกิดความสนใจ อยากที่จะเรียนสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความคิดเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการได้ระบายความรู้สึกออกมาทางการพูดและการเขียน ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดของบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งครูจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

ทอเรนซ์ (Torrance, 1972 : 213 – 238) ได้ปรับปรุงแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของกิลฟอร์ด และสร้างแบบทดสอบที่ชื่อว่า Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบทางภาษาที่ใช้สิ่งเร้าที่ไม่ใช่ภาษา

ต่อมามีผู้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ในโปรแกรมการขยาย ซึ่งจะทำให้ได้เรียนรู้ถึงธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อผลิตความคิดใหม่ ๆ การหลีกเลี่ยงค่านิยมเก่าเพื่อแสวงหาความคิดใหม่ ๆ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพนักงานขายที่สร้างสรรค์ ดังนั้น เมื่อครูต้องการให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์จึงจะนำแบบทดสอบของทอเรนซ์มาใช้กับนักเรียน (วิไลพร คำสะอาด, 2541 : 54 ; อ้างอิงจาก Steinmetz, 1965)

ในการฝึกดังกล่าว ผู้เข้ารับการฝึกจะต้องตอบสนอง ต่อแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใน

4 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ความคล่องของความคิด (Fluency of Idea)
2. ความยืดหยุ่นของความคิด (Flexibility of Idea)
3. ความคิดริเริ่ม (Originality)
4. ความละเอียดละออรอบคอบ (Elaboration) เป็นการนำความคิดของตนเองหรือผู้อื่นมาปรับปรุงแบบทดสอบของทอเรนซ์ประกอบด้วย 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ให้ผู้เข้ารับการฝึกถามคำถาม (Asking of Question)

ตอนที่ 2 ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาเหตุ (Guessing Causes)

ตอนที่ 3 ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาผล (Guessing Consequences)

ตอนที่ 4 ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง (Suggesting Improvements)

ตอนที่ 5 ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะ

วิธีการให้คะแนน

สำหรับตอนที่ 1, 2 และ 3 ให้คะแนนความคล่องของการคิด โดยการนับจำนวนผู้ที่เข้ารับการทดสอบสนองในแต่ละตอน

สำหรับตอนที่ 4 และ 5 มีการให้คะแนน 3 ประเภทดังนี้

1. การให้คะแนนความคล่องของการคิด โดยการนับจำนวนการตอบสนองของผู้เข้ารับการทดสอบโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ

2. การให้คะแนนความยืดหยุ่นของการคิด โดยการนับจำนวนของวิธีการ ที่จะนำไปสู่การปรับปรุง ผลผลิต

3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม เท่าที่ผ่านมายังไม่มีวิธีใดดีที่สุดในการให้คะแนนความคิดริเริ่มวิธีที่ใช้กันได้แก่ การให้คะแนนความคิดที่ต่างไปจากความคิดที่ธรรมดามากที่สุด ผู้ให้คำตอบจะได้คะแนน 0 และ 1 คะแนนสำหรับผู้ตอบอื่นที่แสดงความคิดที่ต่างออกไป

การสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ คือ ให้ผู้ตอบคิดได้หลาย ๆ ทาง หลาย ๆ แบบ และหลาย ๆ แนว ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2534 : 29 – 36)

1. แบบความเหมือน (Similarities) ตามแนวทฤษฎีของ วอลเลซและโคแกน เช่น
 - กำหนดภาพของสองสิ่งให้ แล้วให้นักเรียนบอกว่ามีอะไรที่คล้ายกัน หรือเหมือนกันบ้างบอกให้มากที่สุดในเวลาที่กำหนด เช่น เสื้อ – กางเกง, บ้าน – โรงเรียน, พ่อ – แม่, นก – ไก่ เป็นต้น
2. ประโยชน์จากสิ่งของ (Alternate Use) ตามแนวทฤษฎีของวอลเลซและโคแกน เช่น
 - ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้มาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลาที่กำหนด เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้ว, ถุงเท้า, ขวดน้ำพลาสติก เป็นต้น
3. แบบพวกเดียวกัน ตามทฤษฎีของวอลเลซและโคแกน เช่น
 - ให้หาคำตอบจากสิ่งที่กำหนดให้ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้บอกสิ่งที่มีลักษณะ “แบน” สิ่งที่มีลักษณะ “วงรี” “สิ่งที่ทำให้เกิดเสียง” ได้
4. แบบคล่องแคล่วในการใช้คำ
 - กำหนดพยัญชนะให้ 1 ตัวหรือ 1 คำ ให้นักเรียนเขียนคำที่ขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยพยัญชนะหรือคำที่กำหนดให้นั้น และต้องมีความหมายด้วยให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลาที่กำหนด เช่น “พยัญชนะ ก”
5. แบบผลที่จะเกิดตามมา ตามแนวทฤษฎีของทอร์เรนซ์ เช่น
 - กำหนดคำถามให้นักเรียนคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมา โดยบอกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลาที่กำหนด ตัวอย่างเช่น
คำถาม ถ้าคนเราไม่จำเป็นต้องนอน อะไรจะเกิดตามมบ้าง บอกมาให้มากที่สุด
6. แบบการสร้างคำจากอักษรในคำที่กำหนดให้ เช่น
 - กำหนดคำให้ 1 คำ ให้นักเรียนใช้อักษรจากคำที่กำหนดให้มาสลับใหม่ คำที่สลับใหม่นี้จะต้องเป็นคำที่มีความหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลาที่กำหนด
ตัวอย่าง คำว่า “มะละกอ” ได้แก่ กลม อม มอ ลอก กอ เป็นต้น
7. แบบการหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน เช่น
 - กำหนดคำให้ ให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกัน กับคำที่กำหนดให้ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ภายในเวลาที่กำหนด
ตัวอย่าง คำว่า “หนัก” ได้แก่ ใหญ่ อ้วน แ่น จู หนา เป็นต้น
8. แบบการตั้งชื่อเรื่อง เช่น
 - กำหนดข้อความหรือเรื่องมาให้อ่าน ให้นักเรียนพิจารณาและให้ตั้งชื่อเรื่อง จากเรื่องที่กำหนดให้ให้มากที่สุด

ตัวอย่าง “ในชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ บุญหลายรู้สึกง่วงนอนเหลือเกิน จึงเผลอหลับไป มาสะดุ้งตื่นตกใจเมื่อได้ยินเสียงครูเรียกให้ตอบคำถามว่า หมาตัวเดียวเราใช้ ๒ ถ้าหมาหลายตัวเราใช้อะไร ด้วยความตกใจบุญหลายลุกขึ้นตอบทันที ถ้าหมาตัวเดียวใช้อิฐ ถ้าหมาหลายตัวใช้ไม้ครีบ”

คำตอบ “โง่แล้วยังอวดฉลาด , เรียนอ่อนยังนอนอีก เป็นต้น

9. แบบความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น

- ให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามว่า บุคคลในภาพนั้นจะพูดอย่างไรบ้าง เป็นการสนทนากันของบุคคลที่มีอยู่ในภาพ บอกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายในเวลาที่กำหนด

10. แบบการตั้งคำถามแปลก ตามแนวทฤษฎีของทอร์แรนซ์ เช่น

- กำหนดเรื่องให้อ่าน หรือนำภาพให้ดูแล้วให้ตั้งคำถามจากเรื่องนั้น ให้ได้ชื่อเรื่องมากในแง่มุมต่าง ๆ อย่างพิสดารมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ถ้าได้คำตอบที่คนอื่นคาดเดาไม่ถึงจะได้คะแนนมาก

11. แบบการแต่งเรื่องสั้น เช่น

- ให้นักเรียนเขียนเรียงความจากภาพภายในเวลาที่กำหนด ในแต่ละภาพให้นักเรียนพิจารณากริยาท่าทาง อารมณ์ หรือความรู้สึกของบุคคลในภาพ แล้วเขียนเรียงความ สั้น ๆ ให้ได้ความว่าแต่ละคนรู้สึกอย่างไร ทำอย่างไร และเพราะเหตุใด จึงรู้สึกอย่างนั้น ให้ได้เรื่องมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

12. แบบการระลึกถึง หรือคิดถึง เช่น

- กำหนดข้อความให้พร้อมกับคำที่ขีดเส้นใต้ เมื่อเห็นคำที่ขีดเส้นใต้นั้น ทำให้คิดถึง หรือนึกถึงเรื่องใดบ้าง บอกมาให้มากที่สุด ยิ่งคิดได้แปลกใหม่มากกว่าคนอื่น ยิ่งได้คะแนนมาก

- ตัวอย่าง คุณพ่อชอบสะสม “หนังสือ” ทุกชนิด

คำตอบ เป็นเล่ม น่าสนใจ อ่านง่าย ให้ความรู้

4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

งานวิจัยต่างประเทศ

แอนเดอร์สัน (ขวัญตา จริยสถิตกุล. 2533 ; อ้างอิงจาก Anderson.1973 :185 – A) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกริยาร่วมให้ห้องเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับ 6 ผลการวิจัยพบว่า การแก้ปัญหาสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถทางการสร้างสรรค์พิจารณาผลผลิตและกระบวนการในการแก้ปัญหาได้ ความสามารถนี้อาจส่งเสริมโดยคุณภาพของกริยาร่วมทางวาจาและการส่งเสริมความสามารถทางการสร้างสรรค์นี้จะไม่ทำให้เกิดผลเสียทางการเรียน

เคลลี (สุเมตตา คงสง. 2542 ; อ้างอิงจาก Kelley. 1983 : 32- A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกตามแผนการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นเวลา 10 สัปดาห์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัยพบว่า จากการวัดด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพของทอร์แรนซ์ที่ใช้วัดก่อนการฝึกและหลังการฝึก เด็กที่เข้าร่วมในแผนการฝึกเสริมประสบการณ์ทางศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์กับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผน มีค่าเฉลี่ยของความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดละออต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ค่าเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่วและความคิดยืดหยุ่นไม่แตกต่างกัน

ทอแรนซ์ (Torrance, 1972 : 59) ทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายเกรด 1 - เกรด 12 โดยใช้แบบทดสอบชุดการถามและการเฝ้าคำตอบ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนตั้งแต่เกรด 7 ขึ้นไปจะมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มจนกระทั่งใกล้จบมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 11 - เกรด 12)

งานวิจัยในประเทศ

ไพรัตน์ วงษ์นาม (2523 : บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบวัดความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดอุดรธานี แบบทดสอบมี 12 ฉบับ คือ วาดภาพจากวงรี การประกอบภาพ การใช้สิ่งของอย่างพิสดาร การตั้งชื่อเรื่องสั้น การหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน ความคล้ายคลึง ผลที่จะเกิดตามมาจากความหมายของภาพ ความสัมพันธ์ทางสังคม การแต่งเรื่องสั้น เล่นกับความรูสึก ความรูสึกและการกระทำ โดยยึดเนื้อหาตามโครงสร้างทางสมรรถภาพทางสมองของกิลฟอร์ด ผลปรากฏว่าคุณสมบัติต่าง ๆ ของแบบทดสอบเช่นความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดอยู่ในเกณฑ์ดี

วิไลลักษณ์ วุฒิสักดิ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการเรียนด้วยวิธีสืบสวนสอบสวนและวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขวัญตา จริยสถิตกุล (2533 : 105) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ปีการศึกษา 2533 ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการใช้ภาษาและมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันในด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา คมสัน (2534 : 71) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย กับวิธีสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2533 ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลพร คำสะอาด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 80 คน ผลปรากฏว่าความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย คือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยสูงกว่าเด็กปกติโดยการคัดเลือกโดยใช้คะแนนสะสมและการใช้แบบสำรวจแววภาษา โดยคัดมาจากกลุ่มประชากรด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การใช้คะแนนสะสมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 คัดเด็กที่มีคะแนนสูงสุดไว้ 20%

ขั้นที่ 2 การใช้แบบสำรวจแววภาษา และการสังเกตจากครูผู้สอนในการเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์วิทย์พัฒนา

ขั้นที่ 3 คัดเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไว้จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนอ่านแบบเพิ่มพูนประสบการณ์
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน
3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

การสร้างและศึกษาคุณภาพของเครื่องมือดำเนินการดังนี้

1. แผนการสอนเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ได้จัดทำแผนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่าน โดยศึกษาจากวิธีการสอนอ่านหลาย ๆ วิธี และเน้นว่ากิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษต้องต่างจากกิจกรรมธรรมดาในแง่ที่ว่าต้องเน้นพฤติกรรมการเรียนรู้ระดับสูงตามทฤษฎีการเรียนรู้ของ บลูม สอดคล้องและเอื้อต่อลักษณะความต้องการ ความสนใจ และพัฒนาเด็กได้ตามศักยภาพ โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำรา และรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนอ่านแล้วกำหนดเป็นขั้นตอนการสอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 การสำรวจเรื่อง
- ขั้นที่ 2 การอ่านเรื่อง
- ขั้นที่ 3 การตั้งคำถาม
- ขั้นที่ 4 การค้นหาคำตอบ
- ขั้นที่ 5 การสร้างแผนผังโยงใยความหมาย
- ขั้นที่ 6 การถ่ายทอดข้อมูล

1.2 คัดเลือกเนื้อหาที่เป็นข่าว นิทาน บทความ และเรื่องสั้นมาทำกำหนดการสอนจำนวน 4 หน่วย ได้แก่

- หน่วยที่ 1 ข่าวนี้ที่หนูชอบ
- หน่วยที่ 2 โลกของนิทาน
- หน่วยที่ 3 ร้อยพันสรรพสาระ
- หน่วยที่ 4 เรื่องสั้นหรหรา

1.3 สร้างแผนการสอนตามขั้นตอนการสอน จำนวน 4 หน่วย 12 แผนการสอน

1.4 กำหนดรูปแบบวิธีสอน เวลา สื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.5 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและตรวจสอบความแตกต่างระหว่างแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับเด็กปกติ

1.6 นำแผนการสอนที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอ่านและด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง หิรัญบุรณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักษณ์ อินทะจักร มาคำนวณค่า IOC แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1

2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน เป็นแบบทดสอบวัดตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ด้านความเข้าใจในการอ่านจากการสอนโดยใช้แบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาและเนื้อหาเพิ่มเติมจากหลักสูตรที่สอนให้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยซึ่งดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้จากตำรา หนังสือ คู่มือแล้วคัดเลือกเนื้อหาจากข่าว นิทาน บทความ เรื่องสั้น จากวารสาร นิตยสาร หนังสืออ่านประกอบ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คัดมาเพียงตอนใดตอนหนึ่งที่ไม่ใช่เนื้อหาในบทเรียน โดยคำนึงถึงความยากง่าย ความสนใจ เหมาะสมกับวัยและความสามารถ แล้วกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามลำดับขั้นการอ่าน

2.2 สร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านโดยเป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จำนวนแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

จุดมุ่งหมาย	ข้อ	จำนวนข้อสอบ	คะแนนเต็ม
ความจำ	1, 11, 17	3	3
ความเข้าใจ	4, 8, 15, 25	4	4
การนำไปใช้	18, 23, 24, 28, 30	5	5
การวิเคราะห์	6, 9, 12, 16, 21, 26	6	6
การสังเคราะห์	3, 10, 14, 19, 20, 29	6	6
การประเมินค่า	2, 5, 7, 13, 22, 27	6	6
รวม		30	30

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างแบบทดสอบและด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 3 คน คือ ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.ลำอ่าง หิรัญบุรณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักษณา อินทะจักร์ ตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาและแก้ไขตามคำแนะนำได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1

2.4 นำแบบทดสอบที่แก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อหาความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และคัดเลือกข้อสอบ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.25 - 0.58

2.5 นำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาความเชื่อมั่นโดยคำนวณจาก KR 20 (Kuder - Richardson 20) (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 197 - 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

เกณฑ์การวัดความเข้าใจในการอ่านมีดังนี้

คะแนน 0 - 10 หมายถึงมีความเข้าใจในการอ่านอยู่ในระดับ ต่ำ

คะแนน 11 - 20 หมายถึงมีความเข้าใจในการอ่านอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 21 - 30 หมายถึงมีความเข้าใจในการอ่านอยู่ในระดับ สูง

3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ดำเนินการสร้างให้สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาร์รี รังสินันท์ได้ดัดแปลงจากแบบทดสอบของกิลฟอร์ด และทอแรนซ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมจากแบบทดสอบของวอลลาซและโคแกน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของไพร์ตัน วงษ์นาม โดยวัดความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มเท่านั้น ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ลักษณะข้อสอบเป็นแบบอัตนัยให้เขียนตอบให้มากที่สุดและแตกต่างจากผู้อื่นมากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด จำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 3 ข้อ ข้อละ 3 นาที ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบผลที่จะเกิดตามมา โดยกำหนดคำถามให้นักเรียนคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมา บอกมาให้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

ฉบับที่ 2 แบบการหาค่าที่มีความหมายคล้ายกัน โดยกำหนดคำถามให้แล้วให้หาความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกันกับคำที่กำหนดให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด

ฉบับที่ 3 ตั้งชื่อเรื่องจากการอ่านเรื่องที่กำหนดให้ มาให้มากที่สุด

ฉบับที่ 4 ความสัมพันธ์ทางสังคม โดยให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามว่าบุคคลในภาพนั้นควรจะทำอย่างไร

ฉบับที่ 5 แบบการระลึกถึง หรือคิดถึง โดยกำหนดข้อความให้พร้อมกับคำที่ขีดเส้นใต้ เมื่อเห็นคำที่ขีดเส้นใต้นั้นแล้ว ทำให้คิดถึง หรือนึกถึงเรื่องใดบ้าง เกณฑ์การตรวจให้คะแนน แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เป็นแบบทดสอบที่ให้อิสระแก่ผู้ตอบ ให้ตอบให้มากที่สุดเท่าที่จะตอบได้ ดังนั้นเพื่อให้การตรวจมีลักษณะเป็นปรนัย จึงกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวของทอแรนซ์ โดยในแต่ละกิจกรรมจะตรวจให้คะแนน 3 ด้านคือ ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ดังนี้

1. การให้คะแนนความคล่องในการคิด พิจารณาจากจำนวนคำตอบที่ตอบถูกและเป็นไปได้ตามเงื่อนไขของคำถามแต่ละข้อ โดยให้คะแนนคำตอบละ 1 คะแนน ตามปริมาณของคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน แต่ถ้าคำตอบซ้ำหรือเหมือนเดิมจะไม่ให้คะแนนอีก

2. การให้คะแนนความคิดยืดหยุ่น พิจารณาคำตอบที่เป็นไปได้ของจำนวนกลุ่มหรือทิศทางของคำตอบ ซึ่งจะจัดกลุ่มหรือประเภทของคำตอบของนักเรียนแต่ละคน ตามวิธีการคิดที่ต่างกันไปต่อสิ่งเร้าหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้ โดยให้คะแนนคำตอบเป็นกลุ่มหรือประเภทละ 1 คะแนน กล่าวคือ นำคำตอบทั้งหมดที่ให้คะแนนความคล่องไปแล้ว มาจัดเป็นกลุ่มหรือคำตอบที่เป็นทิศทางเดียวกัน เมื่อจัดกลุ่มเรียบร้อยแล้วให้นับจำนวนกลุ่ม โดยให้คะแนนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คะแนน

3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม พิจารณาความถี่ของคำตอบของนักเรียนทั้งหมด ที่เป็นความคิดที่แปลกแตกต่างไปจากธรรมดา ในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้คำตอบที่มีความถี่จากกลุ่มตั้งแต่ 2 – 4.99 เปอร์เซ็นต์ จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นคำตอบที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มเลยจะได้ 2 คะแนน ถ้าความถี่เกินกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ จะไม่ถือเป็นความคิดริเริ่ม หรือให้คะแนนตามสัดส่วนของความถี่ของคำตอบตามวิธีการของครอพเลย์ (กรมวิชาการ, 2534; อ้างอิงจาก Cropley, 1966) โดยยึดหลักดังนี้

คำตอบซ้ำ 12 % ขึ้นไป ให้ 0 คะแนน

คำตอบซ้ำ 6 – 11 % ขึ้นไป ให้ 1 คะแนน

คำตอบซ้ำ 3 – 5 % ขึ้นไป ให้ 2 คะแนน

คำตอบซ้ำ 2 % ขึ้นไป ให้ 3 คะแนน

คำตอบซ้ำกันไม่เกิน 1 % ขึ้นไป ให้ 4 คะแนน

คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนหาได้จากผลบวกของคะแนนความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่ม ในแต่ละกิจกรรมมารวมกันเป็นผลบวกของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งเกณฑ์ในการแปลผลมีดังนี้

คะแนน 1 – 75 หมายถึงมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอยู่ในระดับ ต่ำ

คะแนน 76 – 150 หมายถึงมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนน 151 – 225 หมายถึงมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอยู่ในระดับ สูง

3.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 5 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 3 คน ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง หิรัญบุรณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักษณะ อินทะจักร ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบทดสอบ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1

3.4 นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดสอบกับ นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ดูความเหมาะสมของภาษาและแนวการตอบแบบทดสอบ แล้วตรวจให้คะแนน

3.5 นำผลการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบที่ได้ ไปหาคุณภาพเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจ จำแนกของข้อสอบแต่ละข้อโดยวิธีการแจกแจงที่ (t – distribution) ใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.33 – 9.80

3.6 นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 200 - 202) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 250) ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T1	X	T2

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ ภาษา
	T1	แทน	การทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจ ในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนเรียน
	T2	แทน	การทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความเข้าใจ ในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหลังเรียน

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ก่อนที่จะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยขอให้นักวิทยาลยออกหนังสือเพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญ คือ ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม รองศาสตราจารย์ ดร.สำออง หิรัญบุรณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลักษณะ อินทะจักร ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนไพฑูริคศึกษา ที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการทดลอง

2.2 ทำการสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและ แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 เป็น เวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 5 ครั้ง ๆ 50 นาที รวม 18 ครั้ง ตามกำหนดการสอนดังนี้

กำหนดการสอน

วัน	เวลา	หน่วยการเรียนรู้	แผนการสอน	กิจกรรม
อังคาร	10.10 – 11.00	หน่วยที่ 1 ขวามันที่หนูชอบ	แผนการสอนที่ 1	- ขั้นการสำรวจเรื่อง
พุธ	10.10 – 11.00			- ขั้นการอ่านเรื่อง
พฤหัส	12.40 – 13.00		แผนการสอนที่ 2	- ขั้นการตั้งคำถาม
ศุกร์	12.40 – 13.00			- ขั้นค้นหาคำตอบ
				- ขั้นการสร้างแผนผังโยง
				โยความหมาย
				- ขั้นถ่ายทอดข้อมูล
			แผนการสอนที่ 3	- อ่านได้อ่านดี
				- หนังสือลอยฟ้า
จันทร์	08.30 – 09.20	หน่วยที่ 2 โลกของนิทาน	แผนการสอนที่ 4	- ขั้นการสำรวจเรื่อง
อังคาร	10.10 – 11.00			- ขั้นการอ่านเรื่อง
พุธ	10.10 – 11.00		แผนการสอนที่ 5	- ขั้นการตั้งคำถาม
พฤหัส	12.40 – 13.00			- ขั้นค้นหาคำตอบ
ศุกร์	12.40 – 13.00		แผนการสอนที่ 6	- ขั้นการสร้างแผนผังโยง
				โยความหมาย
				- ขั้นถ่ายทอดข้อมูล
				- อ่านได้อ่านดี
				- หนังสือลอยฟ้า
จันทร์	08.30-09.20	หน่วยที่ 3 ร้อยพัน สรรสาระ	แผนการสอนที่ 7	- ขั้นการสำรวจเรื่อง
อังคาร	10.10 – 11.00			- ขั้นการอ่านเรื่อง
พุธ	10.10 – 11.00			- ขั้นการตั้งคำถาม
				- ขั้นค้นหาคำตอบ
				- ขั้นการสร้างแผนผังโยง
				โยความหมาย
				- ขั้นถ่ายทอดข้อมูล

วัน	เวลา	หน่วยการสอน	แผนการสอน	กิจกรรม
พฤหัส ศุกร์	12.40 – 13.00 12.40 – 13.00		แผนการสอนที่ 8 แผนการสอนที่ 9	- อ่านได้อ่านดี - หนังสือลอยฟ้า
จันทร์	08.30 – 09.20	หน่วยที่ 4 เรื่อง สันทรธา	แผนการสอนที่ 10	- ขั้นตอนการสำรวจเรื่อง
อังคาร	10.10 – 11.00			- ขั้นตอนการอ่านเรื่อง
				- ขั้นตอนการตั้งคำถาม
				- ขั้นตอนค้นหาคำตอบ
				- ขั้นตอนการสร้างแผนผังโยง ใยความหมาย
พุธ	10.10 – 11.00		แผนการสอนที่ 11	- ขั้นตอนถ่ายทอดข้อมูล
พฤหัส	12.40 – 13.00		แผนการสอนที่ 12	- อ่านได้อ่านดี - หนังสือลอยฟ้า

2.3 ทำการทดสอบความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบ วิธีการสอบ และวิธีตรวจให้คะแนน เช่นเดียวกับก่อนการทดลอง แล้วนำข้อมูล มาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ โดยใช้สถิติ $t - \text{test for Dependent}$
2. วิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา โดยใช้สถิติ $t - \text{test for Dependent}$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร
(ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

1.3 ความแปรปรวน (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 63)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์

ทางภาษา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบาค (Cronbach) คำนวณจากสูตร (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 229)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของคะแนนข้อหนึ่ง ๆ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน (R_{tt}) ใช้สูตร KR -20 ของ กูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 197)

$$R_{tt} = \left[\frac{n}{n-1} \right] \left[\frac{1 - \sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ R_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n	แทน	จำนวนของแบบทดสอบ
p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
q	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ตอบผิดในแต่ละข้อ
pq	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก เป็นการทดสอบค่าที่สำคัญของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร t-distribution โดยใช้สูตรของเอ็ดเวิร์ด (Edward) (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 213)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} - \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S^2_H	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S^2_L	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	N_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	N_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.4 การหาค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบ (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 209 - 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแต่ละข้อ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้น
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน คำนวณจากสูตร t - test for Dependent (ล้วนสายยศและอังคณาสายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการทดลองสอนโดยใช้การสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาเสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลความเข้าใจในการอ่าน และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ปรากฏผลวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1 – 2

ตาราง 1 คะแนน ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

คนที่	คะแนนความเข้าใจในการอ่านก่อนการทดลอง (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	คะแนนความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	ผลต่างของคะแนนความเข้าใจในการอ่าน
1	14	17	3
2	17	18	1
3	20	20	0
4	18	21	3
5	23	24	1
6	14	23	9
7	24	24	0
8	9	14	5
9	17	18	1
10	12	14	2
11	20	19	-1
12	21	22	1
13	17	17	0
14	17	18	1
15	20	22	2
16	18	20	2
17	15	17	2
Σx	296	328	32
$\bar{X}$	17.41	19.29	1.88
S	3.85	3.09	

จากตาราง 1 แสดงว่าคะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษามีคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 24 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 17.41 คะแนน ซึ่งหมายถึงคะแนนความเข้าใจในการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา นักเรียนมีคะแนนอยู่ระหว่าง 14-24 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 19.29 คะแนน ซึ่งหมายถึงคะแนนความเข้าใจในการอ่านอยู่ในระดับปานกลางและมีคะแนนผลต่างก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาระหว่าง -1 – 9 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยผลต่างคะแนนเท่ากับ 1.88

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษามีรายละเอียดดังแสดง
ในตารางที่ 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S	ΣD	$(\Sigma D)^2$	t
ก่อนการทดลอง	17	17.41	3.85			
				32	144	3.39**
หลังการทดลอง	17	19.29	3.09			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่าความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่เสนอไว้ว่าความเข้าใจในการอ่านของ
นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูน
ประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา
มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3 - 4

ตาราง 3 ตาราง 1 คะแนน ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

คนที่	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนการทดลอง (คะแนนเต็ม 225 คะแนน)	คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 225 คะแนน)	ผลต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา
1	48	78	30
2	77	92	15
3	50	72	22
4	84	90	14
5	81	92	11
6	104	152	48
7	79	82	3
8	69	60	-9
9	54	58	4
10	70	79	9
11	59	62	3
12	96	103	7
13	88	91	3
14	96	97	1
15	88	98	10
16	87	96	9
17	63	73	10
Σx	1,293	1475	190
$\bar{x}$	76.05	86.76	11.17
s	16.91	21.85	

จากตาราง 3 แสดงว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนได้รับการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษามีคะแนนอยู่ระหว่าง 50 -104 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 76.05 คะแนน ซึ่งหมายถึงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจากได้รับการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษานักเรียนมีคะแนนอยู่

ระหว่าง 58 – 152 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 86.76 คะแนน ซึ่งหมายถึงคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอยู่ในระดับปานกลาง และมีผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา ระหว่าง -9 – 48 และมีค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนเท่ากับ 11.17

การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S	ΣD	$(\Sigma D)^2$	t
ก่อนการทดลอง	17	76.05	16.91	190	4,766	3.58**
หลังการทดลอง	17	86.76	21.85			

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่าความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอบแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งก็สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่เสนอไว้ว่านักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาสูงขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ได้รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทยซึ่งจะทำให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนสำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น
2. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไผ่ทออุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย คือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้าน ภาษาไทยสูงกว่าเด็กปกติโดยการคัดเลือกโดยใช้คะแนนสะสมและการใช้แบบสำรวจแนวภาษา โดยคัด มาจากกลุ่มประชากรด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การใช้คะแนนสะสมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 คัดเด็กที่มีคะแนนสูงสุดไว้ 20%

ขั้นที่ 2 การใช้แบบสำรวจแนวภาษา และการสังเกตจากครูผู้สอนในการเข้าร่วมกิจกรรมของ ศูนย์วิทย์พัฒนา

ขั้นที่ 3 คัดเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษาไว้จำนวน 17 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการสอนอ่านแบบเพิ่มพูนประสบการณ์เป็นแผนการสอนที่สร้างขึ้นและได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1 นำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว ใช้เวลาการสอน 18 คาบ คาบละ 50 นาที

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1 แล้วตรวจสอบหาคุณภาพแต่ละข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.25 - 0.58 และหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียน 24 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น .87

3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยชนิดเขียนตอบจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 3 ข้อ รวม 15 ข้อ ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์จากองค์ประกอบ 3 ด้านคือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.66 - 1 แล้วตรวจสอบหาคุณภาพ โดยการหาค่า t อำนาจจำแนกของแต่ละข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.33 - 9.80 และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ กับนักเรียน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

ดำเนินการสอนตามแผนการสอน จำนวน 12 แผน ระหว่างวันที่ 27 พฤษภาคม 2545 - วันที่ 19 มิถุนายน 2545 โดยทำการทดลอง 18 ครั้ง และทำการทดสอบก่อนและหลังการสอน แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ (t-test for Dependent)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา ผลสรุปว่า

นักเรียนได้คะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน โดยก่อนการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา นักเรียนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านอยู่ในระหว่าง 9 - 24 คะแนน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 17.41 คะแนน หมายถึงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังจากได้รับการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษานักเรียนมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านระหว่าง 14 - 24 คะแนน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 19.29 คะแนน หมายถึงความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาอยู่ระหว่าง -1 - 9 และมีค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนเท่ากับ 1.88 และผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

2. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา ผลสรุปว่า

นักเรียนได้คะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน โดยก่อนการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษานักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาอยู่ในระหว่าง 48 - 104 คะแนน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 76.05 คะแนน หมายถึงความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและหลังจากได้รับการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษานักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่าง 58 - 152 คะแนน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ 86.76 คะแนน หมายถึงความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของ

นักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนเท่ากับ 11.17 และผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา พบว่า

นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา เป็นสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะจัดขึ้นสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้เรียนรู้ และมีกิจกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น และยังเป็นส่งเสริมให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาสมรรถภาพทางสมองได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้หลักการสำคัญของการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ ก็คือการเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ และเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ก็ได้นำกระบวนการอ่าน 6 ขั้นตอนมาใช้กับนักเรียน ได้แก่ การสำรวจเรื่อง การอ่านเรื่อง การตั้งคำถาม การค้นหาคำตอบ การสร้างแผนผังโยงใย ความหมายและการนำเสนอข้อมูล โดยในกระบวนการทั้ง 6 ขั้นตอนนี้นักเรียนสามารถใช้ทักษะระดับสูงได้แก่ระดับวิเคราะห์ ระดับสังเคราะห์ และประเมินค่าบวกกับสถานการณ์เดิมและการหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้การอ่านของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และนักเรียนสามารถนำกระบวนการนี้ไปใช้กับบทอ่านอื่นที่พบในชีวิตประจำวัน จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการสรุปความ จับใจความสำคัญ และการวิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ดีขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 113 – 114) ที่พบว่า หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาไทย ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมต่อไปนี้คือ มีนิสัยใฝ่หาความรู้ รักการอ่าน มีเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการคิด การพูด และการเขียนจากระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการใช้ภาษาต่าง ๆ เพื่อแสดงออก และนำเสนอความคิดของตนเองมากขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้จัดให้นักเรียนได้ค้นคว้าอย่างอิสระ เลือกอ่านเรื่องที่สนใจ และอ่านได้อย่างอิสระ นอกจากจะทำให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์เรื่องที่เห็นว่ามีคุณค่าและมีประโยชน์แล้ว ยังไม่ปิดกั้นความสามารถของนักเรียนอีกด้วย เช่น นักเรียนบางคนสนใจเรื่องกีฬาฟุตบอล ก็จะพยายามค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับกีฬาประเภทนี้ เช่น กฎ กติกา หรือติดตามข่าวของนักกีฬาฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบ บางคนสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับดาราศาสตร์ก็จะค้นคว้าหาความรู้เรื่องท้องฟ้า ดวงดาว จากระบบสุริยะ นิติสาร และหนังสือวิทยาศาสตร์ทั่วไป กิจกรรมนี้นอกจากจะทำให้นักเรียนได้ค้นคว้าอย่างลึกซึ้งในเรื่องที่ตนเองสนใจแล้ว ก็ยังทำให้ครูผู้สอนทราบถึงความถนัดและความสนใจของนักเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของสตีเวนส์ (Stevens, 1980 : 367) ที่ศึกษาพบว่า เรื่องที่นักเรียนสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลทำให้นักเรียนอ่านได้ง่าย และสะดวกต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

และนอกจากนี้การฝึกให้นักเรียนตั้งคำถามก็มีผลทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ เวเนอร์ (Weiner, 1978 : 5900 – A) ศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนและฝึกให้ใช้คำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้คะแนนสูงในการทำแบบทดสอบมากกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษาทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงขึ้น ซึ่งก็แสดงว่าความสามารถในการคิดได้อย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนพัฒนาขึ้นได้จากการอ่านและการศึกษาค้นคว้าอย่างละเอียดลึกซึ้ง การที่นักเรียนมีประสบการณ์จากการอ่านทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดออกมาทางการพูด การเขียนได้อย่างเต็มความสามารถซึ่งก็สอดคล้องกับแนวความคิดของ ทอแรนซ์ (Torrance, 1962 : 416) ที่กล่าวว่าเด็กที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ต้องเป็นเด็กที่ชอบค้นคว้าหาความรู้ การได้ลงมือกระทำ การทดลองหรือแม้แต่การเล่นที่ปราศจากจุดมุ่งหมายก็ตาม เกทเซล (Getzel, 1962 : 25) ก็ได้ให้แนวความคิดว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดค้นหาคำตอบหลายทางเพื่อสนองสิ่งเร้า จึงมักเกิดกับบุคคลที่อยู่ในสิ่งเร้าที่มีอิสระในการตอบสนอง ซึ่งทุกคนมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ ถ้าศักยภาพได้รับการส่งเสริมก็อาจช่วยให้พัฒนาได้ดีขึ้น จากการศึกษาครั้งนี้ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนสูงขึ้นแสดงให้เห็นว่าการให้นักเรียนอ่านหนังสือมากขึ้น มีแนวทางในการอ่านที่ถูกต้อง อ่านหนังสือหลาย ๆ ประเภท หลาย ๆ แนว ทำให้นักเรียนมีความคล่องในการคิด และสามารถคิดได้หลายแง่มุม วรรณิ โสมประยูร (2522 : 17) กล่าวว่าวิชาภาษาไทยมีลักษณะที่ไม่จำกัดเนื้อหาและเป็นทักษะที่เน้นการแสดงออก นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างกว้างขวางเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันสอดคล้องกับงานวิจัยของเดวิด และโจเซฟ (Davis and Joseph, 1971 : 6273 – A) ได้ทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบธรรมชาติกับการเรียนแบบให้ใช้ความคิดระหว่างเรียนพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกมีแนวโน้มที่จะพอใจในการแสดงความคิดเห็น ส่วนนักเรียนที่ไม่ค่อยได้ใช้ความคิดมีแนวโน้มที่จะขาดความคิดสร้างสรรค์และไม่ค่อยได้แสดงออก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความคิดสร้างสรรค์และความเข้าใจในการอ่านเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ บุคคลจะมีความสามารถในด้านภาษาไทยมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์โดยเฉพาะการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด ตามความสามารถและศักยภาพ รวมไปถึงการจัดสภาพการเรียนรู้ที่กระตุ้นยั่วให้ผู้เรียนใช้ความคิด และแสดงออกซึ่งความคิดนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกวิธีเหมาะสมกับความสามารถ วัย ความสนใจ ก็เป็นแนวทางที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและการอ่านให้ดีขึ้นตามลำดับ

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา มีข้อสังเกต ดังนี้

1. ในช่วงสัปดาห์แรกของการวิจัยหน่วยข่าวนี้ที่หนูชอบ กิจกรรมการตั้งคำถามนักเรียนมักจะตั้งคำถามในระดับความจำเป็นส่วนใหญ่ เช่น เครื่องบินตกที่ไหน มีคนตายกี่คน และสังเกตได้อีกว่าคนตอบมักจะตอบไม่ได้สาเหตุเพราะบางคนไม่ตั้งใจฟัง และจำรายละเอียดไม่ได้ นักเรียนจึงเข้าใจว่าคำถามนั้นเป็นคำถามที่ยาก ผู้สอนจึงต้องอธิบายระดับการตั้งคำถามใหม่ว่าคำถามระดับสูงเป็นอย่างไร และคำถามที่ดีควร

จะให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดกว้าง สามารถอธิบาย ยกตัวอย่างเปรียบเทียบได้ โดยอาศัยหลักความจริง

2. ในสัปดาห์ที่สองเป็นหน่วยโลกของนิทาน นักเรียนชอบกิจกรรมในหน่วยนี้มากเพราะได้ฟังนิทานและได้อ่านนิทานที่ตนเองชอบ และเนื่องจากเกิดความคุ้นเคยและสนิทสนมกับผู้สอนมากขึ้นจึงกล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกมากขึ้น เมื่อผู้สอนเล่านิทานเรื่อง “ความรักของต้นไม้” นักเรียนตั้งใจฟังและจำเรื่องได้ตลอด สามารถเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังได้ การตั้งคำถามอยู่ในระดับสูงขึ้น เช่น ถ้าเพื่อน ๆ เป็นต้นไม้จะอย่างไรเมื่อเด็กชายขอสิ่งต่าง ๆ , ทำไมต้นไม้จึงรักเด็กชาย , ถ้านักเรียนเป็นเด็กผู้ชาย นักเรียนจะเอาต้นไม้ไปสร้างบ้านหรือต่อเรือหรือไม่ ส่วนในกิจกรรมการแต่งนิทานเรื่อง ข, ค หายไปไหน ก็สามารถแต่งนิทานได้อย่างน่าสนใจ วาดภาพประกอบได้อย่างสวยงาม ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจกระบวนการทำงานและแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระโดยไม่กลัวว่าจะผิด

3. ในหน่วยร้อยพัน สรรสาระ ผู้สอนนำบทความ “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ” ให้อ่าน นักเรียนตั้งใจอ่านมากเพราะเหตุผลว่าชอบรุ่งกินน้ำ และเป็นเรื่องใกล้ตัวสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน การตั้งคำถามจากเรื่องก็อยู่ในระดับดีกว่าสัปดาห์แรก ๆ แต่ในช่วงกิจกรรมที่ต้องหาบทความจากนิตยสาร วารสารเพื่อนำมาเสนอ บางคนยังไม่เข้าใจลักษณะของบทความว่าเป็นอย่างไร บางคนต้องมาถามผู้สอนว่าเรื่องที่ตนเองหามาเป็นบทความหรือไม่ จึงต้องอธิบายลักษณะของบทความให้เข้าใจและฝึกให้ทำบันทึกจากการอ่าน

4. สัปดาห์ที่สี่หน่วยเรื่องสันติธรรม นักเรียนได้คาดเดาว่า “แมงป่อง” มีลักษณะเป็นอย่างไร โดยให้เขียนบนกระดานดำ นักเรียนสนุกสนานมากเพราะคิดว่าคำตอบของตนเองน่าจะถูกต้อง เช่น มันมีปีก , มันมีสีขา , มันอยู่ในภาคอีสาน เป็นต้น ซึ่งก็มีทั้งถูกบ้างผิดบ้าง หลังจากนั้นเมื่อได้อ่านเรื่องอย่างละเอียดก็มาสรุปอีกครั้งว่าสมมติฐานของใครถูกต้องบ้างตามเนื้อเรื่องที่อ่าน แต่ในกิจกรรมนี้เวลาน้อยเกินไป จึงทำให้ต้องรวบรัดกิจกรรมให้สั้นลง และต้องทำกิจกรรมต่อเป็นการบ้าน เช่น กิจกรรมการตั้งคำถาม กิจกรรมการสรุปเรื่อง

5. จากบันทึกผู้เรียนที่นักเรียนต้องบันทึกเมื่อทำกิจกรรมเสร็จในแต่ละวันก็สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมที่จัดให้เพราะสนุกและได้ความรู้และได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

6. นักเรียนชอบอ่านหนังสือมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากที่นักเรียนจะยืมหนังสือไปอ่านทุกครั้งเสร็จสิ้นการเรียนการสอน และยังนำเรื่องที่ตนเองอ่านมาเล่าให้เพื่อนฟังได้ และยังแนะนำให้เพื่อนยืมหนังสือไปอ่านบ้าง ซึ่งก็แสดงว่านักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า เวลาบางกิจกรรมน้อยเกินไป ซึ่งอาจเป็นการปิดกั้นไม่ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ จึงควรขยายเวลาในการจัดกิจกรรมให้นานขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและบันทึกพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พบในแต่ละวันด้วย เพื่อความสะดวกในการประเมินและทำให้ทราบความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนด้วย เช่น นักเรียนบางคนมีทักษะการเขียนหรือการแต่งเรื่องได้ดี แต่นำเสนอได้ไม่ดี เช่น พูดเสียงเบา พูดเร็วเกินไป หรือบางคนออกมานำเสนอไม่ดี แต่เขียนหนังสือดีบอย เป็นต้น และผู้สอนก็นำจุดบกพร่องต่าง ๆ ไปแก้ไขด้วย

1.3 ในกระบวนการทำงานกลุ่ม ควรให้นักเรียนแบ่งหน้าที่และมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ชัดเจน และทั่วถึงทุกคน ถ้ากลุ่มใดยังมีการบวนการกลุ่มไม่ดีก็ควรเข้าไปให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ

1.4 หลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์เป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ในการให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่กว้างและลึกซึ่งขึ้นทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ ครูผู้สอนจึงควรศึกษาและวิธีการและขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ และปรับหลักสูตรนี้ให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับเด็กปกติในห้องเรียนในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อประเมินผลเป็นระยะและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะเมื่อมีการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) ให้กับนักเรียนกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องการจัดหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) ให้กับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในด้านอื่น ๆ อีก เช่น การฟัง การพูด การเขียน เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยเรื่องการจัดหลักสูตรขยายประสบการณ์ (Extension Program) ให้กับนักเรียนหลังจากที่นักเรียนกลุ่มนี้จบหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ไปแล้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2534). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- _____ (2534). ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดประเมินผล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรรณิกา อุ่นแจ่ม. (2529). ผลของการใช้กิจกรรมเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์สูงทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2536). คู่มือการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน
(ระดับสูง). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ขวัญตา จริยสถิตกุล. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและการสอนตามคู่มือครู. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิรพงษ์ ข่ายเพชร. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และเจตคติต่อการ
เรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์จากการสอนโดยวิธีการสอนร่วมแบบครูผู้
สอน 1 คน กับครูสอนร่วม 1 คน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร สุจิต. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนตามแนวทฤษฎีเพื่อการสื่อสารของคีย์
จอห์น สัน กับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชวน หลีกภัย. (2537, ตุลาคม – ธันวาคม.). “การใช้ภาษาไทยทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์,”
สารสถาบันภาษาไทย. 1 1(3).
- ชวาล แพร์ตกุล. (2520). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- ดุขฎี บริพัตร ณ อยู่ธยา. (2531). เด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพฯ : ปาณยา.
- ดวงเดือน อ่อนน่วม. (2529). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถม
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2519). เอกสารประกอบการสอนวิชาพฤติกรรมกรเรียนภาษาไทย.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บันลือ พงกษะวัน. (2532). อุปเทศการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา แนวบูรณาการทาง
การสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2534). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- _____ (2538). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช จำกัด.

- นิตติยา ปาพจน์. (2540). การพัฒนาหลักสูตรจำนวนเสริมสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (คณิตศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2532). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปริญธร พรหมศรี. (2535). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความสนใจในวิธีการสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบเอริกา Erica Model และวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เปลื้อง ณ นคร. (2538). ศิลปะแห่งการอ่าน. กรุงเทพฯ : เบลโลการพิมพ์.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2531). การศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____ (2533). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- _____ (2539). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- พิชากร แปลงประสพโชค. (2540). การพัฒนาหลักสูตรทางเรขาคณิตเสริมสำหรับเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (คณิตศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พูลทรัพย์ นาคานาค. (2539). การพัฒนาสื่อการเรียนเพื่อเพิ่มทักษะการอ่านหนังสือพิมพ์และวารสารภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพรัตน์ วงษ์นาม. (2523). การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอุดรธานี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มาลินี ชาญศิลป์. (2539). "การอ่านและการตีความ," ใน ภาษาไทย 2. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แมนมาส ขวลิท. (2534). การพัฒนาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 – 7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ลวันสายยศและอังคณาสายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุริยวิทยาสัน.
- วันเพ็ญ สุทธากาศ. (2531, เมษายน – มิถุนายน.). "การเผยแพร่ความรู้ของสถาบันภาษาไทย," สารสถาบันภาษาไทย. 1(1).
- วรรณ โสมประยูร. (2522). การเขียนแบบสร้างสรรค์เอกสารประกอบการเรียน. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____ (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- วาสนา คมสัน. (2534). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา ไตรวัฒน์ไชย. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือตามวิธี เอส ที เอ ดี กับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล. (2544). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณในกระบวนการพยาบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (คณิตศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- วิไลพร คำสะอาด. (2541). การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลลักษณ์ วุฒิสักดิ์. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการเรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริลักษณ์ กล้านาค. (2542). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2541). การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ พี เอ อาร์ต แอนด์ พรินติ้ง.
- สมพร วัฒนศิริ. (2538). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิรัตน์ ศรีเสถียร. (2539). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการฝึกกลยุทธ์การควบคุมกระบวนการเรียนรู้โดยการสร้างผังโยงใยความหมาย และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของผู้อ่านกับบทอ่าน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2530). ครูสอนเด็กเก่ง. กรุงเทพฯ : ปาณยา.

- สุเมตตะ กองสง. (2542). การศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษโดยใช้ชุดฝึกความคิด. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ กาญจนการุณ. (2531). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2536). เอกสารการอบรมครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ปีงบประมาณ 2536) แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____ (2544). รายงานการวิจัย รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพฯ : บริษัท รัตนพรชัย จำกัด
- สำออง หิรัญบุรณะ. (2542). พจนานุกรมทางภาษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำออง หิรัญบุรณะและคณะ. (2544). รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2528). เอกสารเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____ (2531). เอกสารคำสอนหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ประยูรวงศ์.
- _____ (2534). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2532). กิจกรรมการเรียนรู้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2533). คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อารี พันธุ์มณี. (2537). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ดันอ้อแถมมี.
- อารี รังสินนท์. (2532). ความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- อารี สัตตหณวี. (2540). รูปแบบการสอนเด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- อุทัย ภิมยรัตน์. (2533). "การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย," การอ่าน. 45 (2) : 1 – 3.
- อรรถวุฒิ ตรากิจธกุล. (2542). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี SQ4R ประกอบกับ TLS กับวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อรรณน น้อยมุข. (2544). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แนวการสอนอ่านแบบ เอ อาร์ ซี. ปรินซ์นิพนธ์ กต.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข. (2537). วิธีสอนเด็กปัญญาเลิศ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____ (2537). สร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ. กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.
- _____ (2540). โรงเรียนจะพัฒนาอัจฉริยะภาพเด็กได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาอัจฉริยะภาพ
เด็กและเยาวชน.
- _____ (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การศึกษา
สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
- _____ (2542). สร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ เล่ม 3 เมื่อลูกมีปัญหา. กรุงเทพฯ : แฟมิลีไคเรด.
- _____ (2543). แผนการพัฒนาศักยภาพเด็ก. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- Bond, Guy L. and Tinker, Miles A. (1975). *Reading Difficulties : their Diagnosis and
Correction*. New York : Applitation Century Grofts.
- Bos, Canclace S. and Vaughan, Sharon (1994). *Strategies For Teaching Students with
Leahing And Behavior Prablems*. 3rd ed. Mass achusetts : Allyn and Bacon.
- Burmeister, Low E. (1974). *Improving Speed of Comprehension in Rending Strategies
for Secondary School Teaching*. Teachers United Stated of Americz Addison –
Wesley Publishing Company , Inc.
- Bush, C.L. and Huebner , M.H. (1970). *Strategies for Reading in The Elementary School*.
London Mac millan Company.
- Bastidas, Jesus A. (1984, April). "The Cloze Procedure as a Teaching," *Technique to
Improve Reading Comprehension English Teaching Forom*. 22 : 20 – 24.
- Carr, Eileen M. and others. (1983). "The Effect of Inference Training on Children is
Comprehension of Expository text ," *Journal of Reading Behavior*. 15 (3) : 1 – 18.
- Carrell, P.L. and Eisthold, J.C. (1986). "Schema Theory and ESL Reading Pedagogy,"
TESOL Quarterly.
- Cassidy, S.M. (1989). "The Effect of an Elaborated Directed Reading Activity on the
Mctacomprahension Skillls of Traid Grades," *Dissertation abstract Internation*.
- Cawley, Sharon J. (1995). *Strategies for Guiding Cantent Reading*. A Simon
and Schuster, Inc.
- Coddy, J. (1979). "A Psycholing Uistic Model of ESL Reader," *Reading in Second
Language*. Edited by Ronold Mactey, Bruce Barkman and R.R. Jordan Rowley.
Mass. New bury : House Publishers.
- Clark, B. (1992). *Growing up Gifted*. 4th ed. New York : Maxwell Macmillan International.
- _____ (1997). *Growing up Gifted*. 5th ed. Upper Saddle River, New Jersey :
Pretice – Hall.

- Clendening, Corinne P. and Davies, Ruth Ann. (1983). *Challenging the Gifted : Curriculum Enrichment and Acceleration Models*. R.R. Bowker : New York and London.
- Cushenbery, Donald C. (1969). *Reading Improvement in the Elementary School*. New York : Paker Publishing Company , Inc.
- Davis, G.A. and Rimm, S.B. (1994). *Education of Gifted and Talented*. Boston : Allyn and Bacon.
- Davis, G.A. and Joseph, A.S. (1971). *Training Creative Thinking*. New York : Holt.
- Diller, Martha H. and Olson, Joanne P. (1977). *Personalizing Reading Instruction in Middle, Junior, and senior High School*. New York : Macmillan Publishing Co ; Inc.
- Dollman, M. and others. (1974). *Teaching of Reading*. New York : Holt, Rinehart and Winsto.
- Dubin , Fraida and others. (1986). *Teaching Second Language Reading for academic Purposes*. Addison - Wesley Publishing Company Inc.
- Duffy, Gerald G. (1993). *Improving Classroom Reading Instruction*. U.S.A.
- Eskey, David E. (1986). "Theoretical foundation," *In Teaching Secand Language Reading for Academic Purpose*. edited by Friada Dubin and Other, Addison – Wesley Publishing Company.
- Gardner, H. (1993). *Fames of mind*. New York : Basic Books.
- Getzels, J.W. and Jackson, P.W. (1962). *Creativity and Intelligence*. New York : John Wiley & Sons.
- Goodman, Kenneth S. (1979). *The Reading Process Tucson*. Arizona.
- Goodman, Yetta M. (1989). "Roots of the Whole language Movement," *The Elementary School Jornal*.
- Guilford, Joy Paul E. (1959). *Personality*. New York : McGraw – Hill.
- Hafner, Lawrence E. and Palmer, Barbara C. (1980, September – October). "The Differential Effects of Three Method of Teaching on Reading Comprehensins and Vocabulary of Ninty Grade Students," *Journal of Education Reseach*. 1 : 34 – 36.
- Harris, Albert Josiah. (1956). *How to Increse Reading Ability, A Guide to Development and Remedial Methods*. 3 nd. New York : Longman Green.
- James, Bruni and others. (1994). *Nation council of teachers of mathematics*. United states of America.
- Linda, Lysynchuk M., Michael Pressly and Nancy, Vye , J. (1990 ,May). " Reciprocal Teaching Improves Standardized Reading Comprehension Performance in Poor Comprehenders," *The elementary School Journal*. 90 (5) : 470 - 486.
- Lado, Robert. (1964). *Language Testing*. London : McGrow Hill Book Company.

- Lebo, Luz Paredes. (1987). *A TESOL Professional Anthology : Listening, Speaking and Reading*. Illinois : Volunteer Publishers.
- Maker, June C. (1991). "Enrichment and Acceleration An Overview and New Direction," In *Hand book Gifted Education*. United States of America.
- Miller, Wima H. (1973). *Diagnosis and Correction of Reading Difficult in Secondary school*. New York : Center for Affiliates Research in Education ,Inc.
- Piirto, J. (1994). *Talented Children and Adults*. New York : Macmillan.
- Stevens, K.S. (1980, July - August). "The Effect of Topic Interest on the Reading Comprehension of Higher ability Student," *Jonal of Education Reading*. 1(6).
- Tinker, Miles A. (1952). *Teaching Elementary Reading*. New York : Aprleton Century Crafte Inc.
- Torrance, E.P. (1962). *Guiding Creative Talent*. New Jersey : Prentice Hall, Inc.,
- _____ (1964). *Guiding Creative Talent*. New York : Prentice – Hall Inc, Eng lewood Cliff, N.J.,
- Torrance, E.P. and Mayers, R.E. (1972). *Creative Learning and Teaching*. New York : Dos , Mead and Company.
- Van Tassel – Baska, Joyce. (1996). "The porcess of Talent Development, " in *Developing Verbal Talent*. America.
- Wainwright, Gardon R. (1972). *Rapid Reading Mode Simple*. Great Britain : W.H. Allen.
- Wallach, Michel A. and Kogan, Nathan. (1965). *Modes of thinking in Yong Children*. Holt Rine Haert and Winston, Inc.
- Weiner, Chery. (1978, April.). " The Effect of Traning in Questioning and student Question Generation on Reading Achievement," *Dissertation Abstracts International* 38(10) : 5900 – A.
- Williams, Eddie. (1986). *Reading in the Language Classroom*. London : Macmillan Publisher.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. แผนการสอนเพิ่มพูนประสบการณ์ภาษา
2. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

แผนการสอนที่ 1

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย ข่าวนี้น่าสนใจ

เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด ข่าวคือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการบอกเล่า หรือจากสื่อมวลชน เป็นเรื่องใหม่ แปลกทันสมัย การอ่านข่าวมีจุดประสงค์เพื่อหาความรู้ ให้เป็นคนทันเหตุการณ์ และเพื่อที่จะแก้ไขสถานการณ์อันเป็นปัญหาได้เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถสนทนา แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน และคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในหัวข้อข่าวเรื่อง "สารพิษเต็มถนน รถบรรทุก "เคมี" ประสานงาสืบล่อ" ได้
2. นักเรียนสามารถอ่านข่าวเรื่อง "สารพิษเต็มถนน รถบรรทุก "เคมี" ประสานงาสืบล่อ" ได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามในระดับสูง คือ ระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากเนื้อหาข่าวได้
4. นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบ และให้เหตุผลของคำตอบอย่างถูกต้องเหมาะสมได้
5. นักเรียนสามารถสรุปข่าว โดยการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย ตามรูปแบบที่ถูกต้องได้
6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดข้อมูลจากแผนผังโยงใยความหมายเป็นคำพูดของตนเองได้

เนื้อหา ข่าวเรื่อง "สารพิษเต็มถนน รถบรรทุก "เคมี" ประสานงาสืบล่อ"

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 การสำรวจเรื่อง

1.1 ครูแจกหัวข้อย่อยข่าวเรื่อง "สารพิษเต็มถนน รถบรรทุก "เคมี" ประสานงาสืบล่อ"

1.2 นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในหัวข้อย่อย เช่น คำว่า "สารพิษ", "เคมี",

"ประสานงา" เป็นต้น

1.3 นักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมว่ามีใครในเหตุการณ์นี้บ้าง เหตุการณ์น่าจะเกิดขึ้นในลักษณะใด นักเรียนเคยเจอเหตุการณ์อย่างนี้บ้างหรือไม่

ขั้นที่ 2 การอ่านเรื่อง

2.1 ครูแจกเนื้อหาของข่าวให้กับนักเรียนทุกคน

2.2 นักเรียนเริ่มอ่านเนื้อหาข่าวตั้งแต่ต้นจนจบ

ขั้นที่ 3 การตั้งคำถาม

3.1 ครูอธิบายนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามที่มีคุณภาพหรือคำถามระดับสูง พร้อมยกตัวอย่างคำถาม เช่น

- คำถามเกี่ยวกับใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร เป็นคำถามระดับความรู้ความจำ

- คำถามอย่างไร , หมายความว่าอย่างไร, แปลว่าอะไร เป็นคำถามระดับความเข้าใจและการนำไปใช้

- คำถามเพราะเหตุใด, ประเภทใด, เหมือนหรือต่างกันอย่างไร เป็นคำถามระดับการวิเคราะห์
- คำถามที่ให้สรุปวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง เป็นคำถามระดับการสังเคราะห์
- คำถามที่ให้วิจารณ์, ตามถึงประโยชน์และโทษ, ความถูกต้อง, แสดงความคิดเห็น เป็นคำถาม

ระดับการประเมินค่า

3.2 นักเรียนตั้งคำถามของตนเอง คนละ 2 ข้อ และให้แยกว่าเป็นคำถามระดับใด และเขียนคำถามของตนเองลงในกระดาษสี่แยกตามลำดับความยากง่าย เช่น คำถามระดับแรกเขียนในกระดาษสีขาว สีเหลือง สีเขียว สีส้ม สีฟ้า และสีแดง ตามลำดับ

3.3 ให้นักเรียนเขียนชื่อของตนเองกำกับด้านล่างคำถามและนำมาใส่รวมกันไว้ในกล่อง

ขั้นที่ 4 การค้นหาคำตอบ

4.1 นักเรียนออกมาสุ่มหยิบคำถามจากกล่องคนละ 2 คำถาม

4.2 ให้นักเรียนหาคำตอบ จากคำถามที่ตนเองหยิบได้ หลังจากนั้นให้ออกมาอ่านคำถามหน้าชั้นเรียน และอ่านคำตอบ

4.3 นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า คำถามและคำตอบนั้นถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ นักเรียนคนอื่นมีความคิดเห็นแตกต่างจากนี้หรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ 5 การสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

5.1 ครูแจกรูปแบบการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย และอธิบายนักเรียนเรื่องการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้อาศัยอยู่ในรูปของแผนผังโยงใยความหมาย

5.2 นักเรียนสร้างแผนผังโยงใยความหมายด้วยตนเอง

ขั้นที่ 6 การถ่ายทอดข้อมูล

6.1 นักเรียนนำแผนผังโยงใยความหมายของตนเองมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ด้วยภาษาพูดของตนเอง

6.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่องอีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. ข่าวเรื่อง “สารพิษเต็มถนน รถบรรทุก “เคมี” ประสานงาสืบล่อ”
2. กระดาษสี
3. โครงสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการสนทนาและอภิปรายร่วมกัน
2. สังเกตการตั้งคำถาม
3. สังเกตการหาคำตอบและการให้เหตุผลของคำตอบ
4. สังเกตการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย
5. สังเกตการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

หมายเหตุ ให้นักเรียนหาข่าวที่ตนเองสนใจจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือแหล่งข่าวอื่น ๆ มาคนละ 1 เรื่องนำมาในคาบเรียนต่อไป

สารพิษเต็มถนน รถบรรทุก “เคมี” ประสานงาสืบลือ

สืบลือ รถบรรทุกสารเคมีพุ่งชนรถบรรทุก เสียหลักพลิกคว่ำกลางถนนบายพาส โคราซ – ระยอง สารเคมีรั่วเต็มถนน ตำรวจต้องสั่งปิดถนนชั่วคราว หลังจากพบว่าคนขับและชาวบ้านที่ผ่านไปประสบเหตุ ได้รับอันตรายจากการรั่วไหลของสารเคมีดังกล่าว

อุบัติเหตุรถบรรทุกสารเคมีชนกับรถบรรทุกเปล่าคว่ำ รายนี้อุบัติขึ้นบนถนนสาย 331 เส้น โคราซ – ระยอง หลักกม. ที่ 30 – 31 ต.หนองปรือ อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี ตรงข้ามทางเข้าวัดคลองใหญ่ และมี สารเคมีไหลออกมาบนพื้นถนน เนื่องจากเป็นสารเคมีอันตรายจึงต้องปิดถนนบริเวณนี้ไม่ให้รถผ่านส่งผลให้ การจราจรบนถนนสายนี้ติดขัดอย่างมาก

จากการสอบสวนเบื้องต้นของตำรวจภูธรสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ทราบว่า ก่อนเกิดเหตุนายราวี พูนนอก อายุ 34 ปี ชาวจังหวัดมหาสารคาม ได้ขับรถบรรทุกสารเคมีกรด ซัลฟูริก จากจังหวัดระยองเพื่อจะนำเข้าไปส่งที่กรุงเทพฯ เมื่อรถวิ่งมาถึงที่เกิดเหตุมีรถบรรทุกสิบล้อเปล่า ยี่ห้อนิสสัน ยูดี รุ่น 230 สีขาว เลขทะเบียน 81 – 6440 ระยอง เลี้ยวตัดหน้ากระชั้นชิด จึงเบรกไม่ทันและ พุ่งเข้าชนรถบรรทุกสิบล้อคันดังกล่าวอย่างแรง เป็นเหตุให้รถบรรทุกสารเคมีพลิกคว่ำตะแคงขวางถนน และมีสารเคมีสีขาวรั่วไหลออกมาบนพื้นถนนกินรัศมีกว้างประมาณ 50 เมตร

ขณะที่นายราวี คนขับรถสารเคมี ก็ติดอยู่ในรถไม่สามารถออกมาได้ ชาวบ้านที่ประสบเหตุจึงได้ เข้าไปช่วยกันจัดรถนำตัวนายราวีส่งโรงพยาบาลบ้านบึง โดยนายราวีมีอาการสาหัสเพราะนอกจากรถชนกัน แล้วยังถูกสารเคมีที่รั่วไหลออกมาด้วยทำให้ตามองไม่เห็นทั้งสองข้างและตามลำตัวมีแผลพุพอง นอกจากนี้ ชาวบ้าน 5 คน ที่เข้าไปช่วยนายราวีได้สัมผัสและสูดสารเคมีดังกล่าวมีอาการผื่นปฏิกิริยาจึงต้องรีบนำตัวส่งโรงพยาบาลบ้านบึงด้วยเช่นกัน

เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องสั่งปิดถนนช่วงดังกล่าวไม่ให้รถผ่านไปมาและกันชาวบ้านไม่ให้เข้าไปบริเวณ ที่สารเคมีรั่วไหลออกมา พร้อมกับเร่งติดต่อไปยังบริษัทที่เป็นเจ้าของสารเคมีดังกล่าวให้รีบมาดำเนินการกำจัดสารเคมีแล้ว เนื่องจากเกรงว่าสารเคมีที่รั่วไหลออกมาจะสร้างอันตรายให้กับผู้ที่ใช้ถนนและชาวบ้านใน บริเวณดังกล่าว

ที่มา : หนังสือพิมพ์รายวัน คม ชัด ลึก ฉบับวันอาทิตย์ที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

แบบประเมินแผนการสอนที่ 1

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	มีส่วนร่วมในการอภิปราย			ระดับการตั้งคำถาม			การให้เหตุผลในการตอบ			การนำเสนอ		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 2

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยข่าวนี้ที่หนูชอบ (กิจกรรมอ่านได้อ่านดี)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด การอ่านข่าวสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาคือ หัวข้อข่าว เนื้อหา ส่วนสรุป และศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของผู้เสนอข่าว ความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าว และแหล่งที่มาว่าเชื่อถือได้หรือไม่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้วิจารณญาณและให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกข่าวได้
2. นักเรียนสามารถเล่าข่าวตามข้อเท็จจริงได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และอภิปรายเกี่ยวกับข่าวได้

เนื้อหา ข่าวจากหนังสือพิมพ์ วารสาร เอกสารต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการค้นคว้า และพิจารณาแหล่งที่มาของข่าวว่ามีที่ใดบ้าง

ขั้นสอน

2. นักเรียนออกมานำเสนอข่าวที่ตนเองคัดเลือกหน้าชั้นเรียนว่าข่าวนั้นมีเนื้อหาลักษณะอย่างไร ให้เหตุผลว่าทำไมจึงเลือกข่าวนี้นี้ แหล่งที่มาจากที่ไหน เป็นต้น

ขั้นสรุป

3. นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับข่าวที่เพื่อนนำมาเสนอว่ามีประโยชน์อย่างไร ให้ข้อคิดใดบ้าง

สื่อการเรียนรู้ หนังสือพิมพ์ เอกสาร วารสารอื่น ๆ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. สังเกตการเล่าข่าวหน้าชั้นเรียน
3. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็น
4. ประเมินบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 2

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	การเลือกข่าว			การนำเสนอ			การแสดงความคิดเห็น		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 3

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย ข่าวนี้อ่านที่หนูชอบ (กิจกรรมหนังสือลอยฟ้า)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด การทำหนังสือเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจ โดยผ่านการเขียน และยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อื่นที่สนใจ ฝึกความคิดสร้างสรรค์จากการออกแบบหนังสือให้น่าสนใจและน่าติดตาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถออกแบบหนังสือของตนเองอย่างสร้างสรรค์และให้น่าสนใจได้
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามระดับสูงจากเรื่องได้

เนื้อหา ข่าวกจากหนังสือพิมพ์

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเช่น กรรไกร กาว กระดาษสี สี เป็นต้น

ขั้นสอน

2. ให้นักเรียนออกแบบหนังสือของตนเอง โดยให้สร้างสรรค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร
3. นักเรียนเขียนเนื้อหาข่าวพร้อมทั้งตั้งคำถามอย่างน้อย 2 ข้อลงในหนังสือที่ตนเองทำขึ้น ตกแต่ง

ให้สวยงาม

ขั้นสรุป

4. นักเรียนนำหนังสือของตนเองมาแลกกันอ่านกับเพื่อน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระดาษ กรรไกร กาว สี เป็นต้น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความคิดสร้างสรรค์จากการทำหนังสือ
2. สังเกตการตั้งคำถามจากเรื่อง
3. ประเมินบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 3

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	ความคิดสร้างสรรค์ในการทำหนังสือ			ระดับการตั้งคำถาม		
	3	2	1	3	2	1
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 4

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย โลกของนิทาน

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด การอ่านนิทานเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม นอกจากให้ผู้อ่านเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ยังได้ข้อคิดและคติสอนใจที่แฝงอยู่ในเรื่อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถสนทนา แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน และคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในนิทานเรื่อง “ความรักของต้นไม้” ได้
2. นักเรียนสามารถอ่านนิทานเรื่อง “ความรักของต้นไม้” ได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามในระดับสูง คือ ระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากนิทานได้
4. นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบ และให้เหตุผลของคำตอบอย่างถูกต้องเหมาะสมได้
5. นักเรียนสามารถสรุปนิทาน โดยการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย ตามรูปแบบที่ถูกต้องได้
6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดข้อมูลจากแผนผังโยงใยความหมายเป็นคำพูดของตนเองได้

เนื้อหา นิทานเรื่อง “ความรักของต้นไม้”

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 การสำรวจเรื่อง

1.1 ครูแจกชื่อนิทาน เรื่อง “ความรักของต้นไม้”

1.2 นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองว่าที่บ้านปลูกต้นไม้อะไรบ้าง มีต้นไม้อะไรบ้างที่นักเรียนชอบ และนักเรียนดูแลต้นไม้อย่างไร

1.3 นักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมว่าน่าจะมีใครในเหตุการณ์เรื่องความรักของต้นไม้บ้าง เหตุการณ์น่าจะเกิดขึ้นในลักษณะใด

ขั้นที่ 2 การอ่านเรื่อง

2.1 ครูเล่านิทานพร้อมภาพประกอบเรื่อง “ความรักของต้นไม้” ให้นักเรียนฟัง

ขั้นที่ 3 การตั้งคำถาม

3.1 ครูอธิบายนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามที่มีคุณภาพหรือคำถามระดับสูง พร้อมยกตัวอย่างคำถาม เช่น

- คำถามเกี่ยวกับใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร เป็นคำถามระดับความรู้ความจำ
- คำถามอย่างไร หมายความว่าอย่างไร แปลว่าอะไร เป็นคำถามระดับความเข้าใจและการนำไปใช้

- คำถามเพราะเหตุใด ประเภทใด เหมือนหรือต่างกันอย่างไร เป็นคำถามระดับการวิเคราะห์
- คำถามที่ให้สรุปวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง เป็นคำถามระดับการสังเคราะห์
- คำถามที่ให้วิจารณ์ ตามถึงประโยชน์และโทษ ความถูกต้อง แสดงความคิดเห็น เป็นคำถามระดับ

การประเมินค่า

3.2 นักเรียนตั้งคำถามของตนเอง คนละ 2 ข้อ และให้แยกว่าเป็นคำถามระดับใด และเขียนคำถามของตนเองลงในกระดาษสี่แยกตามลำดับความยากง่าย เช่น ระดับแรกเขียนในกระดาษสีขาว สีเหลือง สีเขียว สีส้ม สีฟ้า และสีแดง ตามลำดับ

3.3 ให้นักเรียนเขียนชื่อของตนเองกำกับด้านล่างคำถามและนำมาใส่รวมกันไว้ในกล่อง

ขั้นที่ 4 การค้นหาคำตอบ

4.1 นักเรียนออกมาสุ่มหยิบคำถามจากกล่องคนละ 2 คำถาม

4.2 ให้นักเรียนหาคำตอบ จากคำถามที่ตนเองหยิบได้ หลังจากนั้นให้ออกมาอ่านคำถามหน้าชั้นเรียน และอ่านคำตอบ

4.3 นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า คำถามและคำตอบนั้นถูกต้องเหมาะสมกับระดับคำถามหรือไม่ นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างจากนี้หรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ 5 การสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

5.1 ครูแจกรูปแบบการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย และอธิบายนักเรียนเรื่องการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้ให้อยู่ในรูปของแผนผังโยงใยความหมาย

5.2 นักเรียนสร้างแผนผังโยงใยความหมายด้วยตนเอง

ขั้นที่ 6 การถ่ายทอดข้อมูล

6.1 นักเรียนนำแผนผังโยงใยความหมายของตนเองมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ด้วยภาษาพูดของตนเอง

6.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่องอีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. นิทานเรื่อง “ความรักของต้นไม้”
2. กระดาษสี
3. โครงสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการสนทนาและอภิปรายร่วมกัน
2. สังเกตการตั้งคำถาม
3. สังเกตการหาคำตอบและการให้เหตุผลของคำตอบ
4. สังเกตการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย
5. สังเกตการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

หมายเหตุ ให้นักเรียนหานิทานที่ตนเองชอบและคิดว่าเพื่อนยังไม่เคยฟังมาก่อน คนละ 1 เรื่อง นำมาในคาบต่อไป

แบบประเมินแผนการสอนที่ 4

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	มีส่วนร่วมในการอภิปราย			ระดับการตั้งคำถาม			การให้เหตุผลใน การ ตอบ			การนำเสนอ		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 5

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยโลกของนิทาน (กิจกรรมอ่านได้อ่านดี)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด นิทานคือเรื่องราวที่แต่งขึ้นเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน นอกจากนี้ผู้อ่านจะได้รับความรู้และคติสอนใจที่แฝงอยู่ในนิทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้วิจารณ์และให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกนิทานได้
2. นักเรียนสามารถเล่านิทานได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และอภิปรายเกี่ยวกับนิทานได้

เนื้อหา นิทาน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการค้นคว้าแหล่งที่มาของนิทานว่ามีที่ใดบ้าง และมีนิทานเรื่องใดบ้างที่นักเรียนเคยฟังมาแล้ว

ขั้นสอน

2. นักเรียนฟังนิทานเล่าไปวาดไปเรื่อง “ดาวอะไรเอ๋ย”

ขั้นสรุป

3. นักเรียนออกมาเล่านิทานที่เตรียมมาหน้าชั้นเรียน ให้เหตุผลว่าทำไมจึงเลือกนิทานเรื่องนี้ และนิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดใดบ้าง เป็นต้น
4. นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับนิทานที่เพื่อนนำมาเสนอว่ามีประโยชน์อย่างไร ให้ข้อคิดใดบ้าง

สื่อการเรียนการสอน หนังสือนิทาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. สังเกตการเล่านิทานหน้าชั้นเรียน
3. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็น
4. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 5

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม			การนำเสนอ			การแสดงความคิดเห็น		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 6

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย โลกของนิทาน (กิจกรรมหนังสือลอยฟ้า)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด การทำหนังสือเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจโดยผ่านการเขียน และยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อื่นที่สนใจ ฝึกความคิดสร้างสรรค์จากการออกแบบหนังสือให้น่าสนใจและน่าติดตาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถออกแบบหนังสือของตนเองอย่างสร้างสรรค์และให้น่าสนใจได้
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามระดับสูงจากเรื่องได้

เนื้อหา นิทาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม
2. ครูเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเช่น กรรไกร กาว กระดาษสี สี เป็นต้น

ขั้นสอน

3. นักเรียนแต่งนิทานเรื่อง “ข ค หายไปไหน”
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกแบบหนังสือนิทานของตนเอง โดยให้สร้างสรรค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบ

ใคร และแบ่งงานกันทำภายในกลุ่ม

5. นักเรียนเขียนนิทาน (หรือวาดภาพประกอบ) พร้อมทั้งตั้งคำถามอย่างน้อย 2 ข้อลงในหนังสือที่กลุ่มตนเองทำขึ้น ตกแต่งให้สวยงาม

ขั้นสรุป

6. นักเรียนนำหนังสือของตนเองแลกเปลี่ยนอ่านกับเพื่อน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระดาษ กรรไกร กาว สี เป็นต้น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความคิดสร้างสรรค์จากการทำหนังสือ
2. สังเกตการตั้งคำถามจากเรื่อง
3. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

หมายเหตุ หากนักเรียนทำไม่เสร็จในคาบเรียนก็ให้ทำต่อเป็นการบ้านในนามาส่งในคาบต่อไป

แบบประเมินแผนการสอนที่ 6

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	การทำงานเป็นกลุ่ม			ความคิดสร้างสรรค์			ระดับการตั้งคำถาม		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 7

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย ร้อยพัน สรรสาระ (บทความ)

เวลา 3 คาบ

ความคิดรวบยอด การอ่านบทความเป็นการจับสาระสำคัญ ความคิดหลัก และทัศนคติ ตลอดจนจุดมุ่งหมายของการเขียนเป็นสำคัญ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถสนทนา แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน และคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบทความเรื่อง “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ” ได้
2. นักเรียนสามารถอ่านบทความเรื่อง “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ” ได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามในระดับสูง คือ ระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากบทความได้
4. นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบ และให้เหตุผลของคำตอบอย่างถูกต้องเหมาะสมได้
5. นักเรียนสามารถสรุปบทความ โดยการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย ตามรูปแบบที่ถูกต้องได้
6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดข้อมูลจากแผนผังโยงใยความหมายเป็นคำพูดของตนเองได้

เนื้อหา บทความเรื่อง “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ”

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 การสำรวจเรื่อง

- 1.1 ครูแจกข้อบทความ เรื่อง “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ”
- 1.2 นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในข้อความ เช่น คำว่า “รุ่ง”
- 1.3 นักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมว่าน่าจะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นบ้าง เหตุการณ์น่าจะเกิดขึ้นในลักษณะใด นักเรียนรู้จัก “รุ่ง” หรือไม่ รุ่งมีลักษณะอย่างไร เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การอ่านเรื่อง

- 2.1 ครูแจกบทความเรื่อง “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ” ให้กับนักเรียนทุกคน
- 2.2 นักเรียนเริ่มอ่านบทความเรื่อง “มาลารุ่งกินน้ำกันเถอะ” ตั้งแต่นั้นจนจบ

ขั้นที่ 3 การตั้งคำถาม

- 3.1 ครูอธิบายนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามที่มีคุณภาพหรือคำถามระดับสูง พร้อมยกตัวอย่าง

คำถาม เช่น

- คำถามเกี่ยวกับใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร เป็นคำถามระดับความรู้ความจำ
- คำถามอย่างไร หมายความว่าอย่างไร แปลว่าอะไร เป็นคำถามระดับความเข้าใจและการนำไปใช้

ไปใช้

- คำถาม เพราะเหตุใด ประเภทใด เหมือนหรือต่างกันอย่างไร เป็นคำถามระดับการวิเคราะห์
- คำถามที่ให้สรุปวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง เป็นคำถามระดับการสังเคราะห์
- คำถามที่ให้อภิปรายถึง ประโยชน์และโทษ ความถูกต้อง แสดงความคิดเห็น เป็นคำถามระดับ

การประเมินค่า

3.2 นักเรียนตั้งคำถามของตนเอง คนละ 2 ข้อ และให้แยกว่าเป็นคำถามระดับใด และเขียนคำถามของตนเองลงในกระดาษสี แยกตามลำดับความยากง่าย เช่น คำถามระดับแรกเขียนในกระดาษสีขาว สีเหลือง สีเขียว สีส้ม สีฟ้า และสีแดง ตามลำดับ

3.3 ให้นักเรียนเขียนชื่อของตนเองกำกับด้านล่างคำถามและนำมาใส่รวมกันไว้ในกล่อง

ขั้นที่ 4 การค้นหาคำตอบ

4.1 นักเรียนออกมาสุ่มหยิบคำถามจากกล่องคนละ 2 คำถาม

4.2 ให้นักเรียนหาคำตอบ จากคำถามที่ตนเองหยิบได้ โดยให้ออกมาอ่านคำถามหน้าชั้นเรียน และอ่านคำตอบ

4.3 นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า คำถามและคำตอบนั้นถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างจากนี้หรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ 5 การสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

5.1 ครูแจกรูปแบบการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย และอธิบายนักเรียนเรื่องการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้ให้อยู่ในรูปของแผนผังโยงใยความหมาย

5.2 นักเรียนสร้างแผนผังโยงใยความหมายด้วยตนเอง

ขั้นที่ 6 การถ่ายทอดข้อมูล

6.1 นักเรียนนำแผนผังโยงใยความหมายของตนเองมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ด้วยภาษาพูดของตนเอง

6.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่องอีกครั้ง

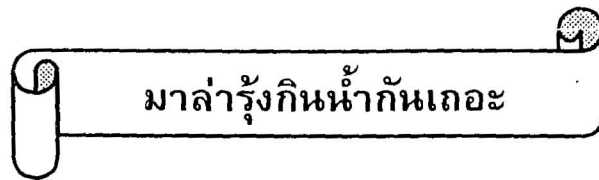
สื่อการเรียนการสอน

1. บทความเรื่อง "มาลารุ่งกินน้ำกันเถาะ"
2. กระดาษสี
3. โครงสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการสนทนาและอภิปรายร่วมกัน
2. สังเกตการตั้งคำถาม
3. สังเกตการหาคำตอบและการให้เหตุผลของคำตอบ
4. สังเกตการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย
5. สังเกตการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

หมายเหตุ นักเรียนหาบทความจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร เรื่องที่ตนเองสนใจคนละ 1 เรื่อง นำมาในคาบต่อไป

โดย Jeff Rennicke

ผมสะพานเบ้หลังเดินป่าเป็นครั้งแรก โดยท่องผ่านใจกลางป่าสังัด พยายามจดรายละเอียดทุกอย่างในสมุดโน้ต ตั้งแต่เรื่องอาหารแห้งที่พวกเราต้องกินซ้ำมือแล้วมือเล่าไปจนถึงเรื่องแสงอาทิตย์ที่สาดลงมาบนทุ่งหิมะเป็นรูปเงาต่าง ๆ

ฝนตกติดต่อกันมาถึงหกวัน พวกเราต้องลุยโคลนลึกถึงน่อง พยายามลากสัมภาระพร้อม ๆ กับท่องน้ำอันแสนเยือกเย็นข้ามท่านบที่ตัวบีเวอร์สร้างไว้

เมฆฝนลอยคล้อยต่ำในหุบเขาจนแทบบังภูเขามืด ตอนหนึ่งพายุลูกเห็นกระหน่ำลงมาพวกเราหาที่หลบไม่ทัน จึงได้แต่ยืนตากลูกเห็บรอให้พายุผ่านไป

ผมชักหมดหวังที่จะได้เห็นฟ้าเปิดอีก แต่แล้วก็ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งตะโกนว่า “ดูนั่นสิ”

ภาพที่เห็นบนท้องฟ้าทำให้ผมตะลึงจนพูดไม่ออก ที่ปลายด้านหนึ่งของหุบเขามีรุ่งกินน้ำที่สมบูรณ์แบบ แถบสีเป็นวงโค้งซ้อนกันเจ็ดชั้นระหว่างยอดเขาสี่เงินสองยอด สีรุ้งดูสดใสและเจิดจ้าจนยอดต้นสนข้างล่างสว่างราวกับเทียนหากแสงสามารถบรรเลงเพลงได้ เราคงได้ยินเสียงดนตรีซิมโฟนีอันไพเราะภายในไม่กี่นาทีฟ้าก็เปิดอีกครั้ง แล้วภาพฝนตกหกวันก็เลื่อนหายไปเหลือเพียงแค่ความทรงจำ

ผมตอบไม่ได้หรอกว่าลำแสงธรรมดาคือที่ทอแสงมาทำให้เราเกิดความหวังและมองโลกในแง่ดีได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่ไม่กี่นาทีก่อนหน้านี้ทุกอย่างดูมืดมัวและหมองหม่น ผมปล่อยหน้ากระดานในสมุดโน้ตให้ว่างไว้หน้าหนึ่ง และคิดว่าสักวันจะสามารถหาคำพูดมาบรรยายถึงลักษณะที่แสงนั้นสาดส่องลงมาบนพื้นโลกราวกับสวรรค์กำลังประทานพรให้

การได้เห็นสีของรุ่งกินน้ำอันน่าตื่นตาตื่นใจปรากฏขึ้นมาอย่างกะทันหันในท้องฟ้าที่เพิ่งหมองด้วยแรงพายุ และลักษณะแนวเส้นโค้งสง่างาม ทำให้เกิดอารมณ์ที่ยากจะพรรณนาได้ ด้วยเหตุผลเช่นนี้แหละจึงมีคนถือว่ารุ่งกินน้ำคือนิมิตหมายอันดี

สำหรับคริสต์ศาสนิกชนและชาวยิวสมัยก่อน รุ่งกินน้ำคือแสงแห่งสวรรค์ที่ส่องลงมาจากเมืองบนเรื่องเล่าถึงหม้อไหใส่ทองคำตรงปลายสายรุ้งอาจมาจากความเชื่อที่ว่ามิเทวดานั่งอยู่บนรุ้งลี้ลับหรือทอแสงลงมาตามสายรุ้ง

ตำนานโนอาห์ในพระคัมภีร์เก่ากล่าวไว้ว่าพระเจ้า “ตั้งรุ้งไว้ที่เมฆ” รุ้งนี้เป็น “เครื่องหมายแห่งพันธสัญญาระหว่างพระเจ้ากับโลก” ซึ่งหมายความว่าน้ำจะไม่ท่วมโลกอีก ส่วนความเชื่อของคนผิวดำเรื่องน้ำท่วมโลกมีว่า นกบนเรือของโนอาห์นั้นหลงไหลความงามของสายรุ้งจนทำให้พวกมันบินฝ่ารุ้งไป เป็นเหตุให้นกมีสีสันสดใสงดงาม

อย่างไรก็ตาม วิทยาศาสตร์ก็มีคำอธิบายต่างออกไป ทฤษฎีว่าหยดน้ำฝนเป็นที่มาของรุ่งกินน้ำเกิดขึ้นเมื่อประมาณ 700 ปีมาแล้ว

ในพ.ศ. 2180 เรอเน เดส์การ์ตนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสสาธิตวิธีที่หยดน้ำทำให้ลำแสง “เบน” หรือหักเห พุ่งออกไปในทิศทางใหม่ที่กำหนดให้ ต่อมาในปี 2247 เซอร์ไอแซค นิวตันเขียนไว้ในหนังสือชื่อ ออปติกส์ อธิบายกระบวนการที่ลำแสงจะแยกตัวออกเป็นแถบเจ็ดสีสดใสเมื่อแสงอาทิตย์กระทบกับเม็ดฝน

เมื่อแสงอาทิตย์ซึ่งเราเห็นเป็นสีขาวส่องผ่านมายังฝน แสงส่วนใหญ่จะผ่านทะลุตรงกลางเม็ดฝนไปโดยไม่เปลี่ยนแปลง แต่บางส่วนโดยเฉพาะแสงที่ผ่านเม็ดฝนตอนริม ๆ นั้น จะเบนเปลี่ยนทิศทาง แสงที่

หักเหไปนี้จะแยกออกเป็นสีต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของแสงสีขาว จากนั้นพุ่งไปกระทบทำมุมกับผิวด้านหลังของเม็ดฝนที่ใสมันเหมือนกระจกเงาแล้วจึงสะท้อนออกมา

แม้สีในรุ้งตัวหลักจะเรียงตามลำดับจากบนมาหาล่าง ดังนี้ แดง (Red) แสด (Orange) เหลือง (Yellow) เขียว (Green) น้ำเงิน (Blue) คราม (Indigo) ม่วง (Violet) ตามที่คุณอาจท่องจำจากตำราวิทยาศาสตร์ว่า "ROY G BIV"

ในบางครั้ง ธรรมชาติทำให้เรามองเห็นรุ้งตัวรองซึ่งมีสีจางกว่า ปรากฏอยู่ด้านนอกของรุ้งตัวหลัก การเรียงลำดับสีจะกลับกันกับลำดับสีของรุ้งตัวหลัก รุ้งตัวรองเกิดเนื่องจากแสงสะท้อนสองครั้งภายในหยดน้ำฝนก่อนที่จะโผล่ออกมาจากหยดน้ำ

คุณอยากเห็นรุ้งกินน้ำไหม แม้สายรุ้งจะเกิดขึ้นอย่างกะทันหันแต่ก็ยังเป็นไปตามกฎเกณฑ์บางประการ ตัวอย่างเช่น

- คุณจะมองเห็นรุ้งกินน้ำได้ดีที่สุดช่วงสามชั่วโมงหลังพระอาทิตย์ขึ้นหรือก่อนหน้าพระอาทิตย์ตก ขณะที่ดวงอาทิตย์อยู่ต่ำในท้องฟ้า และเนื่องจากมักจะมีพายุฝนในช่วงบ่าย จึงสามารถเห็นรุ้งกินน้ำส่วนใหญ่ได้ในช่วงเย็น ๆ

- คุณจะมองไม่เห็นรุ้งที่เกิดจากฝนตกหากดวงอาทิตย์อยู่สูง ยกเว้นเมื่อคุณอยู่ในระดับที่สูงกว่ารุ้ง เช่น บนยอดเขา คุณจะสามารถมองเห็นรุ้งที่อยู่เบื้องล่างได้

- รุ้งกินน้ำเกิดขึ้นได้ทุกที่ซึ่งมีน้ำตกลงมาและมีแสงอาทิตย์ คุณจะเห็นรุ้งกินน้ำได้ในละอองน้ำตก และตามยอดคลื่นที่มีลมพัด

- ดวงอาทิตย์ต้องอยู่ข้างหลัง คุณจึงจะมองเห็นรุ้งกินน้ำได้ ดังนั้นให้มองหารุ้งกินน้ำทางทิศตะวันตกในตอนเช้าและทางทิศตะวันออกในตอนบ่าย

- จะไล่ตามอย่างไรคุณก็ไม่มีวันจับรุ้งกินน้ำได้หรือ มุมหักเหและมุมสะท้อนจะต้องคงที่ คุณจึงจะมองเห็นสีรุ้ง ในขณะที่คุณเดินเข้าไปหารุ้งกินน้ำ ก็จะมีรุ้งอยู่ห่างจากคุณในระดับเดิมตลอดเวลา

รุ้งกินน้ำเป็นสิ่งที่น่าพิศวง ถือได้ว่าเป็นของขวัญ เป็นரிบบิ้นสีสดในคาบรอบท้องฟ้าเพียงชั่วขณะ ด้วยเหตุนี้แหละ สมุดบันทึกเพื่อนฝนของผมจึงยังคงว่างเปล่าอยู่หน้าหน้าต่างที่ผ่านไปหลายปีแล้ว เมื่อคุณได้พบกับปรากฏการณ์สวยงามที่สุดอย่างหนึ่งในธรรมชาติการมองเห็น ๆ อาจเป็นการดีที่สุด

แบบประเมินแผนการสอนที่ 7

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	มีส่วนร่วมในการอภิปราย			ระดับการตั้งคำถาม			การให้เหตุผลใน ตอบ			การนำเสนอ		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 8

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยร้อยพัน สรรสาระ (กิจกรรมอ่านได้อ่านดี)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด บทความมีหลายประเภทโดยบทความส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ และให้ข้อเท็จจริงกับผู้อ่าน บทความบางประเภทก็สอดแทรกบทกวีขึ้นเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านไปด้วย บทความสามารถหาอ่านได้จากหนังสือ เอกสาร วารสาร ทั่วไป การอ่านบทความจะต้องวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้เขียนด้วยว่าต้องการสื่ออะไรถึงผู้อ่าน เพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้วิจารณ์และให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกอ่านบทความได้
2. นักเรียนสามารถออกมาเล่าเนื้อหาของบทความที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และอภิปรายเกี่ยวกับบทความที่อ่านได้

เนื้อหา บทความ

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการค้นคว้า และแหล่งที่มาของบทความว่ามีที่ใดบ้าง นักเรียนสนใจเรื่องประเภทใด และจะค้นคว้าเรื่องเหล่านั้นได้จากที่ไหน

ขั้นสอน

2. นักเรียนออกมาเล่าบทความที่ตนเองหามาหน้าชั้นเรียน ให้เหตุผลว่าทำไมจึงเลือกบทความเรื่องนี้ และบทความเรื่องนี้ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง เป็นต้น

ขั้นสรุป

3. นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับบทความที่เพื่อนนำมาเสนอว่ามีประโยชน์อย่างไร ให้ข้อคิดใดบ้าง ใครควรอ่านบทความนี้มากที่สุด

สื่อการเรียนการสอน หนังสือ วารสาร เอกสาร

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. สังเกตการเล่าบทความหน้าชั้นเรียน
3. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็น
4. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 8

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	การเลือกบทความ			การนำเสนอ			การแสดงความคิดเห็น		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 9

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย ร้อยพัน สรรสาระ (กิจกรรมหนังสือลอยฟ้า)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด การทำหนังสือเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจโดยผ่านการเขียน และยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อื่นที่สนใจ ฝึกความคิดสร้างสรรค์จากการออกแบบหนังสือให้น่าสนใจและน่าติดตาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถออกแบบหนังสืออย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจได้
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามระดับสูงจากเรื่องได้

เนื้อหา บทความ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน
2. ครูเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเช่น กรรไกร กาว กระดาษสี สี เป็นต้น

ขั้นสอน

3. ให้นักเรียนออกแบบหนังสือของกลุ่มตนเอง โดยให้สร้างสรรค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่ม

4. นักเรียนรวบรวมของแต่ละคนในกลุ่มและเขียนบทความในหนังสือที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งตั้งคำถามบทความละ 2 ข้อลงในหนังสือทำขึ้น ตกแต่งให้สวยงาม

ขั้นสรุป

5. นักเรียนนำหนังสือของตนเองแลกเปลี่ยนอ่านกับเพื่อน

สื่อการเรียนการสอน

1. อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระดาษ กรรไกร กาว สี เป็นต้น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความคิดสร้างสรรค์จากการทำหนังสือ
2. สังเกตการตั้งคำถามจากเรื่อง
3. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 9

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	การทำงานเป็นกลุ่ม			ความคิดสร้างสรรค์			ระดับการตั้งคำถาม		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 10

วิชาภาษาไทย
หน่วย เรื่อง สันนิษฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เวลา 2 คาบ

ความคิดรวบยอด การอ่านเรื่องสั้น ผู้อ่านต้องรู้จักองค์ประกอบสำคัญของเรื่องสั้น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ทศนะและปรัชญา เป็นต้น นอกจากนี้ต้องศึกษาความคิด จินตนาการ ความรู้สึก อารมณ์ของตัวละครนั้น ๆ ด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถสนทนา แสดงความคิดเห็น อภิปรายร่วมกัน และคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเรื่องสั้นเรื่อง “แมงป่อง” ได้
2. นักเรียนสามารถอ่านเรื่องสั้นเรื่อง “แมงป่อง” ได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามในระดับสูง คือ ระดับการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จากเรื่องสั้นได้
4. นักเรียนสามารถค้นหาคำตอบ และให้เหตุผลของคำตอบอย่างถูกต้องเหมาะสมได้
5. นักเรียนสามารถสรุปเรื่องสั้น โดยการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย ตามรูปแบบที่ถูกต้องได้
6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดข้อมูลจากแผนผังโยงใยความหมายเป็นคำพูดของตนเองได้

เนื้อหา เรื่องสั้นเรื่อง “แมงป่อง”

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 การสำรวจเรื่อง

- 1.1 ครูแจกชื่อเรื่องสั้น เรื่อง “แมงป่อง”
- 1.2 นักเรียนอธิบายความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในชื่อเรื่องสั้น เช่น คำว่า “แมงป่อง” และนักเรียนคิดว่า “แมงป่อง” คืออะไร และมีรูปร่างอย่างไร
- 1.3 นักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมว่ามีใครในเหตุการณ์นี้บ้าง เหตุการณ์น่าจะเกิดขึ้นในลักษณะใด

ขั้นที่ 2 การอ่านเรื่อง

- 2.1 ครูแจกเรื่องสั้นเรื่อง “แมงป่อง” ให้กับนักเรียนกลับไปอ่านที่บ้าน

ขั้นที่ 3 การตั้งคำถาม

- 3.1 ครูอธิบายนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามที่มีคุณภาพหรือคำถามระดับสูง พร้อมยกตัวอย่าง

คำถาม เช่น

- คำถามเกี่ยวกับใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร เป็นคำถามระดับความรู้ความจำ
- คำถามอย่างไร หมายความว่าอย่างไร แปลว่าอะไร เป็นคำถามระดับความเข้าใจและการนำไปใช้

- คำถาม เพราะเหตุใด ประเภทใด เหมือนหรือต่างกันอย่างไร เป็นคำถามระดับการวิเคราะห์
- คำถามที่ให้สรุปวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง เป็นคำถามระดับการสังเคราะห์
- คำถามที่ให้วิจารณ์ ถามถึงประโยชน์และโทษ ความถูกต้อง แสดงความคิดเห็น เป็นคำถามระดับ

การประเมินค่า

3.2 นักเรียนตั้งคำถามของตนเองคนละ 2 ข้อ และให้แยกว่าเป็นคำถามระดับใด และเขียนคำถามของตนเองลงในกระดาษสี่แยกตามลำดับความยากง่าย เช่น คำถามระดับแรกเขียนในกระดาษสีขาว สีเหลือง สีเขียว สีส้ม สีฟ้า และสีแดง ตามลำดับ

3.3 ให้นักเรียนเขียนชื่อของตนเองกำกับด้านล่างคำถามและนำมาใส่รวมกันไว้ในกล่องโดยแยกเป็นกลุ่ม ๆ

ขั้นที่ 4 การค้นหาคำตอบ

4.1 นักเรียนออกมาสุ่มหยิบคำถามจากกล่องคนละ 2 คำถาม

4.2 ให้นักเรียนหาคำตอบ จากคำถามที่ตนเองหยิบได้ โดยให้ออกมาอ่านคำถามหน้าชั้นเรียน และอ่านคำตอบ

4.3 นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า คำถามและคำตอบนั้นถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ นักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างจากนี้หรือไม่ อย่างไร

ขั้นที่ 5 การสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

5.1 ครูแจกรูปแบบการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย และอธิบายนักเรียนเรื่องการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้ให้อยู่ในรูปของแผนผังโยงใยความหมาย

5.2 นักเรียนสร้างแผนผังโยงใยความหมายด้วยตนเอง

ขั้นที่ 6 การถ่ายทอดข้อมูล

6.1 นักเรียนนำแผนผังโยงใยความหมายของตนเองมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ด้วยภาษาพูดของตนเอง

6.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปเรื่องอีกครั้ง

สื่อการเรียนการสอน

1. เรื่องสั้นเรื่อง “แมงป่อง”
2. กระดาษสี
3. โครงสร้างแผนผังโยงใยความหมาย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการสนทนาและอภิปรายร่วมกัน
2. สังเกตการตั้งคำถาม
3. สังเกตการหาคำตอบและการให้เหตุผลของคำตอบ
4. สังเกตการสร้างแผนผังโยงใยความหมาย
5. สังเกตการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

หมายเหตุ แบ่งกลุ่มนักเรียนหาเรื่องสั้นมากลุ่มละ 1 เรื่อง นำมาในคาบเรียนต่อไป

แบบประเมินแผนการสอนที่ 10

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	มีส่วนร่วมในการอภิปราย			ระดับการตั้งคำถาม			การให้เหตุผลใน การตอบ			การนำเสนอ		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 11

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วยเรื่องสั้นหรณา (กิจกรรมอ่านได้อ่านดี)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด การอ่านเรื่องสั้น ผู้อ่านต้องรู้จักองค์ประกอบสำคัญของเรื่องสั้น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ทศณะและปรัชญา เป็นต้น นอกจากนี้ต้องศึกษาความคิด จินตนาการ ความรู้สึก อารมณ์ของตัวละครนั้น ๆ ด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถใช้วิจารณ์และให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกเรื่องสั้นได้
2. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องสั้นได้
3. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องสั้นได้

เนื้อหา เรื่องสั้น

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการค้นคว้า และแหล่งที่มาของเรื่องสั้นว่ามีที่ใดบ้าง และมีเรื่องใดบ้างที่นักเรียนเคยฟังมาแล้ว เรื่องสั้นมีหลายประเภท นักเรียนสนใจเรื่องประเภทใด

ขั้นสอน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน ให้เหตุผลว่าทำไมจึงเลือกเรื่องนี้ และเรื่องนี้ให้ข้อคิดใดบ้าง เป็นต้น

ขั้นสรุป

3. นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เพื่อนนำมาเสนอว่ามีประโยชน์อย่างไร ให้ข้อคิดใดบ้าง เมื่อฟังแล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร ตัวละครที่สำคัญมีใครบ้าง แต่ละตัวละครมีจุดเด่นนิสัย อารมณ์เช่นไร

สื่อการเรียนรู้ เรื่องสั้น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. สังเกตการเล่าเรื่องหน้าชั้นเรียน
3. สังเกตการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็น
4. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 11

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	การเลือกเรื่องสอน			การนำเสนอ			การแสดงความคิดเห็น		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

แผนการสอนที่ 12

วิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หน่วย เรื่อง สั้น พรรษา (กิจกรรมหนังสือลอยฟ้า)

เวลา 1 คาบ

ความคิดรวบยอด การทำหนังสือเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจโดยผ่านการเขียน และยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้อื่นที่สนใจ ฝึกความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนจากการออกแบบหนังสือให้น่าสนใจและน่าติดตาม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถออกแบบหนังสืออย่างสร้างสรรค์และน่าสนใจได้
2. นักเรียนสามารถเขียนสรุปเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถตั้งคำถามระดับสูงจากเรื่องได้

เนื้อหา เรื่อง สั้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

1. ครูเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเช่น กรรไกร กาว กระดาษสี สี เป็นต้น

ขั้นสอน

2. ให้นักเรียนออกแบบหนังสือของกลุ่มตนเอง โดยให้สร้างสรรค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำแบบใคร และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันภายในกลุ่ม

3. นักเรียนเขียนสรุปเรื่องสั้น (หรือวาดภาพประกอบ) เรื่องที่กลุ่มตนเองเลือก พร้อมทั้งตั้งคำถามอย่างน้อย 2 ข้อลงในหนังสือที่ทำ ตกแต่งให้สวยงาม

ขั้นสรุป

4. นักเรียนนำหนังสือของตนเองแลกเปลี่ยนอ่านกับเพื่อน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กระดาษ กรรไกร กาว สี เป็นต้น

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความคิดสร้างสรรค์จากการทำหนังสือ
2. สังเกตการตั้งคำถามจากเรื่อง
3. ประเมินจากบันทึกผู้เรียน

แบบประเมินแผนการสอนที่ 12

เกณฑ์ 3 = ดีมาก 2 = ดี 1 = พอใช้

เลขที่	การทำงานเป็นกลุ่ม			ความคิดสร้างสรรค์			ระดับการตั้งคำถาม		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

ข้อเสนอแนะ _____

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 30 ข้อ ให้เวลาทำ 40 นาที นักเรียนควรทำให้ครบทุกข้อ
2. คำถามทั้งหมดเป็นแบบเลือกตอบ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจาก ก ข ค หรือ ง แล้วให้ทำเครื่องหมาย x ลงในช่อง ☐ ของแต่ละข้อ ดังตัวอย่างการเลือกคำตอบข้อ ก ดังนี้

0. ข้อใดสะกดถูกต้อง

ก สาเหตุ ข รตนิยม ค วันพุธ ง วันสุข

☒ ☐ ☐ ☐

3. ในการตอบให้ตอบได้เพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ขีดเส้นทับเครื่องหมาย X เดิม แล้วขีดคำตอบใหม่ ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบจากข้อ ก ไปเป็นข้อ ค ดังนี้

ก ข ค ง

☒ ☐ ☒ ☐

4. ให้ขีดคำตอบตรงกับคำถามของแต่ละข้อ หากข้อใดยากก็ให้เว้นไปทำข้ออื่นก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงค่อยย้อนกลับมาทำใหม่ การเดาไม่ช่วยให้ได้คะแนนดีขึ้นเลย เพราะฉะนั้น นักเรียนควรทำและคิดด้วยความรอบคอบ

5. ห้ามอย่าขีดเขียนเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบ
6. ถ้ามีข้อสงสัยให้ถามก่อนที่จะลงมือทำข้อสอบ
7. นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล ในกระดาษคำตอบให้ครบถ้วน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 2

กระต่ายเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ คือจากเยื่อไม้ ผ่านการย่อยสลายด้วยวิธีการทางเคมี หรืออาจใช้พลังงานทดแทนเยื่อให้แตกตัวออกเป็นเส้นใยละเอียด ฟอกให้ขาวด้วยคลอรีน รีดเป็นแผ่นแล้วอบแห้ง ทุกวันนี้กระต่ายจำนวนมากถูกใช้เพื่อเป็นบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ กล่องใส่สิ่งของต่าง ๆ เฉพาะในสหรัฐอเมริกาเยื่อกระต่ายราว 50 % ถูกป้อนเข้าสู่โรงงานบรรจุภัณฑ์นั้นก็หมายความว่าป่าไม้ในฐานะที่ช่วยคุ้มครองรักษาความสมดุลของสภาวะแวดล้อมของเปลือกโลก แต่ในแต่ละวันกลับถูกตัดฟันลงเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน เพียงเพื่อมาหุ้มห่อผลิตภัณฑ์เพื่อความสะดวกสบายในการบริโภคของมนุษย์เท่านั้น

1. สารคลอรีนมีประโยชน์อย่างไรในการทำกระต่าย
 - ก. ทำให้เยื่อไม้แตกตัวเป็นเส้นใยละเอียด
 - ข. ฟอกกระต่ายให้มีสีขาว
 - ค. กำจัดเชื้อราที่ติดมากับเยื่อไม้
 - ง. เพิ่มสีสันให้กับกระต่าย
2. จากข้อความนี้ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายใดมากที่สุด
 - ก. บอกขั้นตอนการทำกระต่าย
 - ข. บอกประโยชน์ของต้นไม้
 - ค. บอกประโยชน์ของกระต่าย
 - ง. ให้รู้จักใช้กระต่ายอย่างประหยัด

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3 – 4

ปลา อาหารโปรตีนหลักของคนไทยในอดีต ในฤดูน้ำหลากที่ยาวนานหลายเดือน ท้องทุ่งทั้งหมดได้แปรสภาพเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำน้อยใหญ่ แพร่พันธุ์วางไข่ เลี้ยงลูกอ่อน และเติบโตอย่างรวดเร็ว เมื่อน้ำลดระดับลงฝูงปลาจะว่ายน้ำมารวมกันในหนองบึงและสายน้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของฝูงปลาในสายน้ำเป็นเรื่องเล่าที่จะดูเหลือเชื่อในปัจจุบัน ดังกรณีเรือผีหลอกของคืนเดือนหงาย ที่ปลาจะว่ายพุ่งชนกระดานกบเรือ แล้วกระเด็นตกบนเรือจนเต็มลำ เพราะปลาจะตกใจกับแสงจันทร์ที่กระทบกับกระดานผีหลอกที่มีสีขาวซึ่งพาดเอียงที่กบเรือข้างหนึ่ง

3. เหตุการณ์เรือผีหลอกนี้น่าจะเป็นแนวทางปฏิบัติของคนกลุ่มใดมากที่สุด

ก. ชาวนา	ข. เรือรับจ้าง
ค. ชาวประมง	ง. ประชาชนทั่วไป

4. เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด

ก. ขึ้น 8 ค่ำ	ข. แรม 8 ค่ำ
ค. ขึ้น 15 ค่ำ	ง. แรม 15 ค่ำ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5

ดอกกุหลาบกับดอกบานไม่รู้โรย

ดอกบานไม่รู้โรยชูช่อข้าง ๆ ดอกกุหลาบ “ท่านช่างสวยอะไรเช่นนั้น” มันพูดกับดอกกุหลาบ “และช่างเป็นที่ต้องตาแก่เทพเจ้า และมวลมนุษย์เสียนี้กระไร ข้าขอแสดงความยินดีด้วย”

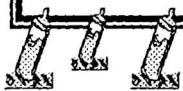
ดอกกุหลาบตอบว่า “แต่ชีวิตข้าช่างสั้นนัก แม้ไม่มีใครมาเด็ดเข้าไป ข้าก็จะเหี่ยวเฉาและร่วงโรยแต่เจ้าสียังคงบานและสดชื่นเหมือนที่เจ้าเป็นอย่างขณะนี้”

5. เหตุการณ์ใดเป็นความจริงมากที่สุด

- คนส่วนใหญ่ชอบดอกกุหลาบมากกว่าดอกบานไม่รู้โรย
- ดอกกุหลาบมีอายุยืนกว่าดอกบานไม่รู้โรย
- คนนิยมนำดอกบานไม่รู้โรยไปบูชาพระ
- ดอกบานไม่รู้โรยอายุยืนกว่าดอกกุหลาบ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6 - 7

ผมอยากให้เพื่อนลดน้ำหนัก. จึงบอกให้เธอเปลี่ยนไปกินอาหารไขมันน้อยเช่นนมพร่องไขมัน แต่เธอบอกว่าทุกคนในครอบครัวเธอไม่ยอมดื่มนมอย่างอื่นนอกจากนมสด ผมเลยแนะนำให้เธอทานนมพร่องไขมันใส่ขวดนมสดแทน ปรากฏว่าลูกเล่นนี้ใช้งานได้นานทีเดียว จนกระทั่งวันหนึ่ง ลูกสาวของเธอถามขึ้นว่า นมในตู้เย็นยังใช้ได้แน่หรือ “ใช้ได้ซิจ๊ะ” เพื่อนตอบ แต่ชักรู้สึกกลัวว่าจะถูกจับได้ “ลูกถามทำไมหรือ” “ก็ที่ขวดนะสิคะคุณแม่” ลูกสาวอธิบาย “มันบอกไว้ว่านมนี้หมดอายุไปตั้งสองเดือนแล้วนะคะ”

6. การอ่านวันหมดอายุของสินค้าก่อนบริโภคเป็นการป้องกันเรื่องใด

- ก. ป้องกันอุบัติเหตุ
- ข. ป้องกันโรคติดต่อ
- ค. ป้องกันยาเสพติด
- ง. ป้องกันสุขภาพอนามัย

7. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับการกระทำของแม่ที่นำนมใหม่ไปใส่ในขวดเก่า

- ก. เห็นด้วย เพราะทำให้คนในครอบครัวลดน้ำหนักได้
- ข. เห็นด้วย เพราะขวดที่บรรจุไม่มีผลต่อนมในขวด
- ค. ไม่เห็นด้วย เพราะมีวิธีอื่นที่ดีกว่าในการลดน้ำหนัก
- ง. ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นการโกหกหลอกลวง

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8

การใช้ยาปฏิชีวนะ เช่น ยาแก้อักเสบต่าง ๆ แบบครอบจักรวาล เปิดโอกาสให้เกิดเชื้อโรคและอาการติดเชื้อชนิดใหม่ ๆ จนถึงกับเกิดเชื้อดื้อยามหาภัยขึ้นได้

8. คำว่า “ครอบจักรวาล” หมายถึงข้อใด

ก. บางชนิด	ข. ทุกชนิด
ค. หลายชนิด	ง. ไม่เลือกชนิด

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 9

การจัดฟันเป็นการเรียงฟันด้วยเครื่องมือทางการแพทย์ ซึ่งมีทั้งแบบที่ยึดกับตัวฟัน และแบบที่ถอดออกได้ สามารถทำได้ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ที่ฟันแท้ขึ้นครบแล้วทุกซี่ การจัดฟันในเด็กนั้น จะช่วยเปลี่ยนแปลงรูปหน้าและรูปร่างของกระดูกขากรรไกรได้ในส่วนหนึ่ง แต่การจัดฟันของผู้ใหญ่จะช่วยเปลี่ยนแปลงเฉพาะการเรียงตัวของฟันเท่านั้น

9. การจัดฟันมีประโยชน์มากที่สุดต่อคนวัยใด

ก. ทารก	ข. วัยเด็ก
ค. วัยผู้ใหญ่	ง. วัยชรา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10

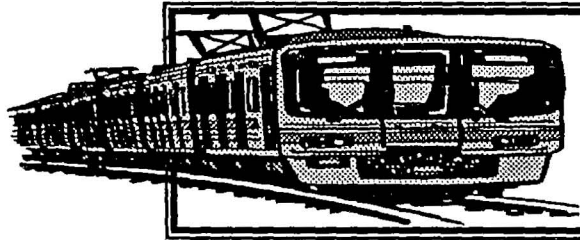
ไอศกรีมรสหวาน หอม อย่างสตรอเบอร์รี่ บอกให้รู้ว่า คนที่ชอบนั้นเป็นคนมีจิตใจอ่อนโยนมีความเมตตา กรุณา และมีความรักให้กับผู้อื่นอยู่เสมอ สามารถ เข้าใจจิตใจของผู้อื่นรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา จึงทำให้คุณเข้ากับคนอื่นได้ง่าย

10. ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

ก. คนที่ชอบไอศกรีมรสสตรอเบอร์รี่ทุกคนเป็นคนมีเมตตากรุณา
ข. คนที่ชอบไอศกรีมรสสตรอเบอร์รี่เข้าได้กับคนทุกคน
ค. คนมีจิตใจอ่อนโยนบางคนชอบทานไอศกรีมรสสตรอเบอร์รี่
ง. คนทานไอศกรีมรสหวานส่วนมากมีเมตตากรุณา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11

การนั่งรถไฟลงใต้..... ฉันว่ามันสนุกสนาน และ
มันก็เป็นวิธีการเดินทางที่ฉันโปรดปรานมากที่สุด

11. จากข้อความนี้แสดงว่าผู้เขียนจะเดินทางไปจังหวัดใด

ก. เชียงราย

ข. ยะลา

ค. พิษณุโลก

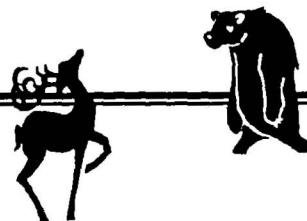
ง. นครราชสีมา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12

เก็บเกี่ยวโดยไม่ต้องหว่าน

สิงโตกับหมีต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงซากลูกกวางที่พบ ต่างก็ทำร้ายกันจนหมดแรงลงไป
นอนหายใจเซิบเซิบ ๆ ทั้งคู่ หมาจิ้งจอกผ่านมา เห็นว่าสิงโตและหมีไม่มีปัญญาจะลุกขึ้นมา
ทำร้ายมันได้แล้ว จึงลากซากลูกกวางซึ่งกองอยู่ระหว่างสัตว์ทั้งสองออกไป สิงโตกับหมีได้
แต่มองตากันแล้วพูดขึ้นว่า

“น่าเศร้าอะไรเช่นนี้ เราทั้งสองต้องมาต่อสู้กันแทบตายเพื่อปล่อยให้ประโยชน์ตกเป็นของ
หมาจิ้งจอก”

12. ข้อใดคือสาเหตุสำคัญที่ทำให้สิงโตกับหมีสูญเสียซากลูกกวางไป

ก. แรงที่หมดไปจากการต่อสู้ของสิงโตกับหมี

ข. การเป็นนักฉวยโอกาสของหมาจิ้งจอก

ค. การไม่ยอมกันของสิงโตกับหมี

ง. ความโลภของสิงโตกับหมี

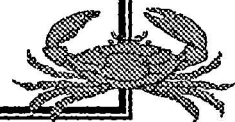
คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13

ปากกาแลนด์....เขียนง่ายลายมือสวยงามขึ้น

13. นักเรียนคิดว่าข้อความนี้เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- เชื่อได้ เพราะมีคนใช้แล้วลายมือสวยงามขึ้น
 - เชื่อได้ เพราะเป็นปากกาที่ห่อหุ้มมีการโฆษณาในหนังสือหลายฉบับ
 - เชื่อไม่ได้ เพราะไม่มีรายละเอียดอื่นเกี่ยวกับสินค้า
 - เชื่อไม่ได้ เพราะปากกาที่ห่อหุ้มอื่นก็เขียนสวยงามขึ้นเหมือนกัน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14

"ดาดีถือไฟไปหาปู"

14. "ดาดี" น่าจะสวมเสื้อผ้าคล้ายบุคคลในข้อใดมากที่สุด
- ชาวนา
 - ชาวประมง
 - กรรมกร
 - ข้าราชการ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15 - 16

"...ในเวลาเดียวกันนั้นเอง จมูกและลูกตาสีเหลืองคู่หนึ่งกำลังโผล่ขึ้นเหนือน้ำยาม
โพล์เพล้เจ้าสัตว์เลื้อยคลานลำตัวยาวสองเมตรครึ่งสังเกตเห็นน้ำกระเพื่อม มันเก็บเท้ามี
พังผืดและเล็บยาวแนบลำตัว แล้วใช้หางทรงพลังพาตัวหนักเกือบ 140 กิโลกรัมแหวกน้ำ
ดำไปอย่างรวดเร็ว..."

15. “เจ้าสัตว์เลื้อยคลาน” ในเรื่องหมายถึงสัตว์ชนิดใด

ก. นาค	ข. จระเข้
ค. ฮิปโป	ง. เต่า

16. เหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงเวลาใด

ก. ไกลรุ่ง	ข. ย่ำค่ำ
ค. เทียงวัน	ง. เทียงคืน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 18

“โรคนี้เกิดจากยุงลายที่กัดในเวลากลางวัน มีระยะฟักตัวประมาณ 2 สัปดาห์ อาการจะมีไข้สูง ปวดเมื่อยตามร่างกายคล้ายไข้ แต่เมื่อกินยาลดไข้แล้วไข้ก็ไม่ลด หากมีอาการอย่างนี้ ควรรีบให้แพทย์ตรวจทันที อย่าทิ้งไว้จะเป็นอันตรายมาก”

17. “โรค” ที่กล่าวในข้อความนี้หมายถึงโรคใด

ก. ไข้หวัด	ข. ไข้เลือดออก
ค. ไข้มาเลเรีย	ง. อีสุกอีใส

18. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะป้องกันไม่ให้เกิดโรคนี้

ก. ไปให้แพทย์ตรวจร่างกายเดือนละครั้ง
ข. ใส่เสื้อผ้าหนา ๆ เมื่อไม่ให้ยุงกัด
ค. หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่มียุงชุม
ง. กินยาลดไข้ทันทีเมื่อมีไข้

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19

เคล็ดลับ

ข้างร้านขายเกี๊ยวมีร้านน้ำชาเปิดบริการอยู่ ไม่ว่าพ่อค้าเกี๊ยวจะขายอย่างไรก็ยังขายดีร้านน้ำชาไม่ได้ วันหนึ่งพ่อค้าเกี๊ยวจึงถามพ่อค้าน้ำชาด้วยท่าทางละห้อยว่า

“พี่ครับ ทำไมร้านพี่ขายดีเหลือเกิน มีเคล็ดลับอะไร พ่อจะบอกบ้างได้ไหมครับ”
พ่อค้าน้ำชาพุดยิ้ม ๆ ว่า

“น้องชายถ้าเกี๊ยวของน้องเติมเกลืออีกหน่อยละก็ ร้านพี่จะขายดีมากยิ่งขึ้น”

19. จากเรื่องนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. พ่อค้าเกี๊ยวต้องเพิ่มเกลือในอาหารอีกจึงจะขายดี
- ข. เกี๊ยวมีรสชาติเค็ม
- ค. คนส่วนใหญ่ไม่นิยมกินเกี๊ยว
- ง. คนที่กินเกี๊ยวทุกคนต้องดื่มน้ำชา

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 20

สูงระหงทรงเปรี๊ยะเรียวรูค
งามละม้ายคล้ายอุฐะหลาป่า
พิศแต่หัวตลอดเท้าขาวแต่ตา
ทั้งสองแก้มกัลยาตั้งลูกยอ

20. ผู้หญิงในเรื่องนี้มีรูปร่างลักษณะตามข้อใด

- ก. ผิวขาว ผอม
- ข. ผิวขาว อ้วน
- ค. ผิวดำ ผอม
- ง. ผิวดำ อ้วน

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 21

สมบัติผิงดิน

ชายผู้หนึ่ง เขาขายทรัพย์สินทั้งหมดและนำเงินที่ได้มาซื้อทองแท่งแล้วนำไปฝังดินไว้ การที่เขาฝังสมบัติไว้ ณ ที่นั้นเปรียบเสมือนได้ฝังชีวิตจิตใจไว้ด้วย ทุกวันเขาจะมานั่งดูสมบัติด้วยความอึดอ้อมใจ คนงานผู้หนึ่งสังเกตเห็นการกระทำของชายผู้นี้ก็เกิดความลับอก จึงขโมยชุดทองหนีไป เมื่อชายเจ้าของทองกลับมาพบหลุมที่ว่างเปล่าก็ร้องไห้คร่ำครวญและทั้งผมนตนเอง มีผู้ผ่านมาพบถึงถามสาเหตุของความโศกเศร้า แล้วจึงกล่าวว่า “ท่านครับ อย่าทำหน้าเศร้าไปเลย ถึงแม้ท่านจะเคยมีทองมากมาย เวลานี้ท่านก็ไม่มีแล้ว เอาหินฝังไว้แทนดีกว่าแล้วก็คิดว่าเป็นทอง เพราะเท่าที่ชำดูแล้ว แม้ว่าจะมีทองฝังอยู่ ท่านก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์แม้แต่หน่อย”

21. เรื่องนี้สอดคล้องกับสำนวนใด

- ก. วานรได้แก้ว ข. ตาบอดได้แว่น
ค. วัวหายล้อมคอก ง. หัวล้านได้หวี

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22

ตั้งใจว่าเป็นบัณฑิต	จะประสิทธิวิชาตามป่าเขา
ครุฑลยโคลนต้องมีในบ้านเรา	ความโง่เขลาต่อไปจะไม่มี

22. “ความโง่เขลาต่อไปจะไม่มี” นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่

- ก. เห็นด้วย เพราะคนร่ำรวยมากขึ้นมีเงินเรียนหนังสือมากขึ้น
ข. เห็นด้วย เพราะคนรู้จักนำวิชามาประกอบอาชีพมากขึ้น
ค. ไม่เห็นด้วย เพราะคนเรามีสติปัญญาไม่เท่ากัน
ง. ไม่เห็นด้วย เพราะคนในชนบทส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือ

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 23

แคโรทีน เป็นสารสีเหลืองแดงที่มีอยู่ในผักผลไม้ การกินแคโรทีนเพิ่มขึ้นช่วยลดอัตรา
การเป็นมะเร็งในหลายส่วนของร่างกาย แคโรทีนเป็นแหล่งเกิดของวิตามินเอ นั่นคือ
ร่างกายสามารถนำแคโรทีนไปเปลี่ยนเป็นวิตามินเอได้ จึงพลอยป้องกันโรคตาบอดเพราะ
ขาดวิตามินเอได้ด้วย

23. จากเรื่องที่อ่านหากนักเรียนขาดสารแคโรทีนนักเรียนควรเลือกรับประทานผักและ
ผลไม้ชนิดใด

ก. พริกเขียว น้อยหน่า	ข. พักทอง มะละกอ
ค. แดงกวา ลางสาด	ง. ผักคะน้า มะพร้าว

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24

ทุกวันนี้ถ้าคุณสังเกตให้ดีถ้วน จะเห็นว่าคนไทย (หรือแม้แต่คนจีนที่อยู่ในไทย) ชอบ
กินมะละกอส้มตำ (หรือตำส้ม) กันทั่วประเทศ การตำมะละกอพัฒนาไปไกลมาก จากตำ
แบบไทย (ภาคกลาง) ใส่กุ้งแห้ง เป็นตำอีสานคือใส่ปลาร้าดิบ ใส่ถั่วฝักยาว ใส่ปูเค็ม....ทุก
วันนี้เราสามารถพูดได้ว่าส้มตำได้แพร่ไปทุกแห่งทั่วไทย....

ที่เล่ามาเรื่องส้มตำวันนี้ ก็เพื่อที่จะบอกคุณ ๆ ที่มีที่ดินว่า แม้แต่ตารางเมตรเดียวปลูก
มะละกอไว้สักต้น ผลมะละกอจะตกเกินตัว และอายุยืนถึง 2-3 ปี กินได้ทั้งดิบและสุก
แปรรูปได้ทั้งคาวและหวาน คุณมีมะละกอเพียงต้นเดียว ประหยัดค่าส้มตำในครอบครัวได้
เดือนละหลายบาท.. มะละกอสุกหลังอาหารเป็นผลไม้ที่ย่อยอาหารที่อร่อย

24. ถ้านักเรียนจะปลูกพืชที่มีประโยชน์และช่วยประหยัดเงินได้เช่นเดียวกับมะละกอ
นักเรียนจะปลูกอะไร

ก. ฝรั่ง	ข. กล้วย
ค. มะม่วง	ง. ลำไย

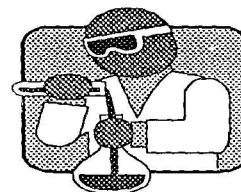
คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 25 - 27

จุ่มกระดาดลงน้ำโดยไม่เปียก

อุปกรณ์ที่ใช้ กระดาด 1 แผ่น แก้วทรงสูง 1 ใบ อ่างน้ำ 1 ใบ

วิธีเล่น ขยี้กระดาดใส่ลงไปใ้ในแก้วน้ำให้แน่น (เมื่อคว่ำแก้วแล้ว กระดาดควรจะทรงตัวอยู่ได้ในแก้ว) คว่ำแก้วลง แล้วกดไปในอ่างน้ำอย่างรวดเร็ว ให้แก้วจมมิดในน้ำ จะพบว่าเมื่อยกแก้วขึ้นมาอีกครั้งหนึ่งกระดาดจะไม่เปียกน้ำเลย

คำอธิบาย อากาศในแก้วมีแรงดัน และต้องการที่อยู่ ทำให้น้ำไม่สามารถเข้ามาแทนที่ในแก้วได้หมดแต่จะเห็นได้ว่า น้ำจากอ่างจะเข้ามาอยู่ในแก้วได้สูงถึงระดับหนึ่ง แล้วแต่ว่าเราจะจุ่มแก้วลงลึกเพียงใด ทั้งนี้เนื่องจากความดันของน้ำต้านกับแรงดันของอากาศอยู่นั่นเอง

25. ทำไมกระดาดจึงไม่เปียกน้ำ

- ก. น้ำในอ่างไม่ไหลเข้ามาในแก้ว
- ข. แรงดันของอากาศมีน้อยกว่าแรงดันของน้ำ
- ค. ในแก้วมีอากาศ
- ง. การคว่ำแก้วอย่างรวดเร็วทำให้น้ำไหลเข้าแก้วได้ช้า

26. ระดับน้ำในแก้วจะสูงมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอะไร

- ก. ความแน่นของกระดาดในแก้ว
- ข. ความเร็วในการคว่ำแก้ว
- ค. ความลึกของแก้วที่คว่ำอยู่ในน้ำ
- ง. แรงดันของน้ำ

27. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนคืออะไร

- ก. ให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ปรากฏการณ์ทางวิทยาศาสตร์
- ข. อธิบายวิธีการของมายากลในเรื่องภาพลวงตา
- ค. อธิบายขั้นตอนการทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์
- ง. ให้ผู้อ่านนำการทดลองไปดัดแปลงใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 29

รู้ตามลม

ต้นไม้กับต้นไทรทะเลาะกันว่า ใครจะแข็งแรงและอยู่ยงคงกระพันกว่ากัน ต้นไทรคิดว่า ต้นไม้อ่อนแอและเอนสู่ทุกครั้งที่มีลมพัด ต้นไม้ก็ไม่ได้โต้เถียง ต่อมาไม่นานลมก็พัดแรงขึ้น ๆ ต้นไม้ซึ่งอ่อนลู่ไปตามลมก็สามารถรอดพ้นจากแรงพายุได้ด้วยดี แต่ต้นไทรซึ่งต้านลมไม่สามารถทนแรงพายุได้จึงโค่นล้มลง

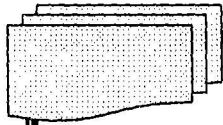
28. นักเรียนควรปฏิบัติตนตามลักษณะของต้นไม้ในข้อใด

ก. อ่อนไหว	ข. อ่อนโยน
ค. เจียมตัว	ง. จริงใจ

29. ข้อสรุปของเรื่องนี้คือข้อใด

- ผู้อ่อนแอมักโต้เถียงผู้อื่นไม่ได้
- ผู้อ่อนแอยอมพ่ายแพ้ผู้แข็งแรงกว่าเสมอ
- การทะเลาะกับผู้แข็งแรงกว่ายอมไม่เกิดผลดี
- การรู้จักประมาณตนทำให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ

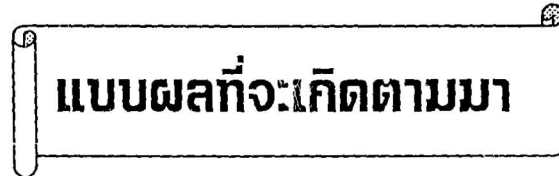
คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 30

กระดากที่ใช้ห่อ หรือใส่อาหารโดยเฉพาะพวกกล้วยทอด มันทอด กล้วยปิ้ง นั้นไม่ควรเป็นกระดากที่มีตัวหนังสือ ทั้งนี้เพราะหมึกพิมพ์นั้นจะมีพวกโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว โครเมียม เป็นส่วนประกอบ ถ้าหมึกพิมพ์ไปสู่อาหารก็จะติดอาหาร เรายับประทานเข้าไปจะสะสมในร่างกายทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้

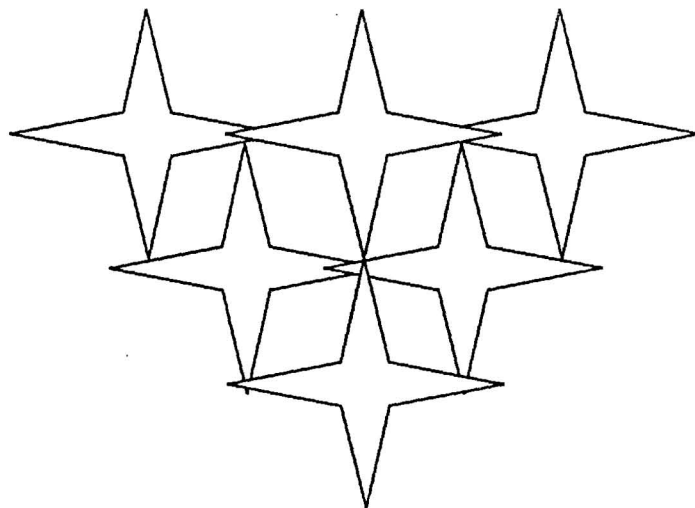
30. นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรตามข้อความนี้

- ก. ไม่ควรรับประทานอาหารที่ห่อด้วยกระดากที่มีตัวหนังสือ
- ข. ไม่ควรรับประทานกล้วยทอด มันทอด กล้วยปิ้งที่ใช้ถุงกระดาก
- ค. ไม่ควรใช้กระดากที่มีตัวหนังสือใส่หรือห่ออาหารเพราะถุงกระดากมีน้ำหมึกติดอยู่
- ง. ไม่ควรใช้กระดากที่มีตัวหนังสือใส่หรือห่ออาหารเพราะโลหะหนักที่มีน้ำหมึกจะเข้าไปสะสมในร่างกาย

ข้อชี้แจง

ในแต่ละข้อให้นักเรียนคาดคะเนหรือทำนายผลต่าง ๆ ที่จะเกิดตามมา จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ พยายามนึกหาคำตอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และพยายามคิดหลาย ๆ แนวมุมให้ได้คำตอบไม่ซ้ำแบบใคร ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

1. อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้าคนเราบินได้เหมือนนก

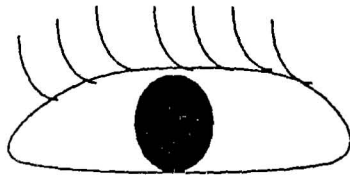
1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....
17.....	18.....
19.....	20.....
21.....	22.....
23.....	24.....
25.....	26.....
27.....	28.....
29.....	30.....
31.....	32.....
33.....	34.....
35.....	36.....

2. อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้าสัตว์พูดได้เหมือนคน

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....
17.....	18.....
19.....	20.....
21.....	22.....
23.....	24.....
25.....	26.....
27.....	28.....
29.....	30.....
31.....	32.....
33.....	34.....
35.....	36.....

3. อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้าคนเรามีตาอยู่ที่เท้า

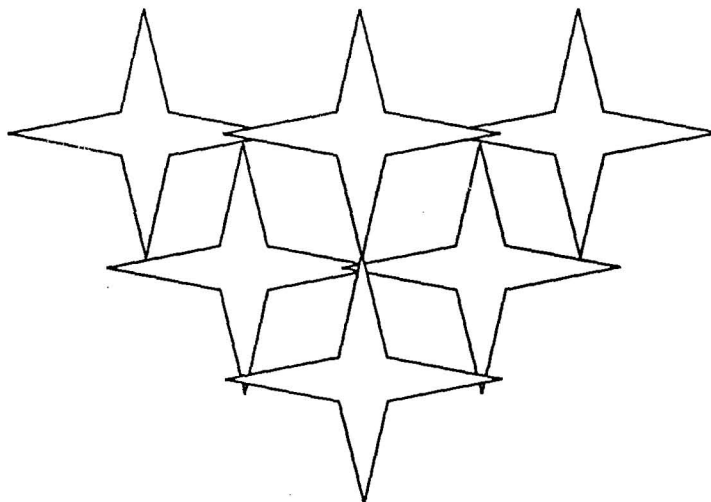
1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....
17.....	18.....
19.....	20.....
21.....	22.....
23.....	24.....
25.....	26.....
27.....	28.....
29.....	30.....
31.....	32.....
33.....	34.....
35.....	36.....

ฉบับที่ 2

แบบการหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน

ข้อ ๑๕๖๑

ในแต่ละข้อจะกำหนดคำมาให้ 1 คำ ให้นักเรียนหาคำอื่นที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกันกับคำที่กำหนดให้ พยายามนึกหาคำตอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และพยายามคิดหลาย ๆ แนวมุม ให้ได้คำตอบไม่ซ้ำแบบใคร ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

1. คำว่า "เลิก"

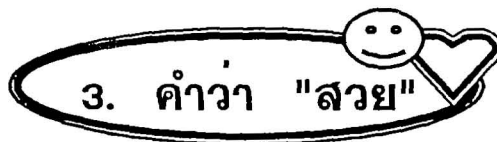
- 1..... 2.....
- 3..... 4.....
- 5..... 6.....
- 7..... 8.....
- 9..... 10.....
- 11..... 12.....

2. คำว่า "ตาย"

- 1..... 2.....
- 3..... 4.....
- 5..... 6.....
- 7..... 8.....
- 9..... 10.....
- 11..... 12.....

3. คำว่า "สวย"

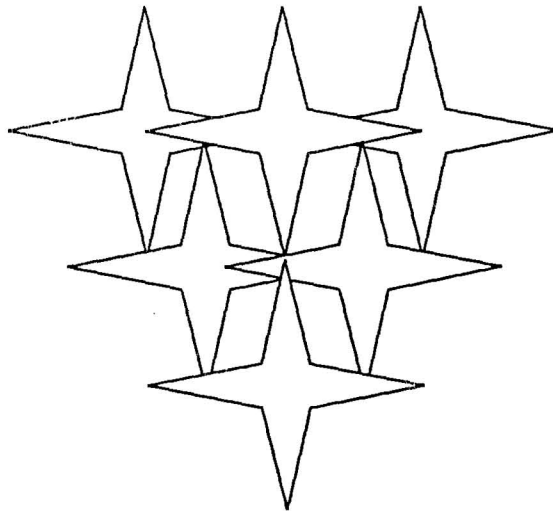
- 1..... 2.....
- 3..... 4.....
- 5..... 6.....
- 7..... 8.....
- 9..... 10.....
- 11..... 12.....

แบบการตั้งชื่อเรื่องจากการอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดให้

ข้อ ๑๖๖๑

ในแต่ละข้อจะกำหนดเนื้อเรื่องมาให้ ให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และพยายามคิดหลาย ๆ แง่มุม ให้ได้คำตอบไม่ซ้ำแบบใคร ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

แพทย์ วิศวกร และทนายความเถียงกันว่าอาชีพของใครเก่าแก่ที่สุด

“ หกวันหลังจากพระเจ้าสร้างโลก พระองค์ดิ่งกระดุกซี่โครงของอาดัมออกมาซี่หนึ่ง มาสร้างเป็นอีฟ” แพทย์บอก “แสดงว่าพระเจ้าเป็นศัลยแพทย์ก่อน”

“ไม่เอาน่า” วิศวกรบอก “ก่อนหน้านี้พระเจ้าสร้างโลกขึ้นมาจากความสับสนวุ่นวาย แรกสุดพระองค์ย่อมต้องเป็นวิศวกรแน่ ๆ ”

“น่าสนใจ” ทนายความเอ่ยขึ้นอย่างมีเลศนัย “แต่คุณสองคนคิดว่า ใครละเป็นคนสร้างความสับสนวุ่นวายต่าง ๆ ขึ้นมาในโลก”

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....

“ว่ากันว่าเงินบันดาลได้ทุกอย่าง แต่ไม่จริงหรอก คุณใช้เงินซื้ออาหารได้ แต่ซื้อความอยากอาหารไม่ได้ ซื้อยาได้แต่ซื้อสุขภาพที่แข็งแรงไม่ได้ ซื้อความรู้ได้ แต่ซื้อความฉลาดไม่ได้ ซื้อเครื่องประดับได้แต่ซื้อความงามไม่ได้ เงินให้มีคนห้อมล้อมแต่ซื้อเพื่อนฝูงไม่ได้ เงินทำให้มีบริวารแต่ซื้อความจงรักภักดีไม่ได้ เราใช้เงินพักผ่อน แต่หาความสงบไม่ได้ โดยสรุปคือว่า เราซื้อสิ่งต่าง ๆ ได้เพียงเลือกนอกเท่า นั้น แต่แก่นแท้ไม่ได้มีไว้ขาย”

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....

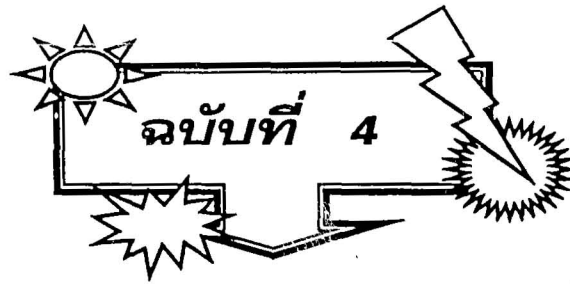
ตอนฉันอายุ 9 ขวบ คุณยายวัย 80 แวะมาเยี่ยมและพักที่บ้านสองสามวัน หลังจาก
คุณยายเก็บของเข้าที่เรียบร้อยแล้ว แม่ก็ลงไปซักผ้าข้างล่าง ส่วนฉันกับน้องชายวิ่งเล่นกัน
ในโรงเรือนอยู่บนบ้าน จู่ ๆ แม่ก็เรียกให้ฉันลงไปข้างล่าง แล้วชี้หน้าคาดโทษว่า

“ไปบอกให้น้องเจียบ เราด้วย คุณยายมาเหนื่อย ๆ จะได้นอนพัก”
“แต่แม่คะ” ฉันหอบเพราะยังไม่หายเหนื่อย “ก็คุณยายนั่นแหละที่ไล่จับเราสองคน”

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....

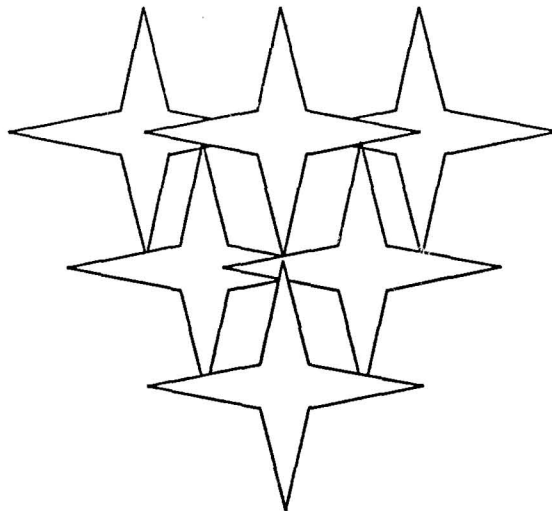

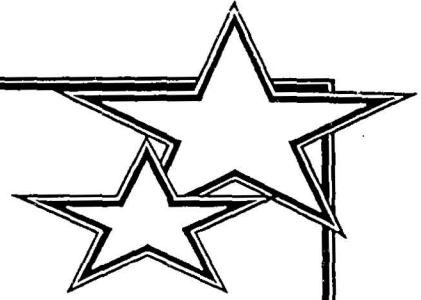
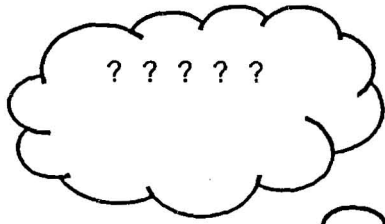

แบบความหาความหมายของภาพ

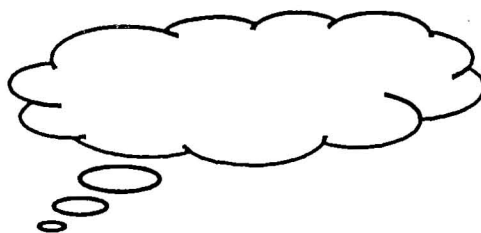
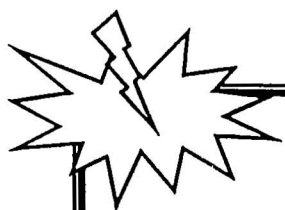
ข้อ ๑๖๖๑

ให้นักเรียนดูรูปภาพที่กำหนดให้ในแต่ละข้อแล้วพยายามตอบคำถามว่าคนในภาพนั้นจะพูดอย่างไรบ้าง เขียนคำตอบที่เป็นคำพูดให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และพยายามคิดหลาย ๆ แง่มุม ให้ได้คำตอบไม่ซ้ำแบบใคร ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

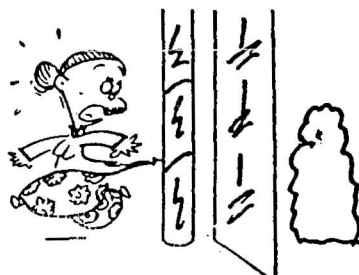
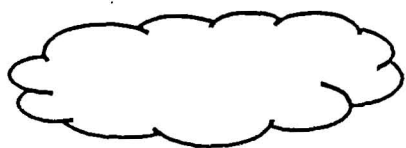
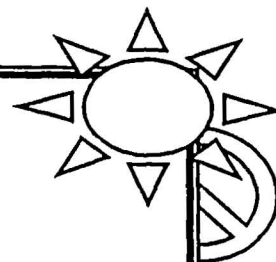

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....
13.....	14.....
15.....	16.....

1..... 2.....

3..... 4.....

5..... 6.....

7..... 8.....

9..... 10.....

11..... 12.....

13..... 14.....

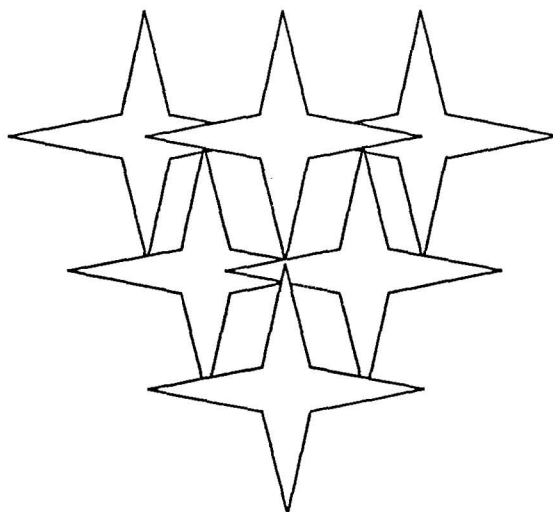
15..... 16.....

แบบการระลึกถึงหรือคิดถึง

คำชี้แจง

ในแต่ละข้อจะกำหนดข้อความพร้อมกับคำที่ขีดเส้นใต้มาให้ เมื่อ นักเรียนเห็นคำที่ขีดเส้นใต้ทำให้นักเรียนคิดถึงหรือนึกถึงคำใดบ้าง ให้นักเรียนเขียนมาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และพยายามคิด หลาย ๆ แก่มุม ให้ได้คำตอบไม่ซ้ำแบบใคร ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

1. เขาทรายเคยเป็น แชมป์ โลกมวยสากล

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....

2. เทคโนโลยีให้ประโยชน์แก่มนุษย์ และมนุษย์ต้องรู้จักใช้ เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....

3. โลกมากมาย ลวภ หาย

1.....	2.....
3.....	4.....
5.....	6.....
7.....	8.....
9.....	10.....
11.....	12.....

ภาคผนวก ข

1. ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน
2. ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ตาราง 5 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

ข้อที่	ความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ความยากง่าย (p)	อำนาจจำแนก (r)
1	.70	.41	16	.54	.41
2	.66	.41	17	.79	.41
3	.62	.25	18	.75	.50
4	.66	.33	19	.45	.41
5	.66	.33	20	.33	.33
6	.79	.41	21	.45	.41
7	.45	.41	22	.50	.58
8	.45	.33	23	.58	.33
9	.79	.41	24	.20	.41
10	.58	.50	25	.58	.33
11	.66	.33	26	.20	.41
12	.58	.25	27	.33	.33
13	.50	.33	28	.33	.33
14	.37	.58	29	.62	.41
15	.79	.41	30	.37	.25

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87

ตาราง 6 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ฉบับที่ 1	
1	9.01
2	9.80
3	8.39
ฉบับที่ 2	
1	4.49
2	3.71
3	3.71
ฉบับที่ 3	
1	4.59
2	2.42
3	5.36
ฉบับที่ 4	
1	4.46
2	8.02
3	5.78
ฉบับที่ 5	
1	4.65
2	2.33
3	5.00

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ

นางสาวอรทัย เกิดภิบาล

วัน เดือน ปีเกิด

12 ตุลาคม พ.ศ.2517

สถานที่เกิด

จังหวัดตรัง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

26 / 2 ม. 3 ตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

92130 โทร. (075) 233190

ตำแหน่งการทำงาน

อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนบ้านเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง

จังหวัดตรัง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2536

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนห้วยยอด อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

พ.ศ. 2540

ค.บ.วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2545

กศ.ม. วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร